

Çevre ve Orman Bakanlığı Yayın No: 252
DOA Yayın No: 36

ISSN:1300-7912

**MERSİN İLİ, CEHENNEMDERE VADİSİ
KÖYLERİNİN SOSYAL, EKONOMİK VE
KÜLTÜREL YAPILARI İLE ORMAN
KAYNAKLARIYLA İLİŞKİLERİ**

ODC: 9; 90; 901

Social, Economic and Cultural Structures in the Villages
of Mersin Province, Cehennemdere Valley and Their
Relations with Forest Resources

Dr. Ersin YILMAZ

ÇEŞİTLİ YAYIN NO: 2

**T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
DOĞU AKDENİZ
ORMANCILIK ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ**

**EASTERN MEDITERRANEAN
FORESTRY RESEARCH INSTITUTE**

TARSUS

Çevre ve Orman Bakanlığı Yayın No: 252
DOA Yayın No: 36

ISSN:1300-7912

**MERSİN İLİ, CEHENNEMDERE VADİSİ KÖYLERİNİN
SOSYAL, EKONOMİK VE KÜLTÜREL YAPILARI İLE
ORMAN KAYNAKLARIYLA İLİŞKİLERİ**

ODC: 9; 90; 901

Social, Economic and Cultural Structures in the Villages of Mersin
Province, Cehennemdere Valley and Their Relations with Forest
Resources

Dr. Ersin YILMAZ

ÇEŞİTLİ YAYIN NO: 2

**T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
DOĞU AKDENİZ
ORMANCILIK ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ**

**EASTERN MEDITERRANEAN
FORESTRY RESEARCH INSTITUTE**

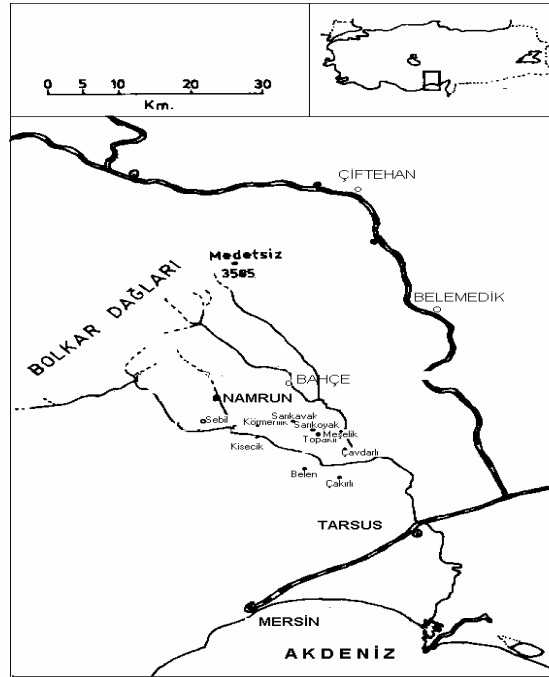
TARSUS

1. GİRİŞ

Monografik nitelikteki köy araştırmaları ve orman-halk ilişkilerinin tespiti, Ormancılık ve Tarım Politikaları için faydalı bilgiler ortaya koymaktadır. Bu nedenle köylerin sosyal, ekonomik ve kültürel yapıları ile orman-halk ilişkilerinin tespiti, önemli bir konu olarak düşünölmelidir.

Bu bağlamda Mersin ili, Çamlıyayla ve Tarsus ilçeleri dahilindeki Cehennemdere vadisi araştırma bölgesi olarak seçilmiş ve bu vadideki orman köylerinin sosyal, ekonomik ve kültürel durumunu tespit etmek ve köylerdeki halkın orman kaynakları ile olan ilişkilerini ortaya koymak amacı ile bu çalışma gerçekleştirilmiştir.

Araştırma bölgesi sınırları içerisinde Belen (Belenköy), akırlı, avdarlı (Kırıstan), Körmenlik (Karain), Kisecek, Meşelik (şamlar), Sarıkavak, Sarıkoyak (Sarıncıyoağı) ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabası olmak üzere toplam on adet yerleşim yeri bulunmaktadır (şekil 1).

şekil : 1- Araştırma Bölgesindeki Yerleşim Yerleri.
Figure :1- Settlements in Study Region.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

Bu yerleşim yerlerinin sosyal, ekonomik ve kültürel yapılarının belirlenmesi amacıyla “*Köy Genel Bilgi Formu*” hazırlanmıştır. 2003 yılı Ocak ayında her bir köyde köy muhtarı, azaları, kooperatif başkanı, öğretmen, imam ve diğer bazı köylülerden oluşan gruplar ile köy kahvelerinde yüz yüze görüşme yolu ile bu formların doldurulması sağlanmıştır.

Bu bilgi formları yanında köylerde yapılan gözlemler ile tarım ve nüfus istatistiklerine yönelik çalışmalardan da faydalanmak suretiyle araştırma bölgesi köylerinin sosyal, ekonomik ve kültürel yapılarına ilişkin bilgilerin derlenmesine çalışılmıştır. Böylece araştırma bölgesindeki yerleşim yerlerinin sosyal, ekonomik ve kültürel yapılarının toplu özellikleri konusunda aşağıdaki değerlendirmeler yapılmıştır:

3. BULGULAR

3.1. Yerleşim Yerlerinin Genel Özellikleri

Araştırma bölgesindeki yerleşim yerleri arasında bağlı olduğu ilçeye en yakın mesafede bulunan yerleşim birimi, 6 km’lik uzaklık ile Sebil kasabasıdır. Buna karşın bağlı olduğu ilçeye en uzak mesafedeki köyler ise 30 km uzaklık ile Sarıkoyak ve Topaklı köyleridir. Köylerin ilçeye uzaklık ortalaması 20.8 km olarak ortaya çıkmıştır. Öte yandan en yakınındaki köye uzaklık açısından Topaklı köyü en kısa mesafede iken, Körmenlik köyü ise en uzak mesafededir. Nitekim Topaklı köyü kendisine en yakın köy olan Beylice köyüne 1 km uzaklıkta iken, Körmenlik köyü kendisine en yakın köy olan Kisecik köyüne 8,5 km mesafededir. Araştırma bölgesi yerleşim yerlerinin en yakınındaki yerleşim yerlerine uzaklıkları, ortalama 4,2 km olarak hesaplanmıştır.

Araştırma bölgesinde sadece Topaklı köyü ormana bitişik köy iken, diğer köylerin tamamı orman içi köydür. Kuruluş tarihleri bilinen köyler, 200-400 yıl arasında geçmişe sahiptir. Buna karşın bölgedeki tek belediyeye sahip yerleşim yeri olan Sebil kasabasında, belediye 1972 yılında kurulmuştur.

Bölgedeki köylerden Kisecik, Körmenlik ve Topaklı köylerinin mahalleleri bulunmaz iken, Meşelik ve Sarıkoyak köylerinin 1’er adet, Çakırlı köyünün 2 adet, Belen ve Çavdarlı köylerinin 3’er adet, Sebil kasabasının 5 adet ve Sarıkavak köyünün ise 6 adet mahallesi mevcuttur. Buna göre köyler ortalama 2,1 mahalleden oluşmaktadır.

Araştırma bölgesi köyleri en alçak yükseltiden en yüksek yükseltiye doğru Çakırlı köyü (300 m), Çavdarlı köyü (380 m), Meşelik köyü (430 m), Topaklı köyü (450 m), Belen ve Kisecik köyleri (650 m), Sarıkoyak köyü (700

m), Körmenlik ve Sarıkavak köyleri (850 m) ve Sebil kasabası (1050 m) şeklinde sıralanmaktadır. Köylerin denizden yükseklik değerlerinin ortalaması hesaplandığında 631 m değerine ulaşılmaktadır. Öte yandan Türkiye’de ortalama denizden yüksekliğin 1132 m olduğu ve orman köylerinin daha çok 500 m rakımın üzerinde bulunduğu belirtilmektedir (BAYRAKTAROĞLU, 1968). O halde bölge köylerinin ortalama yükseltisinin 500 m’yi geçerek bu genel duruma uyduğu ortaya çıkmıştır.

Bölge köylerinden Belen köyü, Kisecik köyü, Körmenlik köyü ve Topaklı köyü yamaç arazide, Çakırlı köyü sırt üzerinde ve Sarıkavak köyü ise vadi üzerinde kurulmuş durumdadır. Geri kalan Çavdarlı köyü, Meşelik köyü, Sarıkavak köyü ve Sebil kasabası ise karışık bir topografyada bulunmaktadır.

Köylerin tamamında arazi kadastro çalışması tamamlanmış durumdadır. Buna karşın orman kadastro Çavdarlı köyü ile Topaklı köyünde henüz yapılmamış iken, diğer köylerde bitirilmiştir.

Araştırma bölgesi köylerinin sınırları dahilindeki doğal kaynaklar olarak Cehennemdere ve Kadıncık nehirleri ile Gelecekorum, Çınçını, Karain, Suluin, Yerliin, İkizlerinini, Fakıllıkın, Çınçin, Deliktaş, Eserin, Çarkini, Samanini, Akin, Çatalin, Samanlıin, Köristan, Kalacık, Kaplan kayası, Çaltılı, Kapilin, Karadelik, Kallekoyağı, Kapız ve Dipsiz kuyu mağaraları belirtilebilir. Ayrıca bölgede, Sebil kasabası dahilinde Yaban Keçisi Koruma Alanı da bulunmaktadır. Bunun yanında ören yerleri, kaleler, tarihi binalar, kiliseler ve su sarnıçları bölgenin kültürel kaynaklarını oluşturmaktadır. Bu kapsamda Sarınç, Yakaköy, Kiliseli Topuk, Ahmet Fakılı, Eserin, Burunköy, Kisecik ve Meşelik örenleri ile Sakardaş mevki kalesi, Erdoğan kalesi, Kalacık kalesi, Kisle kalıntısı, Çanlı kilise, Kayabaşı Kilisesi ve Topaklı su sarnıçları belirtilebilir. Bunun yanında Sebil kasabasında kültürel etkinlik olarak her yıl Kiraz Festivali düzenlenmektedir.

3.2. Yerleşme ve Mesken Şekilleri

Akdeniz bölgesinin kırsal yörelerinde yerleşim yerlerinin genellikle toplu yerleşim düzenine sahip olduğu belirtilmektedir (YURDAKUL, 1990). Nitekim araştırma bölgesi köylerinden Çakırlı, Kisecik, Körmenlik, Meşelik ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabasında toplu yerleşim şekli dikkat çekmektedir. Öte yandan yerleşim alanlarının dışa doğru gelişmesi yani geniş bir alana yayılması sonucu ya dağınık ya da gevşek dokulu yerleşme şekilleri ortaya çıkmaktadır (TUNÇDİLEK, 1967; SOYSAL ve ark., 1995a). Araştırma bölgesindeki Belen, Çavdarlı, Sarıkavak ve Sarıkoyak köylerinde merkezden (içten) çevreye (dışa) doğru gelişme, yani geniş bir alana yayılma sonucu dağınık yerleşim tipi göze çarpmaktadır. Ancak bu köylerde ilköğretim okulu, camii, köy odası gibi sosyal altyapı birimlerinin ve kahvehane, değirmen,

demirci, fırın, hızar, bakkal gibi esnaf ve sanatkarların işyerlerinin bulunduğu bir köy merkezinin oluşmaya başladığı gözlenmektedir.

Orman köylerinde dağınık köylerin oranı % 72,5 iken, bu oran orman dışı köylerde % 62,4 ve sadece orman içi köylerde ise % 76,3'dür (ÇAĞLAR, 1986). Araştırma bölgesinde dağınık yerleşme tipine sahip yerleşim yerlerinin oranı ise % 60 olarak ortaya çıkmıştır.

Araştırma bölgesinde 2723 adet dolu ve 570 adet boş olmak üzere toplam 3293 adet hane (mesken) bulunmaktadır. Yerleşim yerleri içerisinde 1200 adet dolu ve 200 adet boş hane ile toplam 1400 haneye sahip Sebil kasabası, en fazla haneye sahiptir. Buna karşılık Körmenlik köyü, 60 adedi dolu ve 10 adedi de boş olmak üzere toplam 70 adet hane ile en az haneli köydür.

Meskenlerin çoğunun tapuları bulunmaktadır. Ancak Sarıkavak köyündeki meskenlerin az bir kısmının (% 20) tapusu olduğu anlaşılmıştır. Diğer yerleşim yerlerinde ise meskenlerin yarısından fazlasının tapusu vardır.

Araştırma bölgesindeki meskenlerde yapı malzemesi olarak, önem sırasına göre taş, tuğla ve ahşap kullanımı yoğunluk kazanmıştır. Bu kapsamda Çavdarlı, Meşelik, Sarıkoyak ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabasındaki meskenlerin inşaatında taş malzemesi, buna karşın Belen, Çakırlı, Kiseçik ve Körmenlik köylerindeki meskenlerin inşasında tuğla malzemesi ve sadece Sarıkavak köyündeki meskenlerin inşaatında ise ahşap malzemesinin daha yaygın olarak kullanıldığı gözlenmiştir.

Meskenler çoğunlukla 2 katlı olarak inşa edilmiştir. Ancak Çakırlı köyündeki taş yapılmış meskenler ile Meşelik köyündeki tuğla yapılmış meskenlerin tek katlı yapılmış olması dikkat çekmektedir. İki katlı meskenlerde alt kat hayvanlar için ahır olma yanında samanlık, odunluk veya ambar olarak kullanılır iken, ikinci katlar ise aileler için ikametgah olarak işlev görmektedir.

3.3. Nüfus ve Nüfus Hareketleri

Araştırma bölgesi dahilindeki yerleşim yerlerinin 1970-1997 yılları arasındaki nüfus durumları toplu olarak Tablo 1'de sunulmaktadır.

Ülkemiz orman köyleri nüfus ortalaması 375,7 kişi iken, Akdeniz bölgesi orman köyleri nüfus ortalaması 520 kişidir (D.P.T., 2001). Araştırma bölgesinde Sebil kasabası hariç tutulduğunda, 1997 yılı itibariyle orman köylerinin nüfus ortalaması 574 kişidir. 1997 yılı itibariyle Sebil kasabası nüfusu ise 4907 kişidir. Bölgedeki köyler arasında, bu sayım yılında en fazla nüfus 1209 kişi ile Sarıkavak köyüne ait iken, Kiseçik köyünün ise 249 kişi ile en düşük nüfusa sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo: 1- Araştırma Bölgesindeki Yerleşim Yerleri Nüfusundaki Değişimler (1970-1997) (D.İ.E., 1973; D.İ.E., 1977; D.İ.E., 1981; D.İ.E., 1986; D.İ.E., 1991; D.İ.E., 1999).

Table: 1- Changes of Settlement Populations in Study Region (1970-1997).

Yerleşim Yerleri	Nüfus Değişkeni	Sayım Yılları						27 Yılda Artış (%)
		1970	1975	1980	1985	1990	1997	
Belen	Nüfus	592	630	642	745	793	824	39,19
	Nüfus En.	100,00	106,42	108,45	125,84	133,95	139,19	
Çakırlı	Nüfus	276	727	817	889	861	858	210,87
	Nüfus En.	100,00	263,41	296,01	322,10	311,96	310,87	
Çavdarlı	Nüfus	437	486	473	484	419	422	-3,43
	Nüfus En.	100,00	111,21	108,24	110,76	95,88	96,57	
Kisecik	Nüfus	197	218	238	221	254	249	26,40
	Nüfus En.	100,00	110,66	120,81	112,18	128,93	126,40	
Körmenlik	Nüfus	248	313	222	363	427	337	35,89
	Nüfus En.	100,00	126,21	89,52	146,37	172,18	135,89	
Meşelik	Nüfus	767	805	719	645	615	482	-37,16
	Nüfus En.	100,00	104,95	93,74	84,09	80,18	62,84	
Sarıkavak	Nüfus	980	1184	1123	1278	1401	1209	23,37
	Nüfus En.	100,00	120,82	114,59	130,41	142,96	123,37	
Sarıkoyak	Nüfus	400	427	278	336	365	343	-14,25
	Nüfus En.	100,00	106,75	69,50	84,00	91,25	85,75	
Sebil	Nüfus	2612	2927	3280	3897	5366	4907	87,86
	Nüfus En.	100,00	112,06	125,57	149,20	205,44	187,86	
Topaklı	Nüfus	480	505	449	406	443	446	-7,08
	Nüfus En.	100,00	105,21	93,54	84,58	92,29	92,92	
Toplam Nüfus		6989	8222	8241	9264	10944	10077	44,18
Nüfus Endeksi		100,00	117,64	117,91	132,55	156,59	144,18	

Ülkemiz kırsal kesiminde özellikle 1950'li yıllardan itibaren kente doğru olan yoğun göçler sonucunda, kır nüfusu sürekli azalmaktadır (SOYSAL ve ark., 1995b). Ancak araştırma bölgesinin 1970 yılında 6989 kişi olan toplam nüfusu, yirmi yedi yıllık sürede (1997 yılında) % 44,18'lik önemli bir artış sonucu toplam 10077 kişiye ulaşmıştır. Bu dönemde Belen, Çakırlı, Kisecik, Körmenlik ve Sarıkavak köyleri ile Sebil kasabasının nüfusu artar iken Çavdarlı, Meşelik, Sarıkoyak ve Topaklı köylerinin nüfusu azalış göstermiştir. 1970-1997 yılları arasında en yüksek nüfus artışını % 210,87'lik artış ile Çakırlı köyü yaşamıştır. Bu köyü Sebil kasabası (% 87,86), Belen köyü (% 39,19), Körmenlik köyü (% 35,89), Kisecik köyü (% 26,40) ve Sarıkavak köyü (% 23,37) izlemiştir. Aynı dönemde en yüksek nüfus azalışını ise % 37,16'lık azalış ile Meşelik köyü yapar iken, bunu % 14,25 oranı ile Sarıkoyak köyü, % 7,08 oran ile Topaklı köyü ve % 3,43 oran ile Çavdarlı köyü takip etmiştir.

Araştırma bölgesindeki yerleşim yerlerinde oturmasına karşın sürekli olarak yerleşim yeri dışında çalışan Çavdarlı köyünden 4 kişi ve Sebil kasabasından 15 kişi olmak üzere, toplam 19 kişi bulunmaktadır. Bu köylüler Çamlıyayla ilçesinde, Kadıncık barajında ve Sucular taş ocağında çalışmakta olan kişilerdir. Öte yandan bölgedeki yerleşim yerlerinde oturmasına karşın

geçici olarak yerleşim yeri dışında çalışan kişi sayısı ise 407 adet olarak belirlenmiştir. Bu kişiler Ulaş, Killik, Dedeler, Sarıveli, Yanpar, Musalı, Dalakderesi ve Karadirlık gibi civar köylerde üzüm toplayıcılığı, Adana-Karataş ve Tarsus ilçeleri ve Mersin ilindeki narenciye bahçelerinde budama işi, elektrik direği dikme işi, şoförlük, Aydın ve Kırşehir illerinde baraj inşaatı işleri veya Çamlıyayla ve Tarsus ilçeleri ile Mersin ve Adana illerinde farklı işler için günübirlik veya belli dönemlerde geçici olarak yerleşim yerlerini terk etmektedir.

Türkiye'deki orman köylerinin % 65 kadarından dışarıya göç yapıldığı belirtilmektedir (GERAY, 1977). Nitekim araştırma bölgesinde de son on yıl içerisinde 6 yerleşim yerinden (% 60) göç yaşanmıştır. Bu dönem içerisinde araştırma bölgesindeki yerleşim yerlerinden toplam 82 adet aile göç etmiştir. En fazla göç veren yerleşim yeri 50 adet aile ile Sebil kasabası iken, bunu sırasıyla 15 adet aile ile Topaklı köyü, 10 adet aile ile Kisecik köyü, 5 adet aile ile Belen köyü ve 1'er adet aile ile Çakırlı ve Sarıkavak köyleri izlemektedir.

Bu göç eden ailelerin çoğunluğu Tarsus ilçesi olmak üzere, Çamlıyayla ilçesi, Mersin ili, Adana ili ve civar köylere taşınmıştır. Sarıkavak köyünden 1 adet aile ise İstanbul iline göç etmiştir. Göç nedenleri olarak, önem sırasına göre köydeki iş imkanlarının azlığı, fakirlik, köydeki tarım topraklarının yetersizliği, çocukların eğitimini sağlama, memuriyete başlama ve evlilik belirtilebilir. Halen araştırma bölgesi dışında yaşayan bu ailelerin reisleri, göç ettikleri yerlerde çoğunlukla özel sektörde işçilik yapmaktadır. Bunun yanında taşındıkları yerlerde devlet sektöründe işçi, esnaf, tarım işçisi, devlet memuru, seyyar satıcı, esnaf yanında çırak ve çiftçi olarak çalışan aile reisleri de mevcuttur.

3.4. Nüfusun Eğitim Durumu

Türkiye'de kırsal kesimde okur-yazar olanlarının oranı %73 ve bunların yarıya yakın (% 48) bir kısmının ise ilkökul mezunu olduğu belirtilmektedir (SOYSAL ve ark., 1995b). Araştırma bölgesindeki tüm yerleşim birimlerinde okur-yazar olanların oranı % 90'ların üzerindedir. Bu oran, Türkiye kırsal kesim ortalamasının yaklaşık 15 puan üzerindedir.

Öte yandan halen araştırma bölgesi yerleşim yerlerinde ikamet eden 45 adet köylünün yüksek okul mezunu olduğu ortaya çıkmıştır. Bu konuda, en yüksek sayı 20 kişi ile Sebil kasabasına aittir. Belen ve Meşelik köylerinde 10'ar kişi yüksek okul bitirmiş iken, Çakırlı köyünde 4 kişi yüksek okul mezunudur. Sarıkoyak köyünde ise yüksek okulu tamamlamış sadece 1 köylü bulunmaktadır. Buna karşın araştırma bölgesinin diğer köyleri olan Çavdarlı, Kisecik, Körmenlik, Sarıkavak ve Topaklı köylerinde ise yüksek okul bitirmiş kişi ikamet etmemektedir.

Öte yandan araştırma bölgesindeki yerleşim yerlerinin tamamında devlet memuru görev yapmaktadır. Bu kapsamda en fazla öğretmen 14 adet ile Sebil kasabasında ikamet eder iken, bunu 7 adet öğretmen ile Belen köyü, 6 adet öğretmen ile Çakırlı köyü, 5 adet öğretmen ile Sarıkavak köyü, 2'şer adet öğretmen ile Meşelik ve Topaklık köyleri ve 1'er adet öğretmen ile Çavdarlı ve Sarıkoyak köyleri izlemektedir. Buna karşın Kisecik ve Körmenlik köylerinde öğretmen bulunmamaktadır. Bunun yanında Sebil kasabası ile Belen ve Sarıkavak köylerinde 2'şer adet imam bulunmakta iken, diğer köyler olan Çakırlı, Çavdarlı, Kisecik, Körmenlik, Meşelik, Sarıkoyak ve Topaklı köylerinde ise 1'er adet imam görev yapmaktadır. Ayrıca Sebil kasabasında öğretmen ve imamlar yanında 2'şer adet doktor ve hemşire, 4 adet orman muhafaza memuru ve 1'er adet Tarım Kredi Kooperatifi Müdürü ve posta memuru da ikamet etmektedir.

3.5. Toplumsal Yapı

3.5.1. Aile Yapısı

Ülkemizde orman köylerinde ortalama hane büyüklüğü 3,7 kişidir (D.P.T., 2001). Meşelik köyündeki konut başına düşen nüfus da 3,7 kişi ile ülke düzeyindeki ortalama değer ile aynı çıkmıştır. Türkiye'de kırsal kesimde ortalama hane halkı sayısı ise 6,2 kişidir (D.P.T., 1989). Buna karşın Edremit, Milas, Fethiye ve Köyceğiz orman köylerini kapsayan bir çalışmada (GERAY, 1989), köyler genelinde ortalama hane büyüklüğü 5 kişi olarak belirlenmiştir. Araştırma bölgesi yerleşim yerlerindeki hane başına düşen nüfus Sebil kasabasında 3,5 kişi, Çavdarlı ve Topaklı köylerinde 3,3 kişi, Belen ve Çakırlı köylerinde 2,8 kişi, Sarıkoyak köyünde 2,3 kişi, Sarıkavak köyünde 2,2 kişi ve Kisecik köyünde ise 2,1 kişi olarak bulunmuştur. Bu değerler ülke kırsal kesimi ve ülke orman köyleri ortalama hane halkı değerlerinden daha düşüktür. Buna karşın Körmenlik köyü için elde edilen 4,8 kişilik ortalama hane halkı değeri ise ülkemiz orman köyleri ortalama hane büyüklüğünden daha yüksek, ancak ülkemiz kırsal kesimi ortalama hane büyüklüğünden daha düşüktür.

3.5.2. Yerleşim Yerlerinde Söz Sahibi Kişiler

İdari örgütlenmede en küçük birim olan köylerde girişilecek bir ortak çalışma, çözümlenmesi gereken bir sorun veya benimsenecek bir yenilik için, köylüler tarafından bazı kişiler önder olarak görülmektedir (ERYILMAZ, 1991).

Araştırma bölgesindeki tüm köylerde köy işlerinde en etkin kişi olarak muhtar görülmektedir. Sebil kasabasında ise Belediye Başkanı en önde söz sahibi kişidir. Buna karşın azalar Çakırlı, Çavdarlı, Kisecek, Körmenlik, Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köylerinde muhtardan sonraki en etkin kişilerdir. Meşelik köyünde azalar, köyde muhtar, köy öğretmenleri ve köy imamından sonra dördüncü sırada söz sahibi kişiler olarak belirtilmiştir. Belen köyünde ise azalar, köyde söz sahibi kişiler arasında görülmemektedir.

Köy öğretmenleri Belen ve Meşelik köylerinde muhtardan sonra köyde en çok sözü geçen kişilerdir. Sebil kasabası ve Topaklı köylerinde köy öğretmenleri köyde söz sahibi üçüncü kişiler, buna karşın Çavdarlı ve Sarıkavak köylerinde ise köyün dördüncü söz sahibi kişileridir. Çakırlı köyünde her ne kadar 6 adet öğretmen ikamet etse de, köy işlerinde etkilerinin bulunmadığı ifade edilmiştir.

Köy imamaları Belen, Çakırlı, Çavdarlı, Meşelik ve Sarıkoyak köylerinde, köyde söz sahibi üçüncü kişilerdir. Kisecek, Körmenlik ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabasında imamlar köyün söz sahibi dördüncü kişileridir. Sarıkavak köyünde ise köy imamaları köyün beşinci sözü geçen kişileri olarak kabul edilmektedir. Böylece araştırma bölgesindeki her yerleşim yerinde imamların, değişik ağırlıklarda olmak üzere, sözlerinin geçtiği anlaşılmaktadır.

Araştırma bölgesi yerleşim yerlerinde etkili olan bir diğer grup ise yaşlılardır. Nitekim yaşlılar Sebil kasabasında ikinci sırada, Körmenlik ve Sarıkavak köylerinde üçüncü sırada, Sarıkoyak köyünde dördüncü sırada ve Çavdarlı, Kisecek ve Meşelik köylerinde ise beşinci sırada etkin kişilerdir. Buna karşın Belen, Çakırlı ve Topaklı köylerinde yaşlıların köy işlerinde etkinliğinin bulunmadığı belirtilmiştir.

Öte yandan yerleşim yerlerinde sözü geçen kişiler arasında Kisecek köyünde üçüncü sırada ve Sebil kasabasında beşinci sırada olmak üzere, kooperatif başkanları da görülmektedir. Orman İşletme Şefi ise, sadece Kisecek köyünde ve altıncı sırada olmak üzere köy işlerinde etkisi olan kişi olarak ifade edilmiştir.

Araştırma bölgesinde söz sahibi kişiler genel olarak değerlendirildiğinde, ilk sırada muhtarların ve Belediye Başkanının (Sebil kasabasında) bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu kişileri önem sırasına göre azalar, köy öğretmenleri, köy imamaları, yaşlılar, kooperatif başkanları ve Orman İşletme Şefi izlemektedir. Genel olarak köylerde nüfuz sahipliğinin farklı kişilerin elinde toplanmış olduğu ifade edilebilir. Buna karşın araştırma bölgesinde zenginler (ağalar), ORKÖY'cüler vb. grupların köy işlerinde etkinliği bulunmamaktadır.

Yerleşim yerlerinde görüşme yapılan kişiler, muhtar ve Belediye Başkanının seçimle başa gelmiş olması nedeni ile en fazla nüfuz sahibi kişi olduğunu ifade etmektedir. Öte yandan köy öğretmenlerinin yüksek tahsil görmüş olmaları, kişiliğine ve eğitimciliğine duyulan güven ve köy imamalarının

ise köyde dini açıdan önder durumda olması, bu kişilerin köy işlerinde ön sıralarda söz sahibi olmasını sağlamaktadır.

3.5.3. Dirlik-Düzenlik

Araştırma bölgesi yerleşim yerlerinin hiç birisinde köylülerin kendileri arasında toprak paylaşımı, sulama ve su paylaşımı, kan davası vb. konularda çatışma, kadınlar arasında ve gençler arasında anlaşmazlık veya çocuklar nedeni ile çekişme gibi konularda sorunlar yaşanmamaktadır.

Bununla birlikte Belen köyü ile Çakırlı köyü arasında sınır anlaşmazlığı bulunmaktadır. Aynı sorunu Kisecik köyü de, kendisine komşu köy olan ve araştırma bölgesi dışında bulunan Boztepe köyü ile yaşamaktadır. Aynı şekilde Körmenlik köyünün de, yine kendisine komşu yerleşim yerleri olan ve araştırma bölgesi dışında kalan Çamlıyayla ilçesi ve Belçınar köyü ile sınır anlaşmazlığı sorunu bulunmaktadır. Yerleşim yerleri arasındaki sınır anlaşmazlığı konusu, özellikle Orman Teşkilatının ilgili köylere istihsal yerleri dağıtımı söz konusu olduğunda gündeme gelmekte ve sıkıntılar yaşanmasına neden olmaktadır.

Öte yandan araştırma bölgesindeki köylerden Çavdarlı köyü ile Meşelik köyü arasında içme suyu paylaşımına yönelik anlaşmazlık bulunmaktadır. Bu konuda Çavdarlı köyünde görüşülen kişiler, Meşelik köyünün aynı su şebekesinden daha fazla içme suyu aldığını ve böylece yılın özellikle Mayıs ve Haziran aylarında Çavdarlı köyünde su yetersizliği sorunu ile karşı karşıya kalınacağını ifade etmektedir.

Buna karşın araştırma bölgesinin diğer köyleri olan Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabasının kendi aralarında veya komşu yerleşim yerleri ile sınır anlaşmazlığı, mera paylaşımı, sulama ve su paylaşımı, kan davası vb. nedenler ile herhangi bir çatışma ve anlaşmazlık mevcut değildir.

Araştırma bölgesindeki yerleşim yerlerinde son on yılda işlenen suç şekilleri olarak orman suçu, arazi anlaşmazlığı, kız kaçırma ve ticari anlaşmazlıklar belirtilebilir. Bu suç şekillerinden orman suçu, Belen ve Kisecik köyleri ile Sebil kasabasında son on yılda işlenen suçlar arasında ilk sırada iken, Sarıkavak köyünde ikinci sırada yer almaktadır. Buna karşın arazi anlaşmazlığı konusu Çakırlı ve Sarıkavak köylerinde birinci sırada, Kisecik köyü ve Sebil kasabasında ikinci sırada bulunmaktadır. Kız kaçırma suçu ise Belen ve Körmenlik köylerinde ikinci sırada iken, Sarıkavak köyünde üçüncü sırada ve Sebil kasabasında ise dördüncü sırada yer bulmaktadır. Ticari anlaşmazlıklar ile ilgili suçlar ise son on yılda sadece Sebil kasabasında yaşanmıştır.

Araştırma bölgesinin diğer köylerini oluşturan Çavdarlı, Meşelik, Sarıkoyak ve Topaklı köylerinde, son on yıl içerisinde köyün dirlik-düzenliğini bozmak suretiyle köylünün huzurunu kaçırarak herhangi bir olay

yaşanmamıştır. Bu köylerde yaşayan köylülerin mahkeme, karakol gibi devlet daireleri ile bu süre içerisinde ilişkileri olmamıştır.

3.6. Ekonomik Yapı

3.6.1. Gelir Kaynakları

Ülkemiz kırsal kesiminde görüldüğü üzere, araştırma bölgesindeki köylülerin de ana gelir kaynakları tarım, ormancılık ve hayvancılık olarak belirtilebilir. Ancak bölgede az sayıda da olsa demirci, bakkal, değirmenci, fırıncı, kahvehaneci, hızarıcı ve lokantacı gibi tarım dışı faaliyetlerde esnaf ve sanatkar olarak geçimini temin eden köylüler mevcuttur.

Gelir kaynakları arasında bulunan meyvecilik Çakırlı, Çavdarlı, Kiseçik ve Sarıkavak köylerinde birinci sırada yer alan gelir kaynağıdır. Buna karşın Körmenlik köyü ile Sebil kasabasındaki meyvecilik, bu yerleşim yerlerinin ikinci derecede önemli gelir kaynağıdır. Belen ve Meşelik köylerinde de meyvecilik faaliyetleri bulunsa da, bu faaliyet gelir kaynakları arasında ön sıralarda yer almamaktadır. Belen ve Çavdarlı köylerindeki meyvecilik faaliyetleri sadece üzümünden oluşurken, Çakırlı köyündeki meyvecilik üzüm ve narenciyeden, Meşelik köyündeki üzüm ve şeftaliden, Körmenlik köyündeki üzüm, şeftali ve Trabzon hurmasından, Sebil kasabasındaki üzüm, şeftali ve kirazdan, Kiseçik köyündeki üzüm, şeftali, kiraz ve Trabzon hurmasından ve Sarıkavak köyündeki ise üzüm, şeftali, kiraz, limon, portakal ve Trabzon hurmasından meydana gelmektedir. Bununla birlikte Sarıkoyak ve Topaklı köylerinde meyvecilikten geçimini sağlayan köylüler bulunmamaktadır.

Bir diğer gelir kaynağı olan ahır hayvancılığı, Meşelik köyünün birinci derecede önemli gelir kaynağı iken, Belen ve Sarıkavak köylerinde köyün ikinci derecede önemli gelir kaynağı, buna karşın Çakırlı köyünde üçüncü derecede, Çavdarlı ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabasında dördüncü derecede ve Körmenlik köyünde ise daha düşük derecede önemli gelir kaynakları arasındadır. Kiseçik ve Sarıkoyak köylerinin gelir kaynakları içerisinde ahır hayvancılığı mevcut değildir.

Çiftçilik (kuru tarım ziraatçılığı) Sebil kasabasının en önemli gelir kaynağı iken, Çakırlı köyünün ikinci derecede ve Meşelik köyünde ise üçüncü derecede önemli gelir kaynağıdır. Buna karşın Belen, Çavdarlı, Kiseçik, Körmenlik, Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köylerindeki gelir kaynakları arasında çiftçilik bulunmamaktadır.

Araştırma bölgesinin diğer gelir kaynaklarından olan zeytincilik Çavdarlı ve Meşelik köylerinin ikinci derecede önemli gelir kaynağı iken, Sarıkavak köyünün üçüncü derecede, Çakırlı ve Kiseçik köylerinin dördüncü

derecede ve Körmenlik köyünün ise daha düşük derecede önemli gelir kaynakları arasındadır. Belen, Sarıkoyak ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabasında ise zeytincilikten gelir elde edilmemektedir.

Araştırma bölgesindeki köylülerin gelir kaynaklarından birisi de odun dışı orman ürünleri toplayıcılığıdır. Keçiboynuzu, kekik, defne yaprağı, adaçayı, mantar ve salyangoz bölgede toplanan önemli odun dışı orman ürünleri arasındadır. Bu kapsamda odun dışı orman ürünleri toplayıcılığı Topaklı köyünün en önemli gelir kaynağı iken, Sarıkoyak köyünde ikinci derecede, Çavdarlı köyünde üçüncü derecede ve Belen, Çakırlı, Kisecik, Meşelik, Sarıkavak köyleri ile Sebil kasabasında ise daha düşük derecede önemli gelir kaynakları arasındadır. Buna karşın Körmenlik köyünde odun dışı orman ürünleri toplayıcılığı ile gelir elde edilmemektedir.

Bir diğer gelir kaynağı olan arıcılık Sebil kasabası ile Sarıkoyak ve Topaklı köyleri için üçüncü derecede en önemli gelir kaynağı iken, Körmenlik köyü için dördüncü derecede, Belen köyü için beşinci derecede ve Çakırlı, Çavdarlı ve Sarıkavak köyleri için ise daha düşük derecede önemli gelir kaynakları arasındadır. Buna karşın Kisecik ve Meşelik köylerinde arıcılık, gelir kaynakları kapsamında değildir.

Tavukçuluk ise Belen köyü için en önemli gelir kaynağı iken, Kisecik köyünde üçüncü derecede önemli, Meşelik, Sarıkavak ve Topaklı köyleri için beşinci derecede ve Çavdarlı köyü için ise daha düşük derecede önemli gelir kaynakları arasındadır. Ancak Çakırlı, Körmenlik ve Sarıkoyak köyleri ile Sebil kasabasında tavukçuluktan gelir elde edilmemektedir.

Araştırma bölgesinin bir diğer gelir kaynağı olan salma hayvancılık ise Körmenlik köyünde üçüncü derecede önemli gelir kaynağı iken, Meşelik, Sarıkavak ve Sarıkoyak köylerinde dördüncü derecede, Çakırlı köyü ile Sebil kasabasında beşinci derecede ve Çavdarlı köyünde ise daha düşük derecede önemli gelir kaynağıdır. Bununla birlikte salma hayvancılık Belen, Kisecik ve Topaklı köylerinde gelir kaynakları arasında bulunmamaktadır.

Başkasının tarlasında işçilik suretiyle gelir elde etme Sarıkoyak köyü için en önemli gelir kaynağı iken, Topaklı köyünde ikinci derecede, Belen köyünde dördüncü derecede, Kisecik köyünde beşinci derecede ve Çakırlı ve Meşelik köyleri ile Sebil kasabasında daha düşük derecede önemli gelir kaynakları arasındadır. Çavdarlı, Körmenlik ve Sarıkavak köylerinde ise başkasının tarlasında işçilik yolu ile gelir elde edilmesi söz konusu değildir.

Orman işçiliği Kisecik köyündeki gelir kaynaklarının önem sıralamasında ikinci sırada yer alır iken, Körmenlik köyünde beşinci sırada ve Sarıkavak köyü ile Sebil kasabasında daha alt sırada öneme sahiptir. Buna karşın Belen, Çakırlı, Çavdarlı, Meşelik, Sarıkoyak ve Topaklı köylerinde ise orman işçiliği gelir kaynakları arasında bulunmamaktadır.

Öte yandan araştırma bölgesindeki tüm yerleşim yerlerinde serbest ticaretten az da olsa gelir elde edilmektedir. Memuriyet ise Meşelik köyü ile

Sebil kabasındaki gelir kaynakları arasında bulunmaktadır. Bunun yanında Sarıkavak köyünün Tarsus ve Çamlıyayla ilçelerini birbirine bağlayan yol üzerinde bulunması ve seyir halindeki araçların burada mola vermeleri nedeni ile, bu köydeki gelir kaynakları arasında yerli turizm de bulunmaktadır.

Araştırma bölgesine özgü bir diğer gelir kaynağı ise dokumacılık ve el sanatlarıdır. Ancak günümüzde gerek maliyetin artması ve gerekse fabrikasyon işlerin daha ucuza mal olması nedenleri ile dokumacılık ve el sanatları geçmişe oranla daha az yapılmaktadır (ANONİM, 1991). Araştırma bölgesi köylerinden Topaklı köyünde halen kilim, çul ve çuval dokumacılığı söz konusudur. Sarıkavak köyünde ise bu dokumacılık faaliyetleri yanında halı dokumacılığı da mevcut bulunmaktadır.

Öte yandan Türk el sanatları içinde sanat yönü en ağır basan dalların başında oyacılık gelmektedir (ALİŞAR, 1991; YARDIMCI, 1992). Özellikle kadın giyiminde bir süsleme unsuru olarak geçmişte çok kullanılan oyalara, günümüzde turistik eşya haline dönüşmüştür (TAN, 1990; ONUK, 1990). Araştırma bölgesi köyleri için oyacılık, hem bir gelir kaynağı ve hem de kültürün ve el sanatlarının çok renkli bir yönünü oluşturmaktadır. Köylerde bu el sanatı ile uğraşan ve pazarlayarak gelir elde eden pek çok ev hanımı bulunmasına karşın, geçmişe oranla bugün bu işi yapanların sayısının azaldığı anlaşılmaktadır.

Adından da anlaşılacağı üzere işleme aracı “iğne” olan ve yaparken ip, pul ve boncuk kullanılan iğne oyacılığı, daha çok yazma ve mevlüt örtüsü, fular, bantlar, yaka çiçekleri, oda takımları, karyola takımları ve masa örtülerinde kullanılmaktadır. Bu oyacılık türü, bölgede Kisecik köyü hariç tüm yerleşim yerlerinde yapılmaktadır. Elde edilen iğne oyaları Belen, Körmenlik ve Topaklı köylerinde tamamen satışa sunulmakta iken, Çavdarlı, Meşelik, Sarıkavak ve Sarıkoyak köyleri ile Sebil kasabasında yarısından daha fazlası ve Çakırlı köyünde ise yarısından daha azı satılmaktadır.

“Tığ” ile işlenen ve gereç olarak yine ip, pul ve boncuklardan faydalanarak elde edilen tığ oyaları ise, genellikle masa örtüleri, karyola takımları, yatak örtüleri, yastık örtüleri, namaz örtüleri, iç giyim eşyaları, perdeler, şallar, yazmalar ve baş örtülerinde kullanılmaktadır. Günümüzde bölgedeki köylerden Meşelik, Sarıkavak ve Sarıkoyak köylerinde tığ oyacılığı yapılmaktadır. Bu köylerden Meşelik ve Sarıkavak’da işlenen tığ oyalalarının yarısından daha fazlası satılır iken, Sarıkoyak köyündeki tığ oyacılığı köylünün kendi ihtiyacına yönelik yapılmaktadır.

Öte yandan bölgedeki köylerden sadece Sarıkavak köyünde ağaç oyma işleri yapılmaktadır. Köyde bu şekilde elde edilen ürünlerin tamamı satışa sunulurken ek gelir sağlanmaktadır.

3.6.2. Bitkisel Üretim

Araştırma bölgesi köylerinde çoğunlukla buğday ve arpa türleri kullanılarak kuru tarımın yaygın şekilde yapıldığı anlaşılmaktadır. Geri kalan kısımlar ise bahçe ve sebze yetiştiriciliğine ayrılmış durumdadır.

Meyve yetiştiriciliğine ayrılan alanlar açısından 4350 dekar ile Sebil kasabası ilk sırada iken, bunu 2000 dekar ile Sarıkavak, 500 dekar ile Meşelik, 200 dekar ile Belen, Çavdarlı ve Kisecik, 150 dekar ile Körmenlik ve 50 dekar ile Çakırlı köyleri izlemektedir. Buna karşın Sarıkoyak ve Topaklı köylerinde bahçe yetiştiriciliği yapılmamaktadır.

Sebze bitkileri yetiştiriciliği ise Meşelik köyünde 400 dekar, Körmenlik köyünde 150 dekar, Sarıkavak köyünde 100 dekar ve Kisecik köyünde 20 dekar alan kaplamaktadır. Bölgenin diğer yerleşim yerleri olan Belen, Çakırlı, Çavdarlı, Sarıkoyak ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabasında sebze yetiştiriciliğine tahsis edilen alan mevcut değildir.

Araştırma bölgesinde çeşitli nedenler ile işlenemeyen tarım arazisi Çakırlı köyünde 10 dekar, Belen köyünde 100 dekar, Körmenlik, Sarıkavak ve Topaklı köylerinde 150'şer dekar, Çavdarlı köyünde 400 dekar, Kisecik köyü ile Sebil kasabasında 1000'er dekar olmak üzere toplam 2960 dekadır. Bununla birlikte Meşelik ve Sarıkoyak köylerinde bu şekilde kullanılmayan tarım arazisi bulunmamaktadır.

Öte yandan Sarıkavak köyünde 2000 dekar, Körmenlik köyünde 500 dekar, Meşelik köyünde 400 dekar, Kisecik köyünde 200 dekar, Çakırlı köyünde 50 dekar ve Çavdarlık köyünde 20 dekar olmak üzere araştırma bölgesinde toplam 3170 dekar sulu tarım yapılan arazi mevcuttur. Bu köylerin geri kalan alanlarında kuru tarım yapılmaktadır. Buna karşın Belen, Sarıkoyak ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabasında tamamıyla kuru tarım koşullarında tarım söz konusudur.

Türkiye'de işletme başına düşen tarım arazisi genişliği, ortalama 57,6 dekadır (D.İ.E., 1994). Bu oran Çukurova bölgesi için 43,6 dekar ve Mersin ili için 33,6 dekadır (ÖREN, 1997). Orman köylerinde ise bir aileye düşen tarım arazisi genişliği orman dışında yaklaşık 48 dekar iken, orman içinde yaklaşık 27 dekadır (O.M.O., 1988). Araştırma bölgesindeki köylerden Sarıkoyak köyünde 30 adet ailenin, Topaklı köyünde 20 adet ailenin, Çakırlı, Kisecik ve Körmenlik köylerinde ise 10'ar adet ailenin ve böylece araştırma bölgesinde toplam 80 adet ailenin toprağı bulunmamaktadır. Belen, Çavdarlı, Meşelik ve Sarıkavak köyleri ile Sebil kasabasında topraksız ailenin mevcut olmadığı anlaşılmıştır. Öte yandan orta büyüklükte işletme (51-200 dekar) sahibi aile sayısı; Sarıkavak köyünde 200 adet iken, Topaklı köyünde 20 adet, Kisecik ve Sarıkoyak köylerinde 10'ar adet, Çakırlı ve Çavdarlı köylerinde 5'er adet, Meşelik köyünde 4 adet ve Körmenlik köyünde 1 adet ve böylece toplam 255 adettir. Bu köylerde geri kalan aileler küçük işletme (1-50 dekar) sahibidir. Sebil

kasabasındaki aileler ise çoğunlukla 1-10 dekar arası tarım arazisine sahiptir. Buna göre araştırma bölgesindeki yerleşim yerlerinde küçük işletmelerin baskın olduğu ifade edilebilir. Nitekim toprağın kıt olduğu ve bunun yanında sebze ve bahçe bitkileri yetiştiriciliğinin de yaygın olduğu bir bölgede, küçük işletme sahibi ailelerin sayıca fazla olması son derece doğaldır.

Türkiye genelinde % 92,5 olan sadece kendi arazisini işleyen işletmelerin oranı, Çukurova bölgesinde % 85,5 gibi daha düşük düzeydedir (ÖREN, 1997). Bu durum, Çukurova bölgesinde kiracılık ve ortakçılığın daha yaygın olduğunu göstermektedir. Araştırma bölgesinde sürdürdükleri arazinin tamamı kiralık olan aile sayısı Sarıkavak köyünde 10 adet ve Topaklı köyünde 20 adet olmak üzere toplam 30 adettir. Sürdükleri arazinin bir kısmı kendilerinin ve bir kısmı kiralık olan aileler Belen köyünde 50 adet, Körmenlik köyü ve Sarıkavak köyünde 10'ar adet, Sarıkoyak köyünde 40 adet ve Topaklı köyünde 20 adet olmak üzere toplam 130 adet aileden oluşmaktadır. Ortakçı ve yarıcı olanlar ise Belen köyünden 30 adet aile ve Topaklı köyünden 15 adet aile olmak üzere toplam 45 adet aileden ibarettir. Tarım işçiliği yapan aileler de sadece Çakırlı köyünde bulunmakta ve 5 adet aileden oluşmaktadır. Bu köylerin diğer aileleri ile diğer köylerdeki ailelerin tamamı ise, sürdürdükleri arazinin bütünü kendilerine ait olan ailelerdir. Buna göre sadece kendi arazilerini işleyen aileler, Türkiye genelinde ve Çukurova bölgesinde olduğu gibi, araştırma bölgesindeki ailelerin de çok önemli bir bölümünü oluşturmaktadır.

Araştırma bölgesi köylerinde ağırlıklı olarak kuru tarım koşullarında buğday yetiştiriciliği yapıldığı ortaya çıkmıştır. Nitekim Belen köyünde 1400 dekar, Çakırlı köyünde 800 dekar, Çavdarlı köyü ve Meşelik köyünde 500'er dekar, Kiseçik köyünde 350 dekar, Körmenlik köyünde 600 dekar, Sarıkavak köyünde 1500 dekar, Sarıkoyak köyünde 400 dekar, Topaklı köyünde 200 dekar ve Sebil kasabasında 2000 dekar olmak üzere araştırma bölgesinde toplam 8250 dekar alan buğday yetiştiriciliğine ayrılmıştır. Diğer hububat türü olan arpa için ise Belen köyünde 1000 dekar, Çakırlı köyünde 200 dekar, Çavdarlı köyünde 20 dekar, Kiseçik köyünde 30 dekar, Körmenlik köyünde 50 dekar, Meşelik köyünde 250 dekar, Sarıkavak köyü, Sarıkoyak köyü ve Topaklı köyünde 100'er dekar ve Sebil kasabasında 150 dekar olmak üzere toplam 2000 dekar alan tahsis edilmiştir.

Bahçe bitkileri yetiştiriciliği içerisinde en yaygın olanı bağcılıktır. Nitekim araştırma bölgesinde bağ için ayrılan alan Belen köyünde 200 dekar, Çakırlı köyü ve Körmenlik köyünde 250'şer dekar, Çavdarlı köyünde 150 dekar, Kiseçik köyü ve Meşelik köyünde 100'er dekar, Sarıkavak köyünde 60 dekar ve Sebil kasabasında 400 dekar olmak üzere toplam 1510 dekadır. Buna karşın Sarıkoyak ve Topaklı köylerinde bağcılık yapılmamaktadır. Narenciye tarımı ise Çakırlı köyünde 150 dekar ve Sarıkavak köyünde 600 dekar olmak üzere toplam 750 dekadır. Şeftali yetiştirilen alan Kiseçik köyünde 300 dekar, Körmenlik köyü ve Sebil kasabasında 150'şer dekar, Meşelik köyünde 50 dekar

ve Sarıkavak köyünde 200 dekar olmak üzere toplam 850 dekadır. Kiraz üretimine tahsis edilen alan Kisecik köyünde 50 dekar, Sarıkavak köyü ve Sebil kasabasında 200'er dekar olmak üzere 450 dekadır. Trabzon hurması yetiştiriciliği Kisecik köyünde 20 dekar, Körmenlik köyünde 100 dekar ve Sarıkavak köyünde ise 1000 adet ağaç ile yapılmaktadır. Antepfıstığı üretimi ise sadece Sarıkavak köyünde 300 adet ağaç ile gerçekleştirilmektedir.

Öte yandan domates yetiştiriciliği Kisecik köyü ve Meşelik köyünde 20'şer dekar, Körmenlik köyünde 300 dekar ve Sarıkavak köyünde 30 dekar olmak üzere toplam 370 dekar arazide söz konusudur. Bezelye yetiştiriciliği Çakırlı köyünde 500 dekar ve Meşelik köyünde 100 dekar olmak üzere toplam 600 dekarlık yer kaplamaktadır. Zeytin üretimi ise Sebil kasabası hariç Belen (300 dekar), Çakırlı ve Sarıkoyak (400'er adet ağaç), Çavdarlı (2000 adet ağaç), Kisecik (1300 adet ağaç), Körmenlik ve Topaklı (200'er dekar), Meşelik (bozuk orman alanlarındakiler de dahil 4000 dekar) ve Sarıkavak (1000 adet ağaç) köylerinde gerçekleştirilmektedir.

Tarımsal verimliliği etkileyen diğer bir faktör ise tarımsal arazilerin parçalılık durumudur. 1991 yılı Genel Tarım Sayımı (D.İ.E., 1994) sonuçlarına göre; Türkiye geneli için arazi parçalılık oranı, işletme başına ortalama 5,4'dür. Bu oran Çukurova bölgesi için 3,1 ve Mersin ili için ise 3,2 olarak belirtilmektedir (ÖREN, 1997). Orman köylerinde ise işletme başına düşen ortalama parça sayısı 4,3 iken, bu oran orman dışı köylerde 3,9 olduğu belirlenmiştir (ÇAĞLAR, 1986). Araştırma bölgesi köylerinden sahip olunan tarım alanlarının parçalılık durumları incelendiğinde, Körmenlik köyü ile Sebil kasabasında 3 ve daha az parçalı araziye sahip aileler sayıca daha fazla iken, Belen, Çakırlı, Çavdarlı, Kisecik ve Meşelik köylerinde 4-6 parçalı araziye sahip aileler ve Sarıkoyak köyünde ise 7 ve daha fazla parçalı araziye sahip ailelerin sayıca daha baskın olduğu ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte Sarıkavak ve Topaklı köylerinde ise 3 ve daha az parçaya sahip ailelerden ziyade 4-6 parçalı ile 7 ve daha fazla parçalı ailelerin ağırlıkta olduğu anlaşılmıştır.

Araştırma bölgesindeki tarımsal faaliyetlerde karşılaşılan en önemli sorun sulama suyunun olmayışı veya yetersizliği olup, bu sorun aynı zamanda köylerin genel sorunları arasında da öncelikle belirtilmektedir. Nitekim sulama suyunun olmayışı sorunu; Belen ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabasının en önemli tarımsal sorunu iken, Sarıkoyak köyünde ikinci derecede önemli sorundur. Buna karşın sulama suyunun yetersizliği sorunu; Çavdarlı, Kisecik ve Körmenlik köyü için birinci derecede önemli iken, Çakırlı köyünde ikinci derecede önemli tarımsal sorundur. Meşelik ve Sarıkavak köylerinin ise sulama suyu ile ilgili sorunu bulunmamaktadır.

Tarımsal faaliyetlerdeki bir diğer sorun, gübre fiyatlarının yüksekliğidir. Bu sorun; Meşelik, Sarıkavak ve Sarıkoyak köylerinde birinci derecede önemli sorun iken, Belen köyü ile Sebil kasabasında ikinci derecede, Kisecik,

Körmenlik ve Topaklı köylerinde üçüncü derecede ve Çakırlı ile Çavdarlı köylerinde ise dördüncü derecede önemli tarımsal sorundur.

Yakıt fiyatlarının yüksekliği sorunu; Çakırlı köyünde birinci derecede, Kiseçik ve Körmenlik köylerinde ikinci derecede, Sarıkavak köyünde üçüncü derecede, Belen ve Meşelik köyleri ile Sebil kasabasında dördüncü derecede ve Çavdarlı köyünde ise beşinci derecede önemli tarımsal sorunlar arasındadır. Bu sorun, Sarıkoyak ile Topaklı köylerinde tarımsal faaliyetlerde karşılaşılan beş adet temel sorun içerisinde belirtilmemektedir.

Bir diğer tarımsal sorun olan tarım ilaçları fiyatlarının yüksekliği sorunu; Çavdarlı, Meşelik ve Sarıkavak köylerinde ikinci derecede önemli sorun iken, Belen ve Çakırlı köyleri ile Sebil kasabasında üçüncü derecede ve Kiseçik ile Körmenlik köylerinde ise dördüncü derecede önemli tarımsal sorundur. Buna karşın Sarıkoyak ve Topaklı köylerindeki beş adet tarımsal sorun içerisinde, tarım ilaçları fiyatlarının yüksekliği sorunu bulunmamaktadır.

Tarımsal arazilerin verimsiz, eğimli vb. olması nedenleri ile nitelik düşüklüğü sorunu; Topaklı köyü için ikinci derecede önemli tarımsal sorun iken, Sarıkavak köyü için dördüncü derecede ve Belen, Kiseçik ve Sarıkoyak köyleri için ise beşinci derecede önemli tarımsal sorundur. Çakırlı, Çavdarlı, Körmenlik ve Meşelik köyleri ile Sebil kasabasında ise bu sorun, en önemli beş adet tarımsal sorun içerisinde görülmemektedir.

Tarımsal faaliyetler ile ilgili sorunlar içerisindeki tohum fiyatlarının yüksekliği sorunu; Meşelik köyü için üçüncü derecede ve Çakırlı ve Körmenlik köyleri için ise beşinci derecede önemli tarımsal sorundur. Kullanılan tohumun verimsiz ve kalitesiz olması sorunu ise Sarıkoyak köyü için üçüncü derecede önemli tarımsal sorun iken, Meşelik köyü için beşinci derecede önemlidir. Diğer köylerde bu tarımsal sorunlardan söz edilmemektedir.

Pazarlama olanaklarının sınırlı olması sorunu ise; Çavdarlı köyünde üçüncü derecede ve Sarıkavak köyünde beşinci derecede önemli tarımsal sorundur. Makine kira bedellerinin yüksekliği ise sadece Sarıkoyak köyü için ve dördüncü derecede önemli tarımsal sorun olarak görülmektedir. Bir diğer tarımsal sorun olan tarımsal ürünlerdeki böcek, mantar, bakteri, virüs vb. zararlılar sorunu, sadece Sebil kasabası için ve beşinci derecede önemli tarımsal sorun olarak ifade edilmektedir.

Öte yandan tarımsal faaliyetlerde karşılaşılabilecek işgücü maliyetinin yüksekliği, işletme büyüklüğünün yetersiz olması, tarımsal yayım hizmetlerinin yetersizliği, tarımsal makinelerin teminindeki güçlükler vb. sorunlar ise araştırma bölgesindeki köylerin en önemli beş adet tarımsal sorunu arasında bulunmamaktadır.

3.6.3. Hayvansal Üretim

Araştırma bölgesi köylerindeki otlak hayvanlarının yiyecek ihtiyaçları daha çok sanayi yemleri ile saman, kuru ot vb. ile karşılanmaktadır. Nitekim Belen, Çakırlı, Çavdarlı, Kisecik, Meşelik, Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köylerinde en önemli hayvan yiyecekleri sanayi yemleri ve saman, kuru ot vb. olarak ifade edilmektedir. Bu hayvan yiyecekleri Körmenlik köyü ile Sebil kasabasında ise ikinci derecede önemli yiyecek kaynağıdır.

Orman içi açıklıklarda otlatma Çakırlı, Çavdarlı ve Kisecik köylerinde ikinci derecede ve Körmenlik ve Sarıkoyak köyleri ile Sebil kasabasında ise üçüncü derecede önemli hayvan besleme şeklidir. Buna karşın nadasa bırakılmış veya anızlı haldeki köy tarlalarında otlatma Sarıkavak ve Sarıkoyak köylerinde ikinci derecede önemli hayvanlara yiyecek sağlama şekli iken, Çakırlı, Çavdarlı ve Meşelik köylerinde üçüncü derecede ve Körmenlik köyünde dördüncü derecede önemli hayvan otlatma şeklidir. Köy merasında veya yaylada otlatma ise Meşelik ve Topaklı köylerinde ikinci derecede, Sarıkavak köyünde üçüncü derecede ve Çakırlı köyünde ise dördüncü derecede önemli hayvan yiyeceği temin şeklidir. Öte yandan araştırma bölgesinin yerleşim yerlerinde ormandan yemlik yaprak yararlanması mevcut değildir.

Araştırma bölgesindeki yerleşim yerleri meralarına diğer ilçe ve köylerden hayvan otlatmak üzere hayvan sürülerini getirenler de bulunmaktadır. Bu kapsamda Çakırlı köyü meralarına Pirömerli ve İnköy köylerinden gelenler, bu meralarda 3-4 ay süreyle kalmaktadır. Hayvan sürüsü sahipleri Çakırlı köyü muhtarlığına 2002 yılında 250 000 000 TL ödeme yapmışlardır. Körmenlik köyü sınırları dahiline ise Sebil kasabası ile Kisecik, Belçınar ve Sarıkavak köylerinden hayvan sürüleri getirilmektedir. Sebil kasabasından gelenler 4-5 ay kadar bu köy meralarında kalır iken, diğer köylerden gelenler ise günübirlik gelip gitmektedir. Körmenlik köyü muhtarlığı Sebil kasabasından gelen hayvan sahiplerinden 2002 yılında 50 000 000-100 000 000 TL arası ücret almış iken, diğer köylerden gelenlerden herhangi bir ücret talep etmemiştir. Bunun yanında Sarıkavak köyünün meralarına ise 1.5-2 ay süreyle Belçınar, Topaklı, Beylice ve Giden köylerinden hayvan sürüleri getirilmektedir. Hayvan sahipleri, 2002 yılında, Sarıkavak köyü muhtarlığına hayvan başına 1 000 000 TL ödemede bulunmuşlardır. Buna karşın Sebil kasabası sınırları dahiline ise Gözne ve Belçınar köyleri ile Çamlıyayla ilçesinden otlatma amaçlı olarak hayvan sürüleri getirilmekte ve buradaki meralarda 4 ayı aşkın süre otlatılmaktadır. Ancak burada hayvan sahiplerinden otlatma karşılığı herhangi bir ücret alınmamaktadır. Öte yandan bu yerleşim yerlerindeki halk ile dışarıdan gelen hayvan sahipleri arasında mera paylaşımı veya başka konularda herhangi bir çekişme ve çatışma yaşanmamaktadır.

Araştırma bölgesi köylerinden Belen köyünde 150 adet aile, Çakırlı köyünde 50 adet aile, Çavdarlı köyünde 120 adet aile, Kisecik köyünde 10 adet

aile, Körmenlik köyünde 3 adet aile, Meşelik köyünde 130 adet aile, Sarıkavak köyünde 300 adet aile ve Sarıkoyak köyünde ise 15 adet aile olmak üzere toplam 778 adet aile tarafından yem bitkisi ekimi yapılmaktadır. Buna karşın Topaklı köyü ve Sebil kasabasında yem bitkisi eken aile bulunmamaktadır. Kuru tarım koşullarında yem bitkisi olarak genelde adi fiğ ekilmektedir. Bu kapsamda Belen köyünde 600 dekar, Çakırlı köyünde 100 dekar, Çavdarlı köyü, Meşelik köyü ve Sarıkavak köyünde 500'er dekar, Kisecik köyünde 20 dekar, Körmenlik köyünde 5 dekar ve Sarıkoyak köyünde 45 dekar olmak üzere toplam 2270 dekar adi fiğ ekimi yapılmaktadır. Yine kuru tarım koşullarında sadece Sarıkavak köyünde adi fiğ yanında 500 dekar da korunga ekilmektedir. Sulu tarım koşullarında ise araştırma bölgesinde 50 dekar Çavdarlı köyünde ve 200 dekar Meşelik köyünde olmak üzere toplam 250 dekar silajlık mısır ekimi ve yine Meşelik köyünde 50 dekar yonca ekimi söz konusudur. Bunun yanında Belen köyünden 20 adet aile, Çakırlı köyünden 150 adet aile, Kisecik ve Meşelik köylerinden 50'şer adet aile, Sarıkavak köyünden 100 adet aile ve Topaklı köyünden ise 5 adet aile olmak üzere toplam 375 adet aile tarafından dışarıdan ot alınmaktadır.

Araştırma bölgesindeki köylerden Çakırlı, Çavdarlı, Kisecik, Körmenlik, Meşelik ve Sarıkoyak köyleri ile Sebil kasabasındaki otlak hayvanları için düzenli aşılama ve veteriner denetimi yaptırılmaktadır. Ancak Belen, Sarıkavak ve Topaklı köylerinde her ne kadar otlak hayvanları için düzenli aşılama yaptırılsa da, düzenli veteriner denetimi olmamakta ve sadece sorun olduğunda veteriner getirilmektedir.

Öte yandan araştırma bölgesi köylerinden Belen, Çavdarlı, Kisecik, Meşelik, Sarıkavak ve Topaklı köylerinde ticari amaçlı kümes hayvancılığı yapılmaktadır. Bu faaliyet Belen köyünde Köytür, Tavsa, Öznizam, Cıvkur ve Garip firmaları ile bağlantılı şekilde gerçekleştirilir iken, Çavdarlı köyünde Köytür, Saray, Tavsa ve Akyem firmaları ile, Kisecik köyünde Mizan firması ile, Meşelik köyünde Tavsa, Adana Yem, Burcu ve Köytür firmaları ile, Sarıkavak köyünde Köytür ve Sarar firmaları ile ve Topaklı köyünde ise Köytür ve CP firmaları ile bağlantılı olarak yapılmaktadır.

Bunun yanında Belen, Çakırlı, Çavdarlı, Körmenlik, Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabasında ticari amaçlı arıcılık da yapılıyor olmakla birlikte, bu faaliyet herhangi bir özel firma ile bağlantılı şekilde olmaksızın köylünün kendi hesabına yaptığı çalışmalardandır.

Araştırma bölgesindeki hayvansal üretimde karşılaşılan en önemli sorun, yem fiyatlarının yüksek oluşudur. Nitekim bu sorun; Çakırlı, Çavdarlı, Kisecik, Körmenlik, Meşelik, Sarıkavak, Sarıkoyak ve Sebil kasabasının en önemli hayvansal üretim sorunu iken, Belen köyünün üçüncü derecede önemli hayvansal üretim sorunudur.

Buna karşın süt fiyatlarının düşüklüğü sorunu; Belen, Çakırlı, Çavdarlı, Meşelik, Sarıkoyak ve Topaklı köylerinin ikinci derecede ve Körmenlik ile

Sarıkavak köylerinin ise beşinci derecede önemli hayvansal üretim sorunudur. Bu sorun, Kisecik köyü ile Sebil kasabasındaki en önemli beş adet hayvansal üretim sorunları arasında görülmemektedir.

Bir diğer hayvansal üretim sorunu olan çayır/mera alanlarının yetersizliği; Kisecik köyünde ikinci derecede, Körmenlik ve Sarıkavak köyleri ile Sebil kasabasında üçüncü derecede, Sarıkoyak köyünde dördüncü derecede ve Belen, Çakırlı ve Topaklı köylerinde ise beşinci derecede önem taşıyan hayvansal üretim sorunudur. Çavdarlı ve Meşelik köyleri için çayır/mera alanlarının yetersizliği, hayvansal üretimdeki ilk beş adet sorun arasında bulunmamaktadır.

Veteriner hizmetlerinin pahalı olması sorunu; Körmenlik ve Sarıkavak köyleri ile Sebil kasabası için ikinci derecede, Çavdarlı ve Sarıkoyak köyleri için üçüncü derecede, Belen, Çakırlı ve Kisecik köyleri için dördüncü derecede ve Meşelik köyü için ise beşinci derecede önem taşıyan hayvansal üretim sorunudur. Bu sorun sadece Topaklı köyünde hayvansal üretimin önemli sorunu olarak ifade edilmemektedir.

Öte yandan kredi temininde güçlükler ve kredi koşullarının ağırlığı sorunu; Çakırlı ve Kisecik köylerinde üçüncü derecede, Çavdarlı, Körmenlik ve Sarıkavak köylerinde dördüncü derecede ve Sarıkoyak köyünde beşinci derecede önemli hayvansal üretim sorunudur.

Büyükbaş hayvan fiyatlarının düşüklüğü sorunu; Meşelik ve Topaklı köyleri için üçüncü derecede ve Çavdarlı köyünde beşinci derecede önemli hayvansal üretim sorunu iken, küçükbaş hayvan fiyatlarının düşüklüğü sorunu ise; Meşelik ve Topaklı köyleri için dördüncü derecede önemli hayvansal üretim sorunudur. Bunların yanında etlik piliç fiyatlarının düşüklüğü sorunu; sadece Belen köyünde ve birinci derecede önemli hayvansal üretim sorunu iken, hayvansal yayım hizmetlerinin yetersizliği ise; sadece Sebil kasabası için ve dördüncü derecede önemli görülen hayvansal üretim sorunudur.

Öte yandan araştırma bölgesinde, hayvansal üretimde karşılaşılması olası çoban üretlerinin yüksekliği, çoban bulmada güçlük çekilmesi, yumurta fiyatlarının düşüklüğü vb. sorunlar yaşanmamaktadır.

3.7. Tarımsal Girdi Kullanımı

3.7.1. Sulama

Araştırma bölgesinde Çavdarlı, Kisecik, Körmenlik, Meşelik ve Sarıkavak köylerinde sulama suyu mevcut iken, diğer yerleşim yerlerinde sulama suyu bulunmamaktadır. Bu köylerden Çavdarlı, Kisecik, Körmenlik ve Sarıkavak köylerinde kullanılan sulama metodu, karıklar açılması ve bu

karıklara suyun salınması şeklinde yapılmaktadır. Meşelik köyünde ise her ne kadar karıklarda salma sulama metodu da uygulansa da, bunun yanında damlama metodu ile sulama yapanlar da vardır. Ancak bu köylerde gerçekleştirilen karşılıklı görüşmelerde köylülerin sulama suyu ve sulama siteminin yetersizliğinden şikayet ettikleri gözlenmiştir.

3.7.2. Kredi

Araştırma bölgesi köylüleri kredi alımında daha çok Tarım Kredi Kooperatifi, Ziraat Bankası, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, ORKÖY ve Halk Bankasını tercih etmektedir.

Tarım Kredi Kooperatifi kredileri; Çakırlı, Çavdarlı, Kiseçik, Körmenlik, Meşelik, Sarıkavak ve Topaklı köylerinde birinci sırada, Sebil kasabasında ikinci sırada ve Belen köyünde ise üçüncü sırada tercih edilen kredilerdir. Ziraat Bankası kredileri; Belen köyü ile Sebil kasabası için birinci sırada, Çakırlı, Çavdarlı, Körmenlik, Sarıkoyak ve Topaklı köylerinde ise ikinci sırada tercih edilmektedir. Bu kredi, Kiseçik ve Meşelik köylerinde kullanılmamaktadır. Buna karşılık Belen ve Sarıkavak köylerinde ikinci sırada ve Topaklı köyünde ise üçüncü sırada tercih edilen kredi şekli Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı kredileridir. ORKÖY kredileri ise; Sarıkoyak köyünde birinci sırada, Kiseçik, Körmenlik ve Sarıkavak köylerinde üçüncü sırada ve Topaklı köyünde ise dördüncü sırada tercih edilen kredilerdir. Bunun yanında Halk Bankası kredileri; Kiseçik köyünde ikinci sırada ve Topaklı köyünde ise beşinci sırada tercih edilen kredi şekli olarak dikkat çekmektedir.

Kredi kullanan işletme sahipleri uygulanan faiz oranlarının yüksek olmasından, kefil istenmesinden, verilen kredinin azlığından, kredilerin zamanında verilmemesinden, kredi vadelerinin çok kısa oluşundan ve kredi alımlarında arazi ipoteğinin istenmesinden kaynaklanan sorunları olduğunu dile getirmektedir.

Nitekim yüksek faiz oranı sorunu; Belen, Çakırlı, Kiseçik, Körmenlik, Meşelik, Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabası için kredi alımlarında karşılaşılan en önemli sorun iken, Çavdarlı köyünde üçüncü derecede önemli kredi alımı sorunudur.

Kredi alınırken kefil istenmesi sorunu; Belen, Çavdarlı, Körmenlik ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabası için ikinci derecede, Çakırlı, Sarıkavak ve Sarıkoyak köyleri için üçüncü derecede ve Kiseçik köyü için dördüncü derecede önemli kredi alımı sorunu olarak ifade edilmektedir.

Kredi alımlarında karşılaşılan bir diğer sorun olan kredi azlığı sorunu ise; Kiseçik, Meşelik ve Sarıkoyak köyleri için ikinci derecede, Körmenlik köyü için üçüncü derecede ve Belen köyü için dördüncü derecede önemli kredi alımı sorunudur.

Kredilerin zamanında verilmemesi sorunu; Çakırlı, Körmenlik, Meşelik ve Sarıkavak köyleri için dördüncü sırada ve Belen köyü için beşinci sırada önemli kredi alımı sorunudur.

Kredi vadesinin çok kısa olması sorunu ise; Kiseçik, Meşelik ve Topaklı köyleri için üçüncü derecede önemli sorundur.

Bir diğer kredi alımlarında karşılaşılan sorun olan arazi ipoteği istenmesi ise; Belen köyünde üçüncü derecede, Sarıkoyak ve Topaklı köylerinde dördüncü derecede ve Meşelik ile Sarıkavak köyleri için beşinci derecede önemli kredi alımı sorunu olarak ifade edilmektedir.

3.7.3. Tarımsal Alet ve Ekipmanlar

Araştırma bölgesindeki yerleşim yerlerinde tarımsal alet ve makine varlığının oldukça iyi düzeyde olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim araştırma bölgesindeki traktör sayısı; Sebil kasabası ve Belen köyünde 50'şer adet, Çakırlı köyünde 75 adet, Çavdarlı köyü ve Sarıkavak köyünde 20'şer adet, Kiseçik köyünde 8 adet, Körmenlik köyünde 9 adet, Meşelik köyünde 13 adet, Sarıkoyak köyünde 3 adet ve Topaklı köyünde 17 adet olmak üzere toplam 265 adettir.

Araştırma bölgesindeki pulluk sayısı; Belen köyünde 20 adet, Sebil kasabası ve Çakırlı köyünde 50'şer adet, Çavdarlı köyü ve Sarıkavak köyünde 10'ar adet, Kiseçik köyünde 2 adet ve Topaklı köyünde 15 adet olmak üzere toplam 157 adettir. Buna karşın Körmenlik, Meşelik ve Sarıkoyak köylerinde pulluk mevcut değildir.

Bölgedeki batözler ise; Sarıkavak köyü ve Belen köyünde 10'ar adet, Çakırlı köyü ve Sarıkoyak köyünde 2'şer adet, Çavdarlı köyü ve Meşelik köyünde 3'er adet, Kiseçik köyü ve Körmenlik köyünde 1'er adet, Sebil kasabasında 6 adet ve Topaklı köyünde 4 adet olmak üzere toplam 42 adettir.

Bölgede çapa makinesi; Çavdarlı köyünde 10 adet, Kiseçik köyünde 15 adet, Körmenlik köyünde 30 adet ve Sebil kasabasında 50 adet olmak üzere toplam 105 adet bulunmakta iken, bu tarımsal alet Belen, Çakırlı, Meşelik, Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köyünde mevcut değildir.

Bölgede gübre atma makinesi (fırfır) ise; sadece Çakırlı köyünde ve 1 adet bulunmaktadır.

Bir diğer tarımsal alet olan traktöre takılan ilaçlama aletinden; Meşelik köyü ve Belen köyünde 10'ar adet, Çakırlı köyünde 40 adet, Çavdarlı köyü ve Kiseçik köyünde 5'er adet, Körmenlik köyünde 3 adet, Sarıkavak köyünde 6 adet ve Sebil kasabasında 20 adet olmak üzere toplam 99 adet bulunmakta, ancak bu tarımsal alet Sarıkoyak ve Topaklı köylerinde kullanılmamaktadır.

Pulvarizatör olarak bilinen sırt tipi ilaçlama aleti ise; bölgede Meşelik köyü ve Belen köyünde 100'er adet, Çakırlı köyünde 200 adet, Çavdarlı köyü

ve Kiseçik köyünde 60'ar adet, Körmenlik köyü ve Sarıkavak köyünde 50'şer adet, Sarıkoyak köyünde 6 adet, Sebil kasabasında 250 adet ve Topaklı köyünde 5 adet olmak üzere toplam 881 adettir.

Elektrikli su motoru ise; Çakırlı köyünde 20 adet, Çavdarlı köyünde 4 adet, Meşelik köyünde 40 adet, Sarıkavak köyünde 5 adet ve Sebil kasabasında 10 adet olmak üzere toplam 79 adet olup, bu tarımsal alet Belen, Kiseçik, Körmenlik, Sarıkoyak ve Topaklı köylerinde mevcut değildir.

Akaryakıtlı su motoru; Çakırlı köyünde 2 adet, Çavdarlı köyünde 1 adet, Körmenlik köyünde 3 adet ve Sebil kasabasında 20 adet olmak üzere toplam 26 adet mevcut olup, bu tarımsal alet Belen, Kiseçik, Meşelik, Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köylerinde bulunmamaktadır.

At sabanı ise; Çavdarlı köyünde 20 adet, Meşelik köyünde 5 adet, Sarıkavak köyünde 50 adet, Sarıkoyak köyünde 100 adet ve Topaklı köyünde 70 adet olmak üzere toplam 245 adettir. Belen, Çakırlı, Kiseçik, Körmenlik köyleri ile Sebil kasabasında at karasabanı mevcut değildir.

Kazayağı-tırmık ise; sadece Körmenlik köyünde ve 4 adet bulunmaktadır.

Buna karşılık süt sağma makinesi ise; Çakırlı köyü ve Belen köyünde 10'ar adet, Çavdarlı köyünde 20 adet, Körmenlik köyünde 1 adet, Meşelik köyünde 60 adet ve Sarıkavak köyünde 4 adet olmak üzere toplam 105 adettir. Kiseçik, Sarıkoyak ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabasında ise süt sağma makinesi kullanılmamaktadır.

Bölgede soğutma tankı; Çakırlı köyü, Meşelik köyü ve Belen köyünde 1'er adet ve Sarıkavak köyünde 2 adet olmak üzere toplam 5 adet mevcut olup, Çavdarlı, Kiseçik, Körmenlik, Sarıkoyak ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabasında soğutma tankı bulunmamaktadır.

Bölgedeki motorlu testere sayısı ise; Belen köyünde 50 adet, Çakırlı köyü ve Çavdarlı köyünde 2'şer adet, Kiseçik köyünde 60 adet, Körmenlik köyünde 40 adet, Meşelik köyünde 5 adet, Sarıkavak köyünde 50 adet, Sarıkoyak köyünde 4 adet, Sebil kasabasında 100 adet ve Topaklı köyünde 3 adet olmak üzere toplam 316 adettir.

Römork ise; Çakırlı köyü, Belen köyü ve Sebil kasabasında 50'şer adet, Çavdarlı köyü ve Sarıkavak köyünde 20'şer adet, Kiseçik köyünde 8 adet, Körmenlik köyünde 9 adet, Meşelik köyünde 13 adet, Sarıkoyak köyünde 3 adet ve Topaklı köyünde ise 17 adet olmak üzere toplam 240 adet bulunmaktadır.

Bir diğer tarımsal alet olan orak makinesi ise; Çavdarlı ve Körmenlik köylerinde 1'er adet olmak üzere toplam 2 adet olup, araştırma bölgesinin diğer yerleşim yerlerinde kullanılmamaktadır.

Araştırma bölgesinde biçerdöver, çayır biçme makinesi, diskaro, mibzer, biçer bağlar, selektör, at arabası vb. tarımsal alet ve ekipmanlar mevcut değildir.

Öte yandan araştırma bölgesinde, sadece Meşelik köyünde köylülerin ortak kullanımında olan tarımsal alet ve ekipman bulunmaktadır. Bu köyde 1 adet slaj makinesi ve 2 adet pikap, köyün kooperatifi tarafından köylünün ortak kullanımına ayrılmıştır.

3.7.4. Pazarlama

Araştırma bölgesinde üretilen hububat, ancak köylünün kendi ihtiyacına yetmektedir. Bu yüzden hububat satışı çok az gerçekleşmektedir. Nitekim Belen, Çavdarlı, Kiseçik, Körmenlik, Meşelik, Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabasında üretilen buğday ve arpanın tamamı aile tüketimi için kullanılmaktadır. Sadece Çakırlı köyündeki buğday üretiminin yarısından daha az bir kısmı ve arpa üretiminin yaklaşık yarısı satış için pazara intikal etmektedir.

Çakırlı ve Körmenlik köylerinde üretilen üzümlerin tamamı satışa sunulur iken, Belen, Çavdarlı, Kiseçik ve Meşelik köyleri ile Sebil kasabasındaki üzümlerin yarısından daha fazlası ve Sarıkavak köyünde üretilen üzümlerin ise yarısından daha azı satışa sunulmaktadır. Bölgede narenciye üretiminin yapıldığı yerler olan Çakırlı ve Sarıkavak köylerinde elde edilen meyvelerin tamamı satılmaktadır. Şeftali ürünleri ise Kiseçik, Körmenlik ve Sarıkavak köyleri ile Sebil kasabasında tamamen pazarlanır iken, Meşelik köyünde yarısından daha fazlası pazarlanmaktadır. Kiraz bitkisi ise bölgede Kiseçik, Körmenlik ve Sarıkavak köyleri ile Sebil kasabasında yetiştirilmekte ve elde edilen ürünlerin tamamı satılmaktadır. Buna karşın Körmenlik ve Sarıkavak köylerinde üretilen Trabzon hurmalarının tamamı satılır iken, Kiseçik köyü Trabzon hurmalarının yarıdan daha fazla bir kısmı pazarlanmaktadır. Antepfıstığı üretimi ise bölgede sadece Sarıkavak köyünde gerçekleşmekte ve bu üretim öz tüketime yönelik yapıldığı için antepfıstığı pazarlanmasına rastlanılmamaktadır.

Bölgede yetiştirilen sebzelerden olan domates, Meşelik köyünde tamamen aile ihtiyacına yönelik olarak yetiştirilir iken, Körmenlik köyünde tamamen pazara yönelik, Sarıkavak köyünde ve Sebil kasabasında büyük oranda (yarısından daha fazlası) ve Kiseçik köyünde ise kısmen (yarısından daha azı) pazara yönelik olarak yetiştirilmektedir. Buna karşın bölgede bezelye yetiştiriciliği yapılan Çakırlı ve Meşelik köylerinde ise, elde edilen ürünün tamamı pazarlanmaktadır.

Öte yandan bölgedeki zeytin üretimi Belen ve Topaklı köylerinde tamamen öz tüketime yönelik yapılır iken, Kiseçik ve Sarıkavak köylerinde yarısından daha fazlası, Çakırlı ve Körmenlik köylerinde yarısı ve Meşelik köyünde ise yarısından daha azı satılmaktadır. Bununla birlikte Sarıkoyak köyündeki zeytinler fidan halinde oldukları için henüz ürün vermemektedir.

Belen köyünde satışa sunulan tek bitkisel ürün olan üzümün bir kısmı devlete ve bir kısmı da yerel araçılara satılmaktadır. Bu ürün, satış yeri olan köy merkezine traktörler ile taşınarak getirilmektedir. Yine Çavdarlı köyünde tek satılan ürün olan üzümde, sofralık olmayan II. sınıf üzümler ayrılmakta, ardından bunlar Nacarli Organize Sanayi Sitesine traktörler ile götürülmekte ve burada TEKEL kurumuna bağlı şıra fabrikasına satılmaktadır (Bu şıra fabrikası, daha sonradan özelleştirmeye devredilmiştir). Geri kalan satılacak üzümler ise yine traktörler ile köy merkezine getirilmekte ve burada yerel araçılara pazarlanmaktadır. Diğer köylerde satışa sunulan tarımsal ürünler ise tamamıyla yerel araçılara satılmaktadır. Bu üzümlerin satış yeri Meşelik köyü için Tarsus ilçe merkezi iken, diğer köyler için köy merkezleridir. Çakırlı ve Körmenlik köylerinde üzümler satış yerine traktörler ile getirilir iken, Kisecik ve Meşelik köylerinde traktörler ve kamyonlar, Sarıkavak köyünde traktörler, küçük traktörler (pat pat) ve kamyonlar, Sebil kasabasında ise traktörler, kamyonlar, atlar veya eşekler kullanılarak getirilmektedir.

Araştırma bölgesindeki hayvansal ürünlerden süt; Belen, Çakırlı, Çavdarlı, Meşelik, Sarıkavak ve Topaklı köylerinde köy merkezlerinde olmak üzere Güney Süt firması temsilcilerine satılmaktadır. Kisecik, Körmenlik ve Sarıkoyak köyleri ile Sebil kasabasında elde edilen süt ise yine köy merkezinde yerel araçılara pazarlanmaktadır.

Tavuk yetiştiriciliği ise; Belen köyünde Köytür, Tavsa, Öznizam, Cıvkur ve Akyem firmalarına, Meşelik köyünde Köytür, Tavsa, Adana Yem ve Burcu firmalarına, Sarıkavak köyünde ise Köytür ve Saray firmalarına ve Kisecik köyünde ise Mizan firmasına yönelik olarak gerçekleştirilmekte ve bu firmalara köy merkezinde satılmaktadır.

Büyükbaş ve küçükbaş hayvanları; Meşelik ve Topaklı köyünde yerel araçılara köy merkezinde satılır iken, Sarıkavak köyünde hayvanlar kesilerek Tarsus-Çamlıyayla ilçeleri arasında gelip giden yolculara perakende satış yapılmaktadır.

Yağ, peynir, yoğurt, çökelek gibi süt ürünleri ise; Belen, Kisecik, Körmenlik ve Sarıkoyak köylerinde köy merkezinde yerel araçılara satılır iken, Çakırlı, Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabasında ise Tarsus ilçesindeki bakkal ve market sahiplerine pazarlanmaktadır.

Yün ise; Körmenlik, Sarıkavak ve Topaklı köylerinde, civar köylerden gelen yerel araçılara köy merkezinde satılmaktadır.

Buna karşın hayvan gübresi; Çakırlı, Çavdarlı, Sarıkavak ve Sarıkoyak köylerinde Tarsus ilçesi ve Mersin ilinden gelen araçılara köy merkezinde satılır iken, Sebil kasabasındaki hayvan gübrelere kasaba içerisindeki çiftçilere satılmaktadır.

Bir diğer hayvansal ürün olan yumurta ise; sadece Meşelik köyünde pazara yönelik üretilmekte ve Tarsus ilçe merkezindeki bakkal ve marketlere pazarlanmaktadır.

3.8. Altyapı ve Kamusal Hizmetler

3.8.1. Ulaşım ve Haberleşme Araçları

Genel olarak orman köyleri ile çevredeki öteki yerleşim birimleri arasında ulaşımı sağlayan yolların % 64'ünün ham yol veya stabilize yol olduğu belirtilmektedir (ÇAĞLAR, 1986). Buna karşın araştırma bölgesinin yerleşim yerlerini komşu köylere ve ilçe merkezlerine bağlayan yolların tamamı asfalt kaplamadır. Öte yandan bölge köylerinden Meşelik, Sarıkoyak ve Sarıkavak köyleri, Tarsus-Çamlıyayla anayolu üzerinde kurulmuş durumdadır. Diğer köylerin yollarının bazı kısımları her ne kadar dar ve bakıma muhtaç durumda olsa da, bölge köylerinin ulaşım konusunda önemli bir sorunu görülmemektedir. Araştırma bölgesindeki yollar, yılın her ayında ulaşım açıktır.

Bölge köyleri ile bağlı oldukları ilçe merkezleri arasındaki ulaşım bağlantısı özel minibüsler ile sağlanır iken, Sebil kasabası ile bağlı olduğu Çamlıyayla ilçesi arasında belediye servisleri hizmet vermektedir. Araştırma bölgesindeki yerleşim yerlerinde yük taşımacılığı yanında ulaşım araçları olarak kamyon, traktör, taksi, otobüs, minibüs ve motosikletlerden de faydalanılmaktadır.

Bu kapsamda, daha evvel yerleşim yerlerine göre dağılımı verildiği üzere, araştırma bölgesinde toplam 265 adet traktör mevcuttur.

Bunun yanında Belen köyünde 3 adet, Çakırlı köyünde 2 adet, Çavdarlı köyünde 5 adet, Sebil kasabası ve Kiseçik köyünde 10'ar adet, Körmenlik köyünde 12 adet, Meşelik köyünde 70 adet ve Sarıkavak köyü ve Sarıkoyak köyünde 3'er adet olmak üzere toplam 118 adet kamyon bulunmaktadır. Buna karşın Topaklı köyünde kamyon sahibi kişi yoktur.

Bölgedeki taksi sayısı; Sarıkavak köyü ve Çavdarlı köyünde 2'şer adet, Körmenlik köyünde 3 adet, Belen köyünde 4 adet, Meşelik köyü, Kiseçik köyü ve Topaklı köyünde 5'er adet, Çakırlı köyü ve Sarıkoyak köyünde 10'ar adet ve Sebil kasabasında 50 adet olmak üzere toplam 96 adettir.

Bölgede otobüs ise; Kiseçik köyünde 1 adet ve Sebil kasabasında 4 adet olmak üzere toplam 5 adettir.

Köylülerin çoğunlukla ilçe merkezleri ile ulaşımında kullandıkları araç olan minibüsler ise; Topaklı köyünde 1 adet, Çakırlı köyü, Çavdarlı köyü, Kiseçik köyü ve Körmenlik köyünde 2'şer adet, Sarıkoyak köyünde 3 adet, Belen köyünde 6 adet ve Sarıkavak köyünde 10 adet olmak üzere toplam 28 adettir. Bununla birlikte Meşelik köyü ile Sebil kasabasında minibüs mevcut değildir.

Bir diğer ulaşım aracı olan motosiklet; Belen köyünde 20 adet, Çakırlı köyü ve Çavdarlı köyünde 3'er adet, Kiseçik köyünde 8 adet, Körmenlik köyünde 7 adet, Meşelik köyünde 6 adet, Sarıkavak köyü ve Topaklı köyünde

2'şer adet, Sebil kasabasında 70 adet ve Topaklı köyünde 2 adet olmak üzere bölgede toplam 124 adet bulunmaktadır.

Yerleşim yerlerindeki haberleşme aracı olan telefon ve televizyon; Belen köyünde 170'şer adet, Çakırlı köyünde 180'er adet, Çavdarlı köyünde 90'ar adet, Kisecik köyünde 80'er adet, Körmenlik köyünde 50'şer adet, Meşelik köyünde 100'er adet, Sarıkoyak köyünde yine 100'er adet, Sebil kasabasında 750'şer adet, Topaklı köyünde 80'er adet ve Sarıkavak köyünde ise 300 adet telefon ve 250 adet televizyon olmak üzere toplam 1900 adet telefon ve 1850 adet televizyon bulunmaktadır. Televizyonun bölge köylerinde yaşayan kişilerin günlük yaşamlarında özel bir yeri vardır. Zira televizyon, köylülerin haber alması ve eğlence aracı olması açılarından önem taşımaktadır. Araştırma bölgesi köylülerinin haberleşme araçlarına ilişkin önemli bir sorunu bulunmamaktadır.

3.8.2. Elektrik, İçme Suyu ve Kanalizasyon

Araştırma bölgesindeki köylerin tamamında elektrik mevcuttur. Ayrıca köylerdeki hemen her meskene elektrik bağlantısı sağlanmış durumdadır. Böylece aydınlatma amaçlı yakacak kaynağı olarak bölgede elektrik kullanılmaktadır. Elektriğin kesik olduğu durumlarda ise lüks olarak adlandırılan tüpgazdan faydalanılmaktadır. Elektriğin meskenlere ulaşması, bölgede televizyon, buzdolabı, çamaşır makinesi vb. beyaz eşyaların sayıca artmasında önemli rol oynamıştır. Ayrıca bölgedeki değirmen, hızar, kahvehane vb. işyerleri de elektrikten önemli ölçüde yararlanmaktadır.

Öte yandan araştırma alanında içme suyu konusunda herhangi bir önemli problemin olduğu söylenemez. Zira bölge çeşitli yerlerden akan güçlü su kaynaklarına sahiptir.

Araştırma bölgesi yerleşim yerlerinden Belen, Çakırlı ve Sarıkavak köyleri ile Sebil kasabasında içme suyu büyük ölçüde Cehennemdere nehrinden sağlanmaktadır. Bunun yanında Çakırlı köyünde Çevlik pınarı ve Sebil kasabasında Gözlüçeşme pınarı diğer içme suyu kaynaklarıdır. Çavdarlı köyü ve Meşelik köyü Kadıncık I Baraj Gölünden, Kisecik köyü Akmenekşeli pınarından, Körmenlik köyü Çatalçeşme pınarından, Sarıkoyak köyü Sarıkoyak pınarından, Topaklı köyü ise Topaklı pınarından içme suyunu temin etmektedir. Bölgedeki meskenlerin hemen tamamı su şebekesine bağlanmış durumdadır.

Araştırma bölgesinde kanalizasyon altyapısı sadece Sebil kasabasında ve bunun da az bir kısmında olmak üzere bulunmaktadır. Diğer köylerin kanalizasyon altyapısı mevcut değildir. Bölgedeki atık sular Belen, Sarıkavak, Kisecik ve Meşelik köyleri ile Sebil kasabasında meskenlerin yanında bulunan tek çukurlu helalara akıtılır iken, Çakırlı, Çavdarlı, Körmenlik, Sarıkoyak ve Topaklı köylerinde düzensiz olarak köy sokaklarına bırakılmakta ve bu durum

da hijyenik açıdan olumsuz koşullara neden olmaktadır. Katı atıklar ise Belen, Çavdarlı, Kiseçik, Körmenlik ve Meşelik köylerinde toplanıp biriktirilerek boş arazilerde yakılmaktadır. Sarıkavak köyünün katı atıkları, çukura dökülerek üstü toprakla kapatılmaktadır. Sarıkoyak köyünde katı atıklar, düzensiz olarak ormanlık alanlara atılıp çürümeye terk edilmektedir. Çakırlı ve Topaklı köylerinde ayrışabilen katı atıklar hayvan gübresi ile karıştırılıp kullanılmakta, ayrışamayan atıklar ise Çakırlı köyünde toplanıp yakılmakta iken, Topaklı köyünde Cinlidere isimli dereye atılmaktadır. Sebil kasabesindeki katı atıklar ise belediye araçları ile mahallelerden toplanmakta ve Körüklük mevkiindeki çöp deposuna götürülerek yakılıp imha edilmektedir.

3.8.3. İlköğretim ve Eğitim Hizmetleri

Araştırma bölgesindeki yerleşim yerlerinden Belen köyünde 9 derslikli ve anaokulu olan 1 adet ilköğretim okulu, Çakırlı köyünde 8 derslikli ve anaokula sahip 1 adet ilköğretim okulu, Çavdarlı köyünde 2 derslikli olan 1 adet ilköğretim okulu, Meşelik köyünde 5 derslikli olan 1 adet ilköğretim okulu, Sarıkavak köyünde 7 derslikli olan 1 adet ilköğretim okulu, Topaklı köyünde 2 derslikli olan 1 adet ilköğretim okulu ve Sebil kasabasında 25 derslikli olan 1 adet ilköğretim okulu mevcuttur. Böylece araştırma bölgesinde toplam 7 adet ilköğretim okulunda eğitim hizmeti verilmektedir. Buna karşın Kiseçik, Körmenlik ve Sarıkoyak köylerinde ilköğretim okulu bulunmamaktadır. Bu köylerden Kiseçik ve Körmenlik köylerindeki öğrenciler taşımali eğitim kapsamında Çamlıyayla Atatürk İlköğretim Okuluna devam eder iken, Sarıkoyak köyü öğrencileri ise Sarıkavak köyündeki ilköğretim okuluna gidip gelmektedir. Bunun yanında her ne kadar Çavdarlı ve Topaklı köylerinde ilköğretim okulu bulunsada, Çavdarlı köyündeki öğrenciler ilk 5 yıl köyde ve daha sonraki yıllar için Ulaş köyüne ve Topaklı köyündekiler ise ilk 3 yıl köyde ve daha sonraki yıllar için Beylice köyüne taşımali eğitim sistemi ile götürülmektedir.

Bölgede Belen köyünde 180 adet, Çakırlı köyünde 140 adet, Çavdarlı köyünde 60 adet, Kiseçik köyünde 29 adet, Körmenlik köyünde 52 adet, Meşelik köyünde 49 adet, Sarıkavak köyünde 90 adet, Sarıkoyak köyünde 40 adet, Topaklı köyünde 85 adet ve Sebil kasabasında 370 adet olmak üzere toplam 1095 adet öğrenci ilköğretim okullarına kayıtlı bulunmaktadır.

Öte yandan bölgede ilköğretim sonrası eğitimlerine Tarsus ilçesi ile Mersin, Adana ve Hatay illerinde devam eden öğrenciler de bulunmaktadır. Bu kapsamda Belen köyünden 40 adet, Çakırlı köyünden 20 adet, Çavdarlı köyünden 8 adet, Kiseçik köyünden 3 adet, Körmenlik köyünden 8 adet, Meşelik köyünden 35 adet, Sarıkavak köyünden 15 adet, Sarıkoyak köyünden 10 adet, Topaklı köyünden 15 adet ve Sebil kasabasından 40 adet olmak üzere

toplam 194 adet öğrenci lise ve dengi okullarında eğitimlerine devam etmektedir.

Bunun yanında çeşitli yerlerdeki yüksek okullarda eğitim gören Belen köyünden 15 adet, Çakırlı köyü ve Kisecek köyünden 4'er adet, Çavdarlı köyü, Körmenlik köyü, Meşelik köyü ve Topaklı köyünden 5'er adet, Sarıkavak köyünden 6 adet, Sarıkoyak köyünden 1 adet ve Sebil kasabasından 20 adet olmak üzere toplam 70 adet öğrenci mevcuttur.

Bugüne kadar bölgedeki yerleşim yerlerinden Belen, Çakırlı, Çavdarlı, Kisecek, Körmenlik, Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabasında okuma-yazma kursu açılmıştır.

Bölgede el sanatları kursu; Belen, Çavdarlı, Kisecek, Körmenlik, Meşelik, Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabasında gerçekleştirilmiştir. Halen Çakırlı köyünde el sanatları kursu devam etmekte olup, köylülere el işleri konusunda beceri kazanmalarına olanak sağlanmaktadır.

Arıcılık kursu; geçmişte Çakırlı, Çavdarlı, Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köylerinde açılmış iken, Körmenlik köyü ise Çamlıyayla ilçesinde açılan arıcılık kursundan faydalanmıştır.

Bir diğer kurs şekli olan halı dokumacılığı kursu; geçmişte Körmenlik, Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köylerinde söz konusu olmuştur.

Ayrıca geçmişte Sarıkavak köyünde marangozluk ve Sebil kasabasında ise din eğitimi konularında kurslar da açılmıştır.

Bölgede açılması istenen kurslar olarak Çavdarlı, Sarıkavak ve Topaklı köylerinde biçki-dikiş-nakış kursu, Sarıkavak köyünde iğne oyacılığı kursu, Belen, Çavdarlı ve Sarıkavak köylerinde halı dokumacılığı kursu ve Sebil kasabasında el sanatları kursu belirtilmiştir. Bunun yanında Çakırlı, Kisecek ve Meşelik köylerinde süt inekçiliği, Çakırlı ve Körmenlik köylerinde besi hayvancılığı, Belen köyünde tavukçuluk, Çakırlı köyünde kooperatifçilik, Çavdarlı köyünde meyvecilik, seracılık ve sebzeçilik, Sebil kasabasında arıcılık ve Sarıkoyak köyünde elektrikçilik kursu, açılması arzu edilen kurslar olarak sıralanabilir.

3.8.4. Sağlık Hizmetleri

Bölgede sağlık ocağı, Sebil kasabası ile Sarıkavak köyünde bulunmaktadır. Sebil kasabasındaki sağlık ocağında ikişer adet pratisyen doktor ve hemşire görev yaparken, Sarıkavak köyündeki sağlık ocağında ise birer adet pratisyen doktor ve hemşire geçici olarak kalmaktadır.

Araştırma bölgesinde ateşli hastalıklar; Belen, Çakırlı, Kisecek, Körmenlik, Meşelik ve Sarıkoyak köyleri ile Sebil kasabasında birinci derecede önemli hastalık iken, Çavdarlı ve Sarıkavak köylerinde ikinci derecede önemli hastalıktır.

İshal hastalığı; Çavdarlı köyü için birinci derecede önemli hastalık iken, Belen, Çakırlı, Kiseçik, Körmenlik ve Meşelik köyleri ile Sebil kasabası için ikinci derecede, Sarıkavak ve Sarıkoyak köyleri için üçüncü derecede önem taşıyan hastalıktır.

Sarılık hastalığı ise; Belen, Çavdarlı ve Körmenlik köyleri için üçüncü derecede, Çakırlı ve Sarıkavak köyleri için dördüncü derecede önemli hastalıktır.

Sıtma hastalığı; Sarıkavak köyü için en önemli, Çakırlı köyü için üçüncü derecede, Belen, Çavdarlı, Körmenlik ve Sarıkoyak köyleri için dördüncü derecede önemli hastalıktır.

Buna karşın dizanteri hastalığı ise; sadece Kiseçik ve Körmenlik köylerinde ve üçüncü derecede sıklıkla rastlanan hastalık olarak dikkat çekmektedir.

Bölge köylerinden Topaklı köyünde ise önem taşıyan hiçbir hastalığı rastlanmamaktadır.

3.8.5. Kooperatif

Araştırma bölgesindeki yerleşim yerlerinden Belen, Çakırlı, Kiseçik, Körmenlik, Meşelik ve Sarıkavak köyleri ile Sebil kasabasında Tarımsal Kalkınma Kooperatifi bulunmaktadır. Meşelik köyündeki Tarımsal Kalkınma Kooperatifi, Çavdarlı köyünden de ortaklara sahiptir. Sulama kooperatifi ise Meşelik ve Sarıkavak köylerinde mevcuttur. Bunun yanında Sarıkavak köyü ile Sebil kasabasında Tarım Kredi Kooperatifleri de faaliyette bulunmaktadır. Buna karşın Sarıkoyak ve Topaklı köylerinde herhangi bir kooperatif mevcut değildir.

Belen köyü kooperatifi 1986 yılında kurulmuş iken, Çakırlı köyü kooperatifi 1994 yılında, Çavdarlı köyü kooperatifi 1995 yılında, Kiseçik köyü kooperatifi 1979 yılında, Körmenlik köyü kooperatifi 1981 yılında, Meşelik köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi 1995 yılında ve Meşelik köyü Sulama Kooperatifi 1980 yılında, Sarıkavak köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi 1982 yılında, Sarıkavak köyü Sulama Kooperatifi 1965 yılında ve Sarıkavak köyü Tarım Kredi Kooperatifi 1983 yılında ve Sebil kasabası Tarımsal Kalkınma Kooperatifi ise 1973 yılında kurulmuştur.

Belen köyü kooperatifi 238 üyeli iken, Çakırlı köyü kooperatifi 156 üyeli, Kiseçik köyü kooperatifi 198 üyeli, Körmenlik köyü kooperatifi 250 üyeli, Meşelik köyü Tarımsal Kooperatifi Çavdarlı köyünden 70 adet üye ve Meşelik köyünden 155 adet üye olmak üzere toplam 225 üyeli, Meşelik köyü Sulama Kooperatifi 90 üyeli, Sarıkavak köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi 150 üyeli, Sarıkavak köyü Sulama Kooperatifi 177 üyeli, Sarıkavak köyü Tarım

Kredi Kooperatifi 480 üyeli ve Sebil kasabası Tarımsal Kalkınma Kooperatifi 580 üyelidir.

Kooperatifler ile üyeleri arasındaki iletişim daha çok ilan ve duyurular ile olmakta, ayrıca genel kurul toplantıları ve genel kuruldaki tartışmalar ile bunun dışında yapılan sürekli toplantılar da bu amaca hizmet etmektedir.

Bu kooperatiflerin yönetiminden sorumlu, Yönetim Kurulundan ayrı profesyonel bir müdür bulunmamaktadır. Ayrıca kooperatiflerin yönetiminde, ihtiyaç duyulmadığı için bugüne kadar kooperatifçilik okulları mezunlarından da yararlanılmamıştır.

Çakırlı köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi ile Meşelik köyü Tarımsal Kalkınma ve Sulama Kooperatiflerinde, muhtarlar aynı zamanda kooperatif başkanlığını da yürütmektedir. Buna karşın diğer köylerdeki kooperatiflerin başkanları ile muhtarlar ve Sebil kasabasındaki kooperatif başkanı ile belediye başkanı ayrı kişilerden oluşmuş olsa da, aralarında herhangi bir rekabet, çatışma veya sürtüşme olmaksızın uyum içerisinde çalışmaktadırlar.

Bölge kooperatiflerindeki kooperatif başkanlarının yaş ortalaması 41'dir. Kooperatif yönetim kurulu üyelerinin yaş ortalaması ise yine 41 olarak hesaplanmıştır. Kisecik, Körmenlik, Meşelik ve Sarıkavak köyleri ile Sebil kasabasındaki Tarımsal Kalkınma Kooperatifi ve Sarıkavak Sulama Kooperatifinin kooperatif başkanları ilkokul mezunu iken, Belen köyünün kooperatifi ile Sarıkavak Tarım Kredi Kooperatifinin kooperatif başkanı ortaokul mezunu ve Çakırlı köyü kooperatifinin başkanı ise yüksek okul mezunu inşaat teknisyenidir. Kooperatif başkanı ve yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğu çiftçilerden oluşmakla birlikte serbest meslek sahipleri, inşaat ustası ve şoförler de bulunmaktadır.

Bölgedeki kooperatiflerden Belen, Çakırlı, Meşelik ve Sarıkavak köyleri ile Sebil kasabasındaki Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri merkezi Mersin il merkezinde bulunan MENKOBİRLİK isimli üst kuruluşa bağlıdır. Sarıkavak Tarım Kredi Kooperatifi ise Mersin Tarım Kredi Kooperatifleri Bölge Müdürlüğüne bağlı olarak çalışmaktadır.

Kooperatiflerin tamamı Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı tarafından denetlenmiş ve Körmenlik köyü kooperatifi dışındaki diğer kooperatiflerde belirlenen ve kanıtlanan herhangi bir usulsüzlük olmamıştır. Körmenlik köyü kooperatifinde ise, geçmişte kooperatif hesaplarında açık tespit edilmiştir.

Meşelik ve Sarıkavak köyleri kooperatiflerinin üyelerine bugüne kadar Tarım Teşkilatı tarafından hayvancılık, Belen köyü ve Sebil kasabası kooperatiflerinin üyelerine yine Tarım Teşkilatı tarafından kooperatifçilik, Körmenlik ve Sarıkavak köyleri kooperatiflerinin üyelerine Orman Teşkilatı tarafından orman istihali ve Meşelik köyü kooperatifinin üyelerine ise Tarım Teşkilatı tarafından sulama konularında eğitim hizmetleri verilmiştir.

Bölge kooperatiflerinden Belen, Çakırlı, Meşelik ve Sarıkavak köyü kooperatifleri ortaklarına saman, kuru ot vb. konularda ihtiyaç kredisi verirken,

Sebil kasabasındaki kooperatif ise orman işlerinde çalışan ortaklarına para, akaryakıt ve motor yağı konularında ihtiyaç kredisi sağlamaktadır. Bunun yanında Kisecik ve Sarıkavak köyleri kooperatifleri sakatlık yardımı, Meşelik köyü kooperatifi veteriner hizmeti, Sarıkavak köyü kooperatifi hastalık yardımı ve Sebil kasabasındaki kooperatif ise ölüm yardımı yapmaktadır.

Araştırma bölgesindeki kooperatiflerden Kisecik, Körmenlik ve Sarıkavak köyleri ile Sebil kasabasındaki kooperatifler odun üretimi ve pazarlaması konularında çalışmaktadır. Sebil kasabasındaki kooperatif, aynı zamanda hızar ve kereste doğrama atölyesine de sahiptir. Belen ve Çakırlı köylerindeki Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri ile Sarıkavak köyü Sulama Kooperatifi ise süt toplama ve değerlendirme işleri yapmaktadır. Arıcılık konusunda bölgede faaliyet gösteren tek kooperatif ise Sarıkavak köyü Tarım Kredi Kooperatifidir.

Bölge kooperatiflerinin tamamı kapasitelerinin altında çalışmaktadır. Nitekim Belen köyü kooperatifinin 1000 ton/yıl süt toplama kapasitesine karşılık fiilen 360 ton/yıl süt toplamakta iken, Çakırlı kooperatifinin süt toplama kapasitesi 10 000 ton/yıl'a karşılık mevcut kapasitesi 400 ton/yıl ve Meşelik köyü kooperatifinin süt toplama ve değerlendirme kapasitesi 2500 ton/yıl'a karşılık mevcut kapasitesi 1000 ton/yıl kadardır. Öte yandan Sarıkavak köyü Tarım Kredi Kooperatifi yılda 300 ton hayvan yemi, 150 ton kimyasal gübre, 70 ton şeker, 10 ton akaryakıt ve 50 koli zirai ilaç satar iken, Sarıkavak köyü Sulama Kooperatifi yılda 70 ton hayvan yemi, 120 ton süt satmakta ve 80 dekar tarım arazisi sulamaktadır. Sarıkavak köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi ise 8000 m³/yıl ağaç istihali işi yapmakta ve istihsal alanının teras yapımı, ağaçlandırma ve tohum atma işlerini gerçekleştirmektedir. Sebil kasabası kooperatifinin yıllık kereste işleme kapasitesi ise 10 000 m³/yıl iken, halen yıllık 3000 m³ kereste işlediği anlaşılmıştır.

1988 yılında çıkan 3476 sayılı yasa ile ova köylerinde kurulu köy kalkınma kooperatifleri ile orman köylerinde kurulu orman köylerini kalkındırma kooperatifleri "*Tarımsal Kalkınma Kooperatifi*" adı altında toplanmıştır (MÜLAYİM ve TURAN, 1993). Araştırma bölgesi köylerinden, daha önce de değinildiği üzere, Belen, Kisecik, Körmenlik ve Sarıkavak köyleri ile Sebil kasabasındaki Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri ormancılık ile ilgili çalışmalar yapmaktadır. Bu kapsamda Körmenlik köyündeki kooperatif ormancılık ile ilgili olarak sadece ortakları adına orman istihali işi alır iken, Belen köyündeki kooperatif hem ortakları adına orman istihali işi alımı ve hem de ortaklarına orman istihali işine yönelik gerekli ekipmanları sağlama işlevini yerine getirmektedir. Sarıkavak köyü kooperatifi ise ortakları adına orman istihali işi alımı yanında, Orman Teşkilatı ile işbirliği içerisinde köy çevresindeki ormanları koruma görevini de üstlenmiştir. Kisecik köyü kooperatifi ise ortakları adına orman istihali işi alımı, ortaklarına orman istihali için gerekli ekipmanı sağlama, 34. madde haklarını pazarda satma,

ağaçlandırma işleri alma, ağaçlandırma sahalarında bakım işleri alma ve orman zararlıları (böcek, mantar vb.) ile mücadele işleri alma yönünde çalışmalar yapmaktadır.

Sebil kasabasındaki kooperatif ise ormancılık ile ilgili olarak ortakları adına orman istihali işi alımı, ortaklarına orman istihali için gerekli ekipman sağlama, dikili satış yöntemine göre orman alımı ve odun hammaddesi satışı yapma, 34. madde haklarını pazarda satma, Orman İşletmelerinden % 25 (para) karşılık yerine odun hammaddesi alımı ve piyasaya satımı, ormanda ürettiği odun hammaddesini kendi tesislerinde işleme ve yarı mamul ürün olarak satışı, ağaçlandırma sahalarında bakım işi alımı ve orman ağacı tohumları toplama işi alımı çalışmalarında bulunmaktadır. Bunlardan Orman İşletmelerinden 34. maddenin tanıdığı mal haklarını alan Kiseçik köyü kooperatifi bu malları piyasada yakacak ve yapacak odun ticareti yapan tüccarlara satar iken, Sebil kasabası kooperatifi ise bu malları çoğunlukla kendi tesislerinde işleyerek yarı mamul olarak satmakta, bazen de doğrudan yakacak ve yapacak odun ticareti yapan tüccarlara pazarlamakta veya odun hammaddesi işleyen özel kişilere para karşılığı devretmektedir.

Bölge kooperatiflerinden bugüne kadar sadece Sebil kasabasının kooperatifi tarafından ormancılıkla ilişkili alanlarda yatırım yapılmıştır. Nitekim bu kooperatif odun istihali ile ilgili ekip ve ekipmanlar oluşturmuş ve odun hammaddesi işleyen tesis kurmuştur. Ayrıca 200 hektarlık alanda kooperatif adına orman kurmak için bir ağaçlandırma projesi de hazırlanmış ve ilgili makamlara onaylatarak bu konudaki çalışmalara başlamıştır.

Öte yandan araştırma bölgesi kooperatifleri, bugüne kadar herhangi bir konuda ORKÖY kredisinden faydalanmamıştır.

Araştırma bölgesi kooperatifleri “*kârlılık*” açısından değerlendirildiğinde; Çakırlı ve Meşelik köyleri ile Sebil kasabası kooperatiflerinin sürekli fazla veren bir kooperatif olduğu anlaşılmıştır. Buna karşın Belen, Kiseçik, Körmenlik ve Sarıkavak köylerindeki kooperatifler ise ara sıra fazla ve ara sıra zarar eden kooperatifler olarak ifade edilebilir.

Bölge kooperatiflerinin tamamında gelecek yıllara yönelik birinci sıradaki hedef, ürün ve hizmetleri çeşitlendirerek büyümektir. Bu kapsamda tüm kooperatifler hayvancılık (besi sığırcılığı, besi koyuncululuğu, mandıra kurarak sütü değerlendirme vb.) konularında üretime geçmek istemektedir. Bunun yanında gelecek yıllarda Çakırlı ve Meşelik köylerinin kooperatifleri zeytinyağı üretim tesisi, Çakırlı, Körmenlik ve Sarıkavak köyleri kooperatifleri sulama suyu, Meşelik ve Sarıkavak köyleri kooperatifleri yem fabrikası kurarak yem üretimini artırma, Belen ve Körmenlik köyleri kooperatifleri tavukçuluk, Kiseçik köyü kooperatifi halıcılık ve Sebil kasabası kooperatifi ise alabalık üretim tesisi kurma konularında çalışmalar yapmayı arzulamaktadır.

Gelecek yıllara yönelik olarak Çakırlı, Meşelik ve Sarıkavak köylerindeki kooperatiflerin ikinci sıradaki hedefleri, ürün ve hizmetleri satın

alan aracılara yerine geçerek pazara doğru büyümektir. Buna karşın Kisecik köyü kooperatifinin ikinci sıradaki hedefi benzer faaliyetler gösteren diğer kooperatifler ile işbirliği içerisinde hareket etme iken, Körmenlik köyü ve Sebil kasabası kooperatiflerinin ikinci sıradaki hedefleri ile Çakırlı, Kisecik ve Meşelik köyleri kooperatiflerinin üçüncü sıradaki hedefleri, verimlilik ve kârlılık artışı sağlamaktır.

Araştırma bölgesindeki kooperatiflerin sorunları arasında bulunan piyasa fiyatları üzerinde oynama ve kooperatiflerin buna uyum sağlayamaması; Belen, Çakırlı ve Meşelik köyü kooperatifleri için birinci sırada önemli sorun iken, Sebil kasabası kooperatifi için üçüncü sırada önem arz eden sorundur.

Kapasitenin altında çalışma ve atıl kapasite sorunu; Belen ve Çakırlı köyü kooperatiflerinde ikinci sırada, Meşelik köyü kooperatifinde üçüncü sırada ve Sebil kasabası kooperatifinde dördüncü sırada önem taşıyan sorundur.

Kooperatif yönetiminin yetersizliği sorunu; Körmenlik ve Sarıkavak köyü kooperatiflerinin ilk sırada önem taşıyan sorunudur.

Kisecik köyü kooperatifi için ise ilk sırada yer alan sorun, Orman Teşkilatından yeteri kadar iş alamamadır.

İşletme sermayesinin yetersiz oluşu sorunu; Sebil kasabası kooperatifi için birinci sırada önemli sorun iken, Körmenlik ve Sarıkavak köyü kooperatifleri için üçüncü sırada ve Belen ile Çakırlı köyü kooperatifleri için ise dördüncü sırada önemli sorundur.

Bir diğer sorun olan kooperatiflere kredi desteği ve mali yardım veren kuruluşların yetersizliği sorunu; Sebil kasabası ve Kisecik köyü kooperatifleri için ikinci sırada, Körmenlik ve Sarıkavak köyü kooperatiflerinin dördüncü sırada ve Belen köyü kooperatifi için beşinci sırada önem taşımaktadır.

Kooperatif ortaklarının ilgi, bilgi ve bilinç düzeylerinin yetersizliği sorunu; Körmenlik ve Sarıkavak köyü kooperatiflerinde ikinci sırada ve Çakırlı köyü kooperatifi için beşinci sırada önemli sorundur.

Yeterli miktarda hammaddenin bulunamaması sorunu; Çakırlı köyü kooperatifi için üçüncü sırada ve Körmenlik köyü kooperatifi için ise beşinci sırada önemli görülen sorun olarak dikkat çekmektedir.

Bunlara ilave olarak süt fiyatlarının düşüklüğü Meşelik köyü kooperatifinde ikinci sırada, kredi faizlerinin yüksek oluşu yine Meşelik köyü kooperatifi için dördüncü sırada, gerekli girdi ve ara malların yeteri kadar bulunamaması Körmenlik köyü kooperatifi için beşinci sırada ve piyasa ürünlerine yönelik talep yetersizliği ile satış ve pazarlama gücünün bulunması sorunu ise Sebil kasabası kooperatifi için beşinci sırada önemli sorundur.

Buna karşın kooperatiflerin karşılaşması olası diğer sorunlar olan işgücünün niteliksizliği ve verimlerinin düşüklüğü, işgücü miktarının azlığı, kooperatif yöneticilerinin ticari sözlerini yerine getiremeyeceği düşünülerek tüccarın tercih edilmesi, pazara uzak oluş, depolama olanağının olmayışı veya

yetersizliği, ulaşım ile ilgili araç-yol ve tesislerin yetersizliği, elektrik-su vb. diğer altyapıların eksikliği, rakiplerin güçlü oluşu ve bunlar ile rekabet edememe, teknik yardım sağlanmaması, bürokratik engeller vb. ise bölge kooperatifleri tarafından en önemli ilk beş sorun arasında görülmemektedir.

3.8.6. İlişkili Olunan Kamu Kuruluşları

Araştırma bölgesi köy muhtarlıklarının tamamının Kaymakamlık, Nüfus Müdürlüğü, Jandarma Teşkilatı, Milli Eğitim Müdürlüğü, Köy Hizmetleri Müdürlüğü, Tarım Müdürlüğü ve Orman İşletme Müdürlüğü ile ilişkileri bulunmaktadır.

Buna karşın Sağlık Müdürlüğü ile Belen köyü muhtarlığı dışındakilerin, Devlet Su İşleri Müdürlüğü ile Körmenlik ve Sarıkoyak köyleri ile Sebil kasabası yönetimi dışındakilerin, Kadastro Müdürlüğü ile Belen ve Sarıkoyak köyleri ile Sebil kasabası yönetimi dışındakilerin ve evre Müdürlüğü ile avdarlı, Kisecek, Körmenlik ve Sarıkoyak köyü muhtarlıkları dışındaki köy muhtarlıklarının yakın bağlantıları vardır. Öte yandan Turizm Müdürlüğü ile bölgede sadece Sarıkavak köyü muhtarlığı ile Sebil Belediye Başkanlığı yakın bağlantı halinde çalışmaktadır.

3.8.7. ye Olunan Organizasyonlar

Araştırma bölgesinde Tarımsal Kalkınma Kooperatifi; akırlı, avdarlı, Kisecek, Körmenlik ve Meşelik köyleri ile Sebil kasabasında en fazla ye olunan organizasyon iken, Belen, Sarıkavak ve Topaklı köylerinde ye olmak için tercih edilen ikinci sıradaki organizasyondur.

Ziraat Odası; Belen, Sarıkavak ve Sarıkoyak köylerinde ilk sırada, avdarlı ve Körmenlik köylerinde ikinci sırada akırlı, Kisecek Meşelik ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabasında ise nc sırada ye olmak için tercih edilmektedir.

Tarım Kredi Kooperatifi ise; Topaklı köyü için ilk sırada iken, akırlı, Kisecek, Meşelik ve Sarıkoyak köyleri ile Sebil kasabası için ikinci sırada, Belen, avdarlı, Körmenlik ve Sarıkavak köyleri için ise nc sırada üyelik için tercih edilen organizasyondur.

Bölgede ye olunan bir diğer organizasyon olan Sulama Kooperatifi; avdarlı ve Sarıkavak köylerinde ve dördüncü tercih sırasında yer almaktadır.

Avcılar derneğinin yeliği ise; Meşelik köyünde dördüncü sırada ve Sarıkavak köyünde altıncı sırada tercih edilmektedir.

Buna karşın Tarım Satış Kooperatifi ise; bölge köylerinden sadece Sarıkavak köyünde olmak üzere ve beşinci sırada üye olmak için tercih edilen organizasyon olarak dikkat çekmektedir.

3.8.8. Diğer Ekonomik ve Sosyal Hizmetler

Araştırma bölgesi köylerinden Çakırlı köyü, Kiseçik köyü, Körmenlik köyü, Meşelik köyü, Sarıkoyak köyü ve Topaklı köyünde 1'er adet, Çavdarlı köyü ve Sarıkavak köyü ile Sebil kasabasında 2'şer adet ve Belen köyünde ise 3 adet olmak üzere toplam 15 adet camii bulunmaktadır.

Jandarma Karakolu; bölgede sadece Sarıkavak köyünde mevcuttur. PTT Teşkilatı ise; Meşelik ve Sarıkavak köylerinde bulunmaktadır. Buna karşın köy odası Belen, Çakırlı, Çavdarlı, Körmenlik, Meşelik, Sarıkoyak ve Topaklı köylerinde birer adet olmak üzere toplam 7 adettir. Bölgede lokanta Meşelik köyünde 1 adet ve Sarıkavak köyünde 2 olmak üzere toplam 3 adet bulunmaktadır.

Bölgenin yerleşim yerlerinin tamamında kahvehane mevcuttur. Nitekim bölgede Sarıkoyak köyü ve Topaklı köyünde 2'şer adet, Çavdarlı köyü, Kiseçik köyü, Körmenlik köyü ve Çakırlı köyünde 3'er adet, Meşelik köyü ve Sarıkavak köyünde 4'er adet, Belen köyünde 5 adet ve Sebil kasabasında ise 6 adet olmak üzere toplam 35 adet kahvehane faaliyette bulunmaktadır. Değirmen ise Belen köyü, Meşelik köyü ve Sarıkavak köyünde 1'er adet ve Sebil kasabasında 3 adet olmak üzere toplam 6 adettir. Veteriner bölgede sadece Meşelik köyünde ve 1 adet bulunmaktadır. Buna karşın demirci Çakırlı köyü ve Meşelik köyünde 1'er adet ve Sebil kasabasında ise 4 adet olmak üzere toplam 6 adettir.

Bölgenin fırınları ise Belen köyü, Kiseçik köyü ile Sebil kasabasında 1'er adet ve Sarıkavak köyünde 2 adet olmak üzere toplam 5 adettir. Köy çeşmesi Kiseçik köyü ve Sarıkoyak köyünde 1'er adet, Meşelik köyü ve Sarıkavak köyünde 2'şer adet, Sebil kasabasında 5 adet, Çakırlı köyünde 6 adet ve böylece toplam 17 adettir. Petrol istasyonu sadece Sebil kasabasında ve 1 adet bulunmaktadır. Bölgede Çakırlı köyü ve Sarıkoyak köyünde 1'er adet, Körmenlik köyünde 3 adet, Sarıkavak köyünde 2 adet ve Sebil kasabasında 10 adet olmak üzere toplam 17 adet hızar atölyesi vardır. Bakkal/arket sayısı ise Çavdarlı köyü, Kiseçik köyü ve Sarıkoyak köyünde 2'şer adet, Belen köyü, Çakırlı köyü, Meşelik köyü, Sarıkavak köyü ve Topaklı köyünde 3'er adet ve Sebil kasabasında 10 adet olmak üzere toplam 31 adettir.

Bununla birlikte bölgenin hiçbir yerleşim yerinde köy kütüphanesi, gazete satış yeri, çamaşırhane vb. diğer ekonomik ve sosyal altyapı hizmetleri mevcut değildir.

3.9. Yayla ve Yaylacılık Faaliyetleri

3.9.1. Göçebe Hayvancılığa Dayalı Yaylacılık

Göçebe hayvancılığa dayalı olan yaylacılık faaliyetlerinin temeli, Taş Devri sonlarına doğru (M.Ö.5000-1700) Kuzey Avrupa'nın ve Kuzey Asya'nın ağaçsız steplerinde, ağaçsız yayla çayırlarında ve bozuk melez ile çam (*Pinus cembra*) ormanlarında, ayrıca kısmen de yaylaların yapraklı ağaçlar ile kaplı ormanlarında atılmıştır (LEIDENFROST ve PASCHER, 1969).

Anadolu'da ise Türk boyları gelmeden önce göçebelik bulunmuyordu. Anadolu'ya gelen göçebe Türk boylarından bir kısmı istilalara uğramış ve çöküntü halinde olan Bizans İmparatorluğuna ait harap olmuş, emniyet ve asayişi kalmamış kentlerine yerleştikleri halde çoğunluğu göçebe hayat tarzını sürdürmüştür (EMİROĞLU, 1977). Türk boylarının Orta Asya steplerine uyumunun gereği olan göçebe hayat tarzını Anadolu'da da devam ettirmelerinin birkaç nedeni bulunmaktadır (SİREL ve YILMAZ, 1997): 13. ve 14. yüzyıldaki Türk boylarının göçü daha çok Anadolu'nun kıyı bölgelerine yönelik olmuştur. Ancak kıyıları her ne kadar ideal bir kışlak yeri olsa da, bir yandan şiddetli yaz sıcaklığı ve sıtma hastalığı tehlikesi, öte yandan Osmanlı döneminde ülkedeki emniyetsizlik ile bireylerin güvenliklerini sağlamak için ulaşılması güç dağlarda geri çekilmenin daha kolay olması, kıyı bölgelerinin sürekli bir yerleşime konu olmasını engellemiştir. Ayrıca dağlık alanların özellikle orman sınırı altındaki bölümleri, az eğimli ve su açısından zengin yerleri ile iyi olanaklara da sahipti. Böylece yaz mevsiminde yüksek dağlık alanlardaki yaylalar ile kışın ılık ovalardaki kışlaklar arasında gerçekleşen göçebe hayvancılığa dayalı yaylacılık şekli ortaya çıkmıştır. Günümüzde bu şekildeki göçebe hayvancılığa dayalı yaylacılık, Akdeniz çevresinde kalıntı halinde görülebilen bir gelenek haline gelmiş olup Beyrut, Cezayir ve Toros dağlarının güneyinde az sayıda çadırli gruplar tarafından sürdürülmektedir.

Göçebe hayvancılığa dayalı olan yayla, köy sürülerinin yazın en sıcak devresinde çıkıp uzun süre kaldıkları dağ merası şeklinde tanımlanmaktadır (EMİROĞLU, 1977). Bir başka tanıma göre yayla, daha çok yüksek mahallerde yer alan ve tarım yapmak, hayvan otlatmak ve bunların dışında kazanç getiren başka işlerle uğraşmak amaçları ile gidilen, köyden ayrı, fakat köye sosyo-ekonomik bağlar ile bağlı, çoğu kez köyün ortak mülkiyetinde olan geçici yerleşim yerleridir (TUNÇDİLEK, 1967). DEFNE (1955) ise genel olarak yaylayı “*orman içindeki ağaçlıklar veya ağaç sınırının üstünde bulunan düzlüklerdeki muayyen bir periyot (umumiyetle yaz ayları) için hayvanların otlamak üzere sürüldükleri, kışın çıkılamayan tabii dağ otlak sahalarıdır*” şeklinde ifade etmektedir. Buna karşılık 28 Şubat 1998 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 4342 sayılı Mera Kanunu'nda ise yayla;

“çiftçilerin hayvanları ile birlikte yaz mevsimini geçirmeleri, hayvanlarını otlatmaları ve otundan yararlanmaları için tahsis edilen veya kadimden beri bu amaçla kullanılan yerdir” şeklinde tanımlanmıştır.

Yayla ve göçebe hayvancılıkla ilgili bulunan yaylacılığı ise EMİROĞLU (1977); yaz mevsiminde ve en sıcak aylarda insan ve hayvanların yaylaya gitmeleri, orada bir süre kalmaları ve ekonomik faaliyetlerde bulunmaları şeklinde tanımlamış ve bu faaliyete katılan insanların yaylalarda ve esas yerleşim yerlerindeki faaliyetlerinin, ekonomik hayatlarının bir bütün olarak yaylacılık adı altında mütalaa edildiğini belirtmiştir.

Yukarıdaki göçebe hayvancılığa dayalı yayla ve yaylacılık açıklamalarından da anlaşılacağı üzere; yaz döneminde sıcakların bastırması ile birlikte bir yandan alçak rakımlarda bulunan ve otlatma yapılan yerlerdeki otların kuruması, öte yandan sıcaktan bunalan hayvan sahiplerinin serinleme ihtiyacı nedenlerine bağlı olarak yaylalara çıkılmaktadır. Böylece hayvan sahipleri hem kendilerini sağlıklı bir ortama taşımakta ve hem de hayvan sürelerinin taze ot ve su ihtiyaçlarını karşılamış olmaktadır. Ancak yaylaların genelde yüksek rakımlarda bulunması nedeni ile kış mevsiminde uzun süre karla kaplı kalmaktadır. Bu nedenle yaylalarda sürekli bir ikamet söz konusu olmaz. Nitekim sonbahar mevsiminde havaların soğumasıyla birlikte tekrar aşağı rakımlara (kışlaklara) geri dönmektedir. Zira bu dönemde aşağı rakımlara da yağmur düşmekte ve otlak alanları hayvan otlatmaya uygun bir hale gelmektedir. Bu şekilde mevsimlere bağlı iklim değişimi sonucundaki bitki örtüsü değişikliklerine bağlı olarak dikey yönde yani değişik rakımlar arasında yer değiştirme hareketleri ortaya çıkmaktadır.

Araştırma bölgesinde halen Kisecik köyünden 1 adet, Çavdarlı köyünden 2 adet, Çakırlı köyü, Meşelik köyü ve Sarıkavak köyünden 5'er adet, Körmenlik köyünden 10 adet, Sebil kasabasından 25 adet ve Topaklı köyünden ise 30 adet olmak üzere toplam 83 adet aile göçebe hayvancılığa dayalı yaylacılık faaliyetlerinde bulunmaktadır. Buna karşın her ne kadar geçmişte mevcut olduğu ifade edilse de, günümüzde Belen ve Sarıkoyak köylerinde bu üretim sistemini sürdüren aile artık bulunmamaktadır.

Bu faaliyet kapsamında, çoğunluğu kıl keçisi olmak üzere, Çakırlı köyünden 1100 adet (1000 adet keçi, 100 adet koyun), Çavdarlı köyünden 300 adet (tamamı keçi), Kisecik köyünden 200 adet (tamamı keçi), Körmenlik köyünden 2000 adet (tamamı küçükbaş hayvan), Meşelik köyünden 500 adet (tamamı küçükbaş hayvan), Sarıkavak köyünden 1100 adet (500 adet keçi, 600 adet koyun), Sebil kasabasından 3000 adet (tamamı küçükbaş hayvan) ve Topaklı köyünden 1650 adet (1000 adet keçi, 600 adet koyun ve 50 adet sığır) olmak üzere toplam 9850 adet otlak hayvanı yaylaya çıkarılmaktadır.

Yaylaya çıkış zamanı Körmenlik köyü için Nisan sonu veya Mayıs başı iken, Çavdarlı, Kisecik ve Sarıkavak köyleri için Mayıs sonu ve Meşelik ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabası için ise Haziran başıdır. Buna karşın yayladan

köye dönüş zamanı Çakırlı köyü için Eylül başı, Çavdarlı, Meşelik ve Sarıkavak köyleri için Eylül ortası, Kiseçik ve Körmenlik köyleri için Eylül sonu ve Sebil kasabası ile Topaklı köyü için ise Ekim sonudur.

Araştırma bölgesi yerleşim yerlerindeki yaylacılar, farklı göç yollarını izleyerek ve bu yollar üzerindeki konaklama yerlerinde hayvanlarını otlatarak farklı mevkiilerdeki yaylalara çıkmaktadır. Bu kapsamda Çakırlı köyünden Kiseçik-Körmenlik-Çamlıyayla güzergahı izlenerek Çatak mevkiindeki yayla yerlerine ulaşılmaktadır. Çavdarlı köyünden Sığır yaylası mevkiine çıkılmakta ve bu yayla yerlerine gidilirken Meşelik-Topaklı-Sarıkoyak-Sarıkavak-Belçınar-Atdağ ve Çamlıyayla şeklinde bir güzergah izlenmektedir. Kiseçik köyünden ise Çamlıyayla ilçesi üzerinden Çatak-Karagediği mevkiindeki yaylalara çıkılmaktadır. Körmenlik köyündeki yaylacılar yine Çamlıyayla ilçesini ve Çatak yolunu takip etmek suretiyle Akgözle, Yarpızlı, Sayındibi ve Sayınbaşı mevkiilerindeki yaylalara taşınmaktadır. Meşelik köyünün yaylacı aileleri Sarıkoyak-Sarıkavak-Belçınar-Atdağ şeklinde bir güzergah takip ederek Çamlıyayla yöresi yaylalarına ulaşmaktadır. Buna karşın Sarıkavak köyünün yaylacıları ise Atdağ-Sığır yaylası ve Sinap kalesi istikametinde bir yolu kullanarak Soğukoluk, Yarıcak, Çıkrıcak, Sayındibi, Karagediği, Camızçukuru ve Katırçayırı mevkiilerindeki yaylalara gitmektedir. Sebil kasabasındaki yaylaya çıkan aileler Karaziyaret, Saydibi, Akkuyu, Meydan ve Güreş mevkiilerindeki yaylalara göç etmektedir. Bu ailelerin yaylaya çıkarken kullandıkları güzergah, ya Dikenli-Topaşır güzergahı ya da Güzle-Güreş-Çamlıyayla-Saydibi güzergahıdır. Topaklı köyünün yaylacı aileleri ise Tarsus-Çamlıyayla karayolunu takiben Çatak-Büklüboyun-Saydibi-Sayınbaşı mevkiilerini izlemekte ve böylece Ereğli ilçesine bağlı Klan köyü sınırları içerisindeki Urum mevki yaylasına veya Toros dağları platosundaki Sazlıgöl mevki yaylasına ulaşmaktadır. Bütün bu yayla yerlerine Olukkoyağı, İnköy, Kenzin, Belçınar ve diğer komşu köylerden aileler de göç etmektedir.

Yaylalara çıkan aileler, buralarda hayvan yetiştiriciliği dışında tarımsal ürün yetiştiriciliği, arıcılık, el sanatları, odun dışı orman ürünleri toplayıcılığı vb. faaliyetlerde bulunmamaktadır.

3.9.2. Sosyal Amaçlı Yaylacılık

Ülkemizin yazı sıcak geçen bölgelerinde görülen ve nüfus artışı, tarım ve sanayideki gelişmeler, gelir düzeyi ve yaşam standartlarındaki artış gibi nedenler ile günümüzde oldukça yaygınlaşan ve özellikle kentsel nüfus tarafından çıkılan yerler de bulunmakta ve buralara da yayla denmektedir. Bu yaylalar yazın sıcağından kaçıp serinlemek amacı ile çıkılan yazlık yerleşim yerleri yani sayfiye yerleri özelliğine sahiptir. Araştırma bölgesine komşu durumda olan Çamlıyayla (Namrun) ilçesi, sosyal (dinlenme) amaçlı olarak

gerçekleştirilen bu tür yaylacılık faaliyetleri açısından oldukça ün kazanmış durumdadır.

Araştırma bölgesinden sadece Çakırlı köyü ve Meşelik köyünden 10'ar adet olmak üzere toplam 20 adet aile, dinlenme amaçlı yaylacılık faaliyetleri kapsamında yaylaya çıkmaktadır. Bu aileler genellikle okulların tatile girmesi ve yaz sıcaklarının artması ile yaylaya göç etmekte ve Haziran-Eylül ayları arasında 3-4 ay kadar yaylada kalmaktadır.

Çakırlı köyündeki aileler yazlık dinlenme yeri olarak Çamlıyayla ilçe merkezini tercih etmekte ve yaz mevsiminde buradaki Ergeni, Bucarı ve Çuvalgı mahallelerine yerleşmektedir. Meşelik köyündeki aileler ise yaz mevsiminde yine Çamlıyayla ilçe merkezi ile Belçınar köyünün Atdağ mevkiindeki yazlık konutlarına taşınmaktadır.

3.10. Ormancılık Sektörü ile İlişkiler

Araştırma bölgesindeki köylerden sadece Kiseçik ve Meşelik köyleri sınırları dahilindeki ormanların, Orman Teşkilatının yaptığı ağaçlandırmalar sonucu, hatırlanabilen dönemden bu yana giderek arttığı belirtilir iken, diğer köylerden Belen, Çakırlı, Körmenlik, Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köyü ile Sebil kasabası ormanlarının usulsüz ve aşırı faydalanmalar sonucu giderek azaldığı ifade edilmektedir. Buna karşın Çavdarlı köyü ormanlarında geçmişten bu yana önemli bir değişikliğin olmadığı öne sürülmüştür.

Öte yandan köy çevresindeki ormanlarda eskiden bulunduğu söylenen, ancak artık bulunmayan veya çok ender bulunan bitki türleri kapsamında Kiseçik köyünde alıç ve armut, Körmenlik köyünde meşe ve andız, Sarıkavak köyünde sandal ve Sarıkoyak köyünde ise sandal, sakız ve kesme türleri belirtilmektedir.

Araştırma bölgesi köylülerinin orman kaynakları ile olan ilişkileri önem sırasına göre incelendiğinde, yakacak odun temini; Belen, Çavdarlı, Sarıkavak ve Sarıkoyak köyleri için birinci sırada önemli iken, Çakırlı ve Topaklı köyleri için ikinci sırada, Meşelik köyü için üçüncü sırada, Sebil kasabası için dördüncü sırada, Körmenlik köyü için beşinci sırada ve Kiseçik köyü için altıncı sırada önemli faaliyettir.

Köylülerin orman içi veya kenarında tarlalarının olması suretiyle orman kaynakları ile etkileşim içerisinde olması; Meşelik köyünde birinci sırada, Belen, Çavdarlı ve Sarıkoyak köylerinde ikinci sırada, Körmenlik köyü ve Sebil kasabasında üçüncü sırada, Kiseçik köyünde dördüncü sırada ve Topaklı köyünde ise beşinci sırada önem taşımaktadır. Buna karşın bu faaliyet Çakırlı ve Sarıkavak köylerinde halkın orman kaynakları ile olan ilişkilerinde öneme sahip değildir.

Hayvan otlatma suretiyle orman kaynakları ile ilişki; Çakırlı köyü için birinci sırada, Meşelik ve Sarıkavak köyleri ile Sebil kasabası için ikinci sırada, Sarıkoyak köyü için üçüncü sırada, Çavdarlı ve Körmenlik köyleri için dördüncü sırada ve Kisecik köyü için beşinci sırada önemli iken, Belen ve Topaklı köylerinde bu açıdan herhangi bir önem taşımadığı anlaşılmaktadır.

Ormanlık alanlara avlanmaya gitme şeklinde gerçekleşen orman kaynakları ile ilişki şekli; Kisecik ve Körmenlik köylerinde birinci sırada, Belen ve Çakırlı köylerinde üçüncü sırada, Sarıkavak ve Topaklı köylerinde dördüncü sırada, Çavdarlı ve Meşelik köyleri ile Sebil kasabasında beşinci sırada önemli iken, Sarıkoyak köyünde bu faaliyetin önemi bulunmamaktadır.

Köylülerin orman kaynakları ile olan etkileşimlerinin odun dışı orman ürünleri toplayıcılığı suretiyle ortaya çıkması; Topaklı köyü için birinci sırada, Çavdarlı ve Sarıkavak köyleri için üçüncü sırada, Meşelik köyü için dördüncü sırada, Sarıkoyak köyü için beşinci sırada ve Kisecik ile Körmenlik köyleri için yedinci sırada önemli olmakla birlikte, bu faaliyetin Belen, Çakırlı ve Sebil kasabası için kayda değer önemi olmadığı ifade edilmiştir.

Yaylalara çıkarken ormanlık alanlarda konaklama şeklindeki orman kaynakları ile olan ilişki; Topaklı köyünde üçüncü sırada, Çakırlı köyünde dördüncü sırada, Meşelik ve Sarıkavak köylerinde altıncı sırada, Çavdarlı köyünde yedinci sırada ve Kisecik köyü ile Sebil kasabasında sekizinci sırada önem taşıırken, Belen, Körmenlik ve Sarıkoyak köylerinde önemli olarak görülmemektedir.

Orman kaynakları ile bağlantılı şekilde gerçekleştirilen bir diğer etkinlik olan arıcılık ise; Sarıkoyak köyü için dördüncü sırada, Çavdarlı, Körmenlik ve Topaklı köyleri için altıncı sırada ve Sarıkavak köyü ile Sebil kasabası için yedinci sırada önemli iken, diğer köyler olan Belen, Çakırlı, Kisecik ve Meşelik köyleri için dikkate değer önemde değildir.

Orman Teşkilatında çalışma sonucu ortaya çıkan orman kaynakları ile ilişki şekli ise; Sebil kasabasında ilk sırada, Körmenlik köyünde ikinci sırada, Kisecik köyünde üçüncü sırada ve Sarıkavak köyünde beşinci sırada önem taşıırken, diğer köyler için önemli olan faaliyetler arasında sayılmamaktadır.

Orman kaynaklarından piknik, eğlenme ve dinlenme amaçlı faydalanmanın ise; sadece Kisecik köyü ve Sebil kasabası için olmak üzere, sırasıyla ikinci ve altıncı sırada önemli olduğu ortaya çıkmıştır.

Ormancılık faaliyetlerine yönelik olarak Orman Teşkilatı tarafından, araştırma bölgesi köyleri içerisinde Belen, Kisecik, Körmenlik, Sarıkavak ve Sarıkoyak köyleri ile Sebil kasabasına işler verilir iken, Çakırlı, Çavdarlı, Meşelik ve Topaklı köyleri Orman Teşkilatından iş alamamaktadır.

Bu kapsamda ağaç kesimi, ağaç sürütme ve orman ürünleri taşımacılığı işlerini Belen, Kisecik, Körmenlik, Sarıkavak ve Sarıkoyak köyleri ile Sebil kasabası alır iken, damga-numaratör ve mesaha-ölçme işçiliğini bu köylerden

Sarıkoyak köyü hariç Belen, Kisecek, Körmenlik ve Sarıkavak köyleri ile Sebil kasabası almaktadır.

Ağaçlandırma işlerinde Kisecek, Körmenlik, Sarıkavak ve Sarıkoyak köyleri ile Sebil kasabasındaki köylüler çalışır iken, ağaçlandırma sahalarındaki ot alma, çapa, sürgün kontrolü vb. bakım işçiliklerini Kisecek, Körmenlik ve Sarıkavak köyleri ile Sebil kasabasındakiler yapmaktadır

Orman yolu ve sanat yapısı inşaatı işlerinde Kisecek, Sarıkavak ve Sarıkoyak köyleri ile Sebil kasabasındaki köylüler görev almaktadır.

Buna karşın tohum toplama işini Belen ve Sarıkavak köyleri ile Sebil kasabası alır iken, böceklerle mücadele işini Kisecek ve Sarıkavak köyleri ile Sebil kasabası ve ağaç istifi işini Kisecek köyü ile Sebil kasabası almaktadır. Bununla birlikte bugüne kadar yangın işçiliğinde, bölgeden sadece Sarıkavak köylüleri işlendirilmiştir.

Araştırma bölgesinde ısınma amaçlı yakacak kaynağı olarak ormandan kesilen odun Belen köyü hariç diğer tüm yerleşim yerlerinde ilk sırada kullanılır iken, bu yakacak kaynağı Belen köyünde üçüncü derecede önemlidir.

Bir diğer ısınma amaçlı yakacak kaynağı olan kömür ise; Belen köyünde birinci derecede, Kisecek, Meşelik ve Topaklı köylerinde ikinci derecede, Sebil kasabasında üçüncü derecede ve Çakırlı köyünde dördüncü derecede önem taşımaktadır.

Satın alınan odun; Çakırlı köyü ve Sebil kasabasında ikinci derecede ve Meşelik köyünde üçüncü derecede önemli ısınma amaçlı yakacak kaynağıdır.

Tüpgaz ise; bu amaçla sadece Çakırlı ve Meşelik köylerinde ve beşinci önem sırasında kullanılan bir yakacak kaynağı olarak dikkat çekmektedir.

Öte yandan yemek pişirme amaçlı yakacak kaynağı olarak Belen ve Topaklı köyleri dışında bölgedeki tüm yerleşim yerlerinde ilk sırada tüpgaz ve ikinci sırada ormandan kesilen odun kullanılmaktadır. Buna karşılık Belen köyünde yemek pişirme amaçlı kullanılan yakacak kaynakları, önem sırasına göre tüpgaz, kömür ve ormandan kesilen odun iken, bu sıralama Topaklı köyünde ormandan kesilen odun ve tüpgaz şeklindedir.

Araştırma bölgesindeki orman kaynaklarının hangi işlevleri yerine getirdiği ve bu işlevlerin yeterince yerine getirip getirmediği konusu da araştırılmıştır. Buna göre yerleşim yerlerinin tamamında orman kaynakları yakacak ve yapacak odun sağlama işlevini yerine getirmektedir. Ancak bu işlev Çavdarlı, Kisecek, Sarıkavak ve Sarıkoyak köyleri için yeterince sağlanır iken, diğer yerleşim yerlerinde yeterince sağlanamamaktadır.

Orman kaynaklarının toprak erozyonunu önleme işlevi de yine tüm yerleşim yerleri için sağlanır iken, sadece Kisecek, Körmenlik ve Sarıkavak köyleri için yeterince sağlandığı, buna karşın diğer yerleşim yerlerinde yeterince sağlanamadığı ifade edilmiştir.

Bir diğer tüm yerleşim yerleri için orman kaynaklarının yerine getirdiği düşünülen işlev ise, doğal güzellik-estetik ve peyzaj (manzara) sağlama

işlevidir. Bu işlev Çakırlı, Kiseçik, Körmenlik, Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabası için yeterince yerine getirilir iken, diğer köylerde yeterince yerine getirilememektedir.

Orman kaynaklarının iklim ve atmosfere katkı (oksijen üretimi, iklim düzenleme vb.), sel, çığ ve heyelanlarını önleme ve çevre (hava, su, toprak, gürültü vb.) kirliliğini önleme şeklindeki işlevleri Çakırlı, Kiseçik, Körmenlik, Meşelik, Sarıkavak ve Sarıkoyak köyleri ile Sebil kasabası için yeterince yerine getirilir iken, Belen ve Topaklı köylerinde yeterince sağlanamadığı ve Çavdarlı köyünde ise bu işlevlerden faydalanılmadığı düşünülmektedir.

Bir diğer orman kaynakları işlevi olan odun dışı orman ürünleri (kekik, mantar, salyangoz vb.) sağlama işlevi ise sadece Çavdarlı köyünde yeterince yerine getirilir iken, Belen, Çakırlı, Kiseçik, Meşelik, Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köylerinde yeterince yerine getirilememekte ve Sebil kasabası için ise bu işlevin kayda değer önemi olmadığı vurgulanmıştır.

Av ve yaban hayatına yaşama ortamı oluşturma işlevi Çavdarlı, Kiseçik, Körmenlik ve Sarıkoyak köyleri ile Sebil kasabasında yeterince sağlanır iken, Belen, Meşelik ve Sarıkavak köylerinde yeterince sağlanamamakta, buna karşın Çakırlı ve Topaklı köylerinde böyle bir işlevin söz konusu olmadığı düşünülmektedir.

Orman kaynaklarının biyolojik çeşitliliği koruma ve geliştirmesi işlevi Kiseçik, Körmenlik, Meşelik, Sarıkavak ve Sarıkoyak köyleri ile Sebil kasabası için yeterince ortaya çıkar iken, Belen ve Topaklı köylerinde yetersiz olduğu ve Çakırlı ile Çavdarlı köyleri için ise bu işlevin sağlanamadığı belirtilmektedir.

Bol, kaliteli ve sürekli su sağlama işlevi Kiseçik, Körmenlik, Meşelik ve Sarıkavak köyleri ile Sebil kasabasında yeterince yerine getirilir iken, Belen ve Çakırlı köylerinde yetersiz olduğu ve Çavdarlı, Sarıkoyak ve Topaklı köylerinde ise bu işlevin gerçekleşmediği savunulmuştur.

Orman kaynaklarının piknik-kamp yapma, eğlenme ve dinlenme kaynağı olma işlevi Kiseçik, Körmenlik, Sarıkavak ve Sarıkoyak köyleri ve Sebil kasabasında yeterince gerçekleşir iken, Belen ve Meşelik köylerinde yeterince sağlanamamakta, buna karşın Çakırlı, Çavdarlı ve Topaklı köylerinde bu işlevin ortaya çıkmadığı ileri sürülmektedir.

Orman kaynaklarının bir diğer işlevi olan tatlı su balıkçılığına imkan vermesi sadece Kiseçik ve Sarıkavak köylerinde yeterince sağlanır iken, Belen, Körmenlik ve Meşelik köylerinde yeterince yerine gelmediği, bununla birlikte araştırma bölgesinin diğer yerleşim yerlerinde bu işlevin oluşmadığı ifade edilmiştir.

Ormancılığın iş ve gelir imkanları sağlama işlevi ise, her ne kadar Belen, Kiseçik, Körmenlik ve Sarıkavak köyleri ile Sebil kasabasında söz konusu olsa da, bu köylerde yeterince yerine getirilemediği iddia edilmektedir.

Ormanların ekolojik (doğa) turizm kaynağı olma işlevi, sadece Belen, Meşelik ve Sarıkavak köylerinde belirtilse de, bu köylerdeki orman kaynaklarının bu işlevi yeterince yerine getiremediği düşünülmektedir.

Bir diğer orman kaynakları işlevi olan kum, taş, çakıl vb. madensel ürünler sağlama işlevinin ise bölgede sadece Sarıkavak ve Kiseçik köylerinde ortaya çıktığı, bunlardan Sarıkavak köyünde bu işlev yeterince sağlanır iken, Kiseçik köyünde yeterince sağlanamadığı belirtilmiştir.

Araştırma bölgesindeki yerleşim yerlerinde görüşme yapılan kişilere, “*orman kaynaklarının sağladığı farklı işlevlere göre planlaması yapılmalı mıdır?*” şeklinde bir soru yöneltilmiştir. Bu soruya tüm yerleşim yerlerinde “*evet*” yanıtının verilmesi, bölge halkının orman kaynaklarının işlevsel planlamasına olumlu bakışını göstermesi açısından dikkat çekicidir.

Araştırma bölgesinde orman kaynakları ve ormancılık ile ilgili konularda yardıma ihtiyaç duyulduğunda Belen, Çakırlı, Çavdarlı, Kiseçik, Körmenlik, Meşelik, Sarıkavak ve Sarıkoyak köylerinde öncelikle muhtar ve azalara ve daha sonra Orman Teşkilatı personeline başvurulur iken, Sebil kasabası ve Topaklı köyünde ise doğrudan Orman Teşkilatı personelinin bilgi alma tercih edilmektedir.

Araştırma bölgesinde son on yıl içerisinde orman suçu nedeni ile tutulan suç zabıtları incelendiğinde, Kiseçik köyünden 1 kişiye, Körmenlik köyünden 4 kişiye ve Sebil kasabasından 10 kişiye olmak üzere toplam 15 kişiye usulsüz ağaç kesimi nedeni ile orman suçu zabtı düzenlendiği ortaya çıkmıştır. Orman alanlarında izinsiz hayvan otlatma suçu nedeni ile son on yıl içerisinde Sarıkavak köyünden 3 kişiye ve Sebil kasabasından 5 kişiye olmak üzere toplam 8 kişiye zabıt tutulmuştur. Bir diğer orman suçu şekli olan usulsüz avcılık sonucunda ise son on yılda Körmenlik köyünden 3 kişiye ve Sebil kasabasından 2 kişiye olmak üzere toplam 5 kişiye suç zabtı hazırlanmıştır. Buna karşın diğer orman suçlarından olan ormandan tarla açma suçu için son on yılda sadece Sarıkavak köyünden 3 kişiye, orman içine yerleşme suçu için son on yılda Kiseçik ve Sarıkavak köylerinden 1'er kişiye olmak üzere toplam 2 kişiye, ormandan izinsiz maden çıkarma suçu için son on yılda Sarıkavak köyünden 2 kişiye, usulsüz yakacak odun temini suçu için son on yılda Belen köyünden birkaç kişiye ve orman yangını çıkarma suçu için ise son on yılda Kiseçik köyünden 1 kişiye orman suçu zabtı düzenlenmiştir.

Orman Teşkilatı ile araştırma bölgesi köylerinden Çakırlı, Çavdarlı, Kiseçik, Meşelik, Sarıkavak ve Sarıkoyak köyleri ile Sebil kasabasındaki köylüler arasında önemli bir problemin olmadığı ve ilişkilerin iyi düzeyde olduğu ifade edilmiştir. Buna karşın Belen köyünde Orman Teşkilatının yeterince iş sağlayamaması ve yakacak odun teminindeki güçlüklerden, Körmenlik köyünde yine yeterli yakacak odunun sağlanamaması ve zati yakacak ve yapacak odun hammaddesi bedellerinin yüksekliğinden ve Topaklı

köyünde ise zati yapacak odun kalitesi ve kantitesinin arzu edilen düzeyde olmaması gibi konulardan şikayet edilmektedir.

Öte yandan araştırma bölgesi köylerinin orman köyü olması nedeni ile karşılaşılan zorluk ve kısıtlamaların önem sırasına göre neler olduğu da ortaya konmak istenmiştir. Bu kapsamda hayvancılığın gelişmemesi; Kisecek, Körmenlik ve Sarıkavak köyleri ile Sebil kasabası için birinci derecede önemli iken, Belen köyünde üçüncü derecede önem taşımaktadır.

Yeterli tarım toprağının olmaması sorunu; Kisecek, Körmenlik ve Sarıkavak köylerinde ikinci derecede önemli sorundur.

Ormancılık işlerinde çalışmanın karşılığı olan ücretlerin düşüklüğü; Sarıkoyak köyünde birinci derecede, Belen köyü ve Sebil kasabasında ikinci derecede, Kisecek köyünde üçüncü derecede ve Körmenlik ile Sarıkavak köylerinde beşinci derecede önem taşıyan sorun olarak görülmektedir.

Buna karşın orman alanlarının giderek azalması ve verimsizleşmesi sonucunda ormancılık çalışmalarından elde edilen gelirlerin azalması sorunu ise; Sarıkoyak köyünde ikinci derecede, Sebil kasabasında üçüncü derecede, Belen köyünde dördüncü derecede ve Sarıkavak köyünde altıncı derecede önem taşımaktadır.

Tarım yapılan toprakların eğimli ve genellikle tarıma elverişli olmaması durumu; Körmenlik ve Sarıkavak köyleri için üçüncü derecede önemli olarak görülmektedir.

Köyün orman köyü olması sonucu devletin ve devlet memurlarının sürekli gözetimi ve baskısı ile karşı karşıya kalınması; Belen köyünde birinci derecede, Körmenlik ve Sarıkavak köylerinde dördüncü derecede bir kısıtlamadır.

Bununla birlikte yerleşim yerinin orman köyü olması nedeni ile genişleyememesi ve böylece okul, sağlık ocağı vb. hizmet binaları için yer bulunamaması sorunu ise; sadece Meşelik köyünde ve birinci derecede önemli sorundur.

Buna karşın bölge köylerinden Çakırlı, Çavdarlı ve Topaklı köylerinin orman köyü olması sonucu herhangi bir zorluk veya kısıtlamaya maruz kalmadığı ifade edilmiştir.

3.10.1. Odun Dışı Orman Ürünleri Toplayıcılığı

Araştırma bölgesinde odun dışı orman ürünleri kapsamında salyangoz (sülük), zeytin, keçiboyunu (harnup), kekik, mantar (göbelen, kilipos), defne yaprağı ve adaçayı toplayıcılığı yapılmaktadır.

Odun dışı orman ürünlerinden salyangoz, araştırma bölgesindeki köylerden Belen, Çakırlı, Kisecek, Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabasında toplanmaktadır. Buna karşın salyangoz ürünü toplayıcılığı

Çavdarlı, Körmenlik ve Meşelik köylerinde yapılmamaktadır. Bu ürün Sarıkavak köyünde Mayıs ve Haziran ayında toplanırken, diğer köylerde Nisan-Mayıs aylarında toplanmaktadır.

Bölgede salyangoza daha çok taşlık-kayalık alanlarda taş araları, çalı dipleri ve kuytu yerlerde rastlanmaktadır. Yağmur sonrası bulutlu-sisli havalarda geceleyin ve sabah gün ağarmasına yakın saatlerde salyangoz toplamaya çıkılmaktadır. Aydınlatma aracı olarak, her ne kadar geçmişte çırardan faydalanılmış olsa da, günümüzde tüpgaz (lüks) kullanılmaktadır.

Salyangozlar elle toplanmakta ve naylon veya plastik torbalara konularak köy merkezlerine getirilmektedir. Salyangozların kilo kaybına uğramasına engel olma açısından toplandığı gecenin sabahında köy merkezlerinde yerel araçlara pazarlanmaktadır. Yerel araçlar ise ürünleri Mersin ve Adana illerindeki tesislere götürüp satmaktadır.

Bölgede Belen köyü ve Çavdarlı köyünden 10'ar ton/yıl, Çakırlı köyü ve Sebil kasabasından 1'er ton/yıl, Kiseçik köyü ve Topaklı köyünden 5'er ton/yıl, Sarıkavak köyünden 9 ton/yıl ve Sarıkoyak köyünden 2 ton/yıl olmak üzere toplam 43 ton/yıl salyangoz toplanmaktadır. 2002 yılında salyangozlar Çavdarlı köyünde 1 000 000 TL/kg, Topaklı köyünde 800 000 TL/kg, Sarıkoyak köyünde 750 000 TL/kg, Çakırlı köyünde 600 000 TL/kg, Belen, Kiseçik ve Sarıkavak köylerinde 500 000'er TL/kg ve Sebil kasabasında 300 000 TL/kg'dan satılmıştır. Bölgede toplanan salyangozların tamamı satışa sunulmaktadır.

Zeytin toplayıcılığı araştırma bölgesi köylerinden Belen, Çakırlı, Çavdarlı, Kiseçik, Körmenlik, Meşelik, Sarıkavak ve Topaklı köylerinde gerçekleştirilmektedir. Bu ürün Belen, Kiseçik ve Sarıkavak köylerinde yılın Ekim ve Kasım aylarında toplanır iken, Çakırlı köyünde Ekim, Kasım ve Aralık aylarında, Çavdarlı ve Meşelik köylerinde Eylül, Ekim, Kasım ve Aralık aylarında ve Körmenlik ile Topaklı köylerinde ise Kasım ve Aralık aylarında toplanmaktadır.

Bölgede zeytinlerin çoğunlukla bulunduğu alanlar taşlık-kayalık, eğimli ve karstik alanlar ile güneş gören güney bakılar ve dere yataklarıdır. Olgunlaşan zeytinler genelde yağmur sonrası toplamaya uygun hale gelmektedir. Zeytin toplamak için ağaca merdiven dayanmakta ve yağlık zeytinler için ulaşılabilen dallar elle sıyrılmakta, ulaşılabilen dallardaki zeytinler ise sopa ile çırpılarak ağaç altındaki yere serilen muşambaya düşürülmektedir. Buna karşın yeşil (sofralık) zeytinlerde, ürünün zedelenmesini önlemek için sadece elle toplama yöntemi uygulanmaktadır. Böylece toplanan zeytinlerde satış öncesi yaprak, çöp vb. seçilip temizlenmekte ve daha sonra yeşil zeytinler ile yağlık zeytinler birbirinden ayrılmaktadır.

Bu şekilde satışa hazır hale gelen zeytinler Çakırlı köyünde civar köylerden gelen yerel araçlara, Çavdarlı köyünde Hatay ilinden gelen zeytinyağı fabrikası temsilcilerine, Kiseçik ve Körmenlik köylerinde yeşil

zeytin Çamlıyayla ilçesi pazarında ve yağlık zeytin ise Tarsus ilçesindeki zeytin fabrikasına ve Meşelik ile Sarıkavak köylerinde ise Tarsus ilçesinden gelen yerel araçlara pazarlanmaktadır. Kiseçik ve Körmenlik köyleri hariç, diğer köylerde zeytinler eşek, at, traktör veya kamyonlar ile köy merkezine getirilmekte ve burada satılmaktadır.

Bölgedeki zeytin üretim düzeyi; Belen köyü, Körmenlik köyü ve Topaklı köyü için 20'şer ton/yıl, Sarıkavak köyü ve avdarlı köyü için 30'ar ton/yıl, Kiseçik köyü için 50 ton/yıl, akırlı köyü için 100 ton/yıl ve Meşelik köyü için 150 ton/yıl olmak üzere toplam 420 ton/yıl olarak gerçekleşmektedir. 2002 yılında yağlık zeytinler akırlı köyünde 500 000 TL/kg, avdarlı köyünde 200 000 TL/kg, Kiseçik ve Meşelik köylerinde 400 000'er TL/kg'dan satılmış iken, yeşil zeytinler ise avdarlı, Kiseçik ve Sarıkavak köylerinde 1 000 000'ar TL/kg ve Körmenlik köyünde ise 1 500 000 TL/kg'dan satılmıştır. Belen ve Topaklı köylerinde toplanan zeytinlerin tamamı köylünün öz tüketimine yönelik olarak kullanılır iken, Sarıkavak köyünde yarısından daha fazlası, akırlı, avdarlı, Kiseçik ve Körmenlik köylerinde yarısı ve Meşelik köyünde ise yarısından daha azı satılmaktadır.

Araştırma bölgesinde toplanan bir diğer odun dışı orman ürünü olan keçiboynuzu ise, bölgede Belen, akırlı, avdarlı, Meşelik ve Topaklı köylerinde toplanmaktadır. Bu odun dışı ürününün toplayıcılığı Belen köyünde Temmuz-Ağustos aylarında, akırlı, avdarlı ve Topaklı köylerinde Ağustos ayında ve Meşelik köyünde ise Ağustos-Eylül aylarında gerçekleşmektedir.

Bölgede doğal keçiboynuzu ağaçlarına genelde taşlık ve kayalık alanlarda rastlanır iken, Topaklı köyündeki ağaçlar Tarım Müdürlüğünden alınan fidanların yetiştirilmesi ile elde edilmiştir. Keçiboynuzu meyveleri toplamaya uygun hale geldiğinde, ulaşılabilen dallardaki meyveler elle ve ulaşılabilen dallardakiler ise sopa ile dalların kırılması ve ağaç altına serilen muşambalara düşürülmesi suretiyle toplanmaktadır. Toplanan meyvelerden dal, çöp vb. temizlenerek çuvallara konulmakta ve satışa hazır hale getirilmektedir.

Daha sonra meyveler eşek, at veya traktörler ile köy merkezine getirilmekte ve burada Mersin il merkezinde bulunan INCOM odun dışı orman ürünleri firması temsilcilerine pazarlanmaktadır.

Bölgede iki yılda bir olmak üzere keçiboynuzu üretim düzeyi; Belen köyünde 5 ton, akırlı köyünde 100 ton, avdarlı köyünde 25 ton, Meşelik köyünde 100 ton, Topaklı köyünde 20 ton ve böylece toplam 250 tondur. 2002 yılında keçiboynuzları Topaklı köyünde 150 000 TL/kg, avdarlı köyünde 200 000 TL/kg, Belen köyünde 250 000 TL/kg, Meşelik köyünde 300 000 TL/kg ve akırlı köyünde 350 000 TL/kg'dan satılmıştır. Belen, akırlı, avdarlı ve Meşelik köylerinde toplanan keçiboynuzlarının tamamı satılır iken, Meşelik köyünde yarısından daha fazlası satışa sunulmaktadır.

Öte yandan araştırma bölgesinde kekik toplayıcılığı akırlı, Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köylerinde yapılmaktadır. Kekikler akırlı köyünde

Ağustos ayında, Sarıkavak köyünde Haziran ayında, Sarıkoyak köyünde Temmuz ile Ağustos aylarında ve Topaklı köyünde ise Nisan ve Mayıs aylarında toplanmaktadır.

Bölgede kekik bitkisi daha çok taşlık-kayalık, gölge, serin yerler ile ağaç altlarında, kuru dere kenarlarında, taş aralarında ve otlak hayvanlarından korunmuş olan yerlerde görülmektedir. Kekiklerin yüksekte kesilmesi veya koparılması durumunda, bir sene sonraki sürgünlerin daha az ve zayıf olduğu gözlenmektedir. Bu nedenle kekikler, sonraki yıl bol ve kuvvetli sürgünü temin açısından dipten elle veya bıçakla kesip kopararak toplanmaktadır. Ayrıca kekikler toplanırken havanın rutubetli olmamasına dikkat edilmektedir. Eğer kekikler kuru olarak satılacak ise, o takdirde güneşte kurutularak çuvallara konmakta ve bu çuvallar da satılincaya kadar gölge bir yerde bekletilmektedir.

Kekikler at veya eşekler ile köy merkezine getirilmekte ve satışı burada gerçekleştirilmektedir. Kekik satışları, Çakırlı köyünde Beylice köyünden gelen yerel araçlara, Sarıkavak köyünde Tarsus ilçesi ve Adana ilinden gelen araçlara, Sarıkoyak köyünde İzmir ve Antalya illerinden gelen özel şahıslara ve Topaklı köyünde ise köyden bir kişiye veya çevre köylerden gelen araçlara yapılmaktadır.

Bölgede Çakırlı köyünden 10 ton/yıl, Sarıkavak köyü ve Sarıkoyak köyünden 1'er ton/yıl ve Topaklı köyünden 2 ton/yıl olmak üzere toplam 14 ton/yıl kekik üretimi söz konusudur. 2002 yılında kekikler Çakırlı köyünde yaş olarak 200 000 TL/kg'dan, Sarıkavak köyünde yine yaş olarak 150 000 TL/kg'dan, Sarıkoyak köyü ve Topaklı köyünde ise kuru olarak 1 000 000'ar TL/kg'dan satılmıştır. Çakırlı, Sarıkoyak ve Topaklı köylerinde toplanan kekiklerin tamamı satılır iken, Sarıkavak köyünde yarısından daha fazlası satışa sunulmaktadır.

Bölgede "göbelen" ve "kilipos" olarak adlandırılan mantarlar ise Kisecik, Sarıkavak ve Topaklı köylerinde toplanmaktadır. Mantar toplayıcılığı Kisecik köyünde Mart ve Nisan aylarında, Sarıkavak köyünde Şubat ve Mart aylarında ve Topaklı köyünde Ekim ve Kasım aylarında gerçekleşmektedir.

Bölgede mantarlara, yağmur sonrası ve rutubetli havalarda çam ormanları altındaki kuytu yerlerde rastlanmaktadır. Bu mantarlar özellikle kış başlangıcındaki ilk yağmurlar ile kış sonundaki yağmurlarda daha yoğun olarak görülmektedir. Görülen veya çam ibreleri altında kabarık bir şekilde kendini belli eden mantarlar ya bıçakla kesilerek veya mantar şapkası altına iki parmağın takılıp kaldırılması ve böylece elle sökülmesi suretiyle toplanmaktadır.

Kisecik köyünde yılda ortalama 500 kg mantar toplanır iken, Sarıkavak köyünde 4 ton/yıl ve Topaklı köyünde 5 ton/yıl mantar toplanmaktadır. Buna karşın Sarıkavak ve Topaklı köylerinde toplanan mantarların tamamı köylünün kendi yiyecek ihtiyacında kullanılır iken, Kisecik köyündeki mantarların tamamı satışa sunulmaktadır.

Kisecik köyünde mantarlar köy merkezinde Tarsus ilçesi ve Adana ilinden gelen araçlara pazarlanmaktadır. Bu köyde 2002 yılında mantarın kilogramı 10 000 000 TL'den satılmıştır.

Araştırma bölgesinde toplanan bir diğer odun dışı orman ürünü ise defne yaprağıdır. Bu ürün bölgede Çakırlı, Sarıkoyak ve Topaklı köylerinde toplanmaktadır. Defne yaprağı toplayıcılığı Çakırlı köyünde Ağustos ayında, Sarıkoyak köyünde 15 Ağustos sonrası ile Eylül ayında ve Topaklı köyünde ise çoğunlukla Eylül ayı olmak üzere Ağustos, Eylül ve Ekim aylarında yapılmaktadır.

Bölgede defne ağacı daha çok taşlık-kayalık, çalılık, bozuk orman arazilerinin gölge ve serin kısımlarında bulunmaktadır. Defne yaprağı toplayıcılığında iki yıllık sürgünlerin dipten kesilmesi ile işe başlanmaktadır. Yaşlı ağaçlarda uç dallar kesilerek ağacın yeni sürgün vermesi teşvik edilmektedir. Eğer yaşlı ağaçlar dipten kesilirse, o takdirde yeni çıkan sürgünler 3 yıl büyümeye bırakılmakta ve daha sonraki yıllarda kesilmektedir. Bunun yanında kesilen yaşlı ağaçların kütükleri yanında kuru yaprak ve dalların yakılması durumunda daha çok ve canlı sürgünler oluştuğu belirtilmiştir. Genç ağaçlarda ise ağaca zarar verecek aşırı dozdan kaçınmak suretiyle şeker gübresi ve yanmış hayvan gübresi de atılmaktadır.

Defne yaprakları yaş olarak satılacak ise, sürgün kesiminden sonra bekletilmeksizin alıcıya teslim edilmektedir. Buna karşın defne yaprakları kuru olarak satılacak ise, bu takdirde öncelikle harman yeri gibi düz bir zemine muşamba serilmekte ve kesilen yapraklı defne sürgünleri bu muşambanın üzerine üst üste gelmeyecek şekilde düzgün olarak dizilmektedir. Sonrasında yapraklar üzerine çiğ düşmesine engel olmak ve sonuçta yaprakların sararmadan yeşil olarak kurummasını sağlamak açısından, dizilen sürgünlerin üzeri de hava almayacak şekilde muşambayla kapatılmaktadır. Böylece bu yapraklı defne sürgünleri 4-5 gün kadar kurumaya bırakılmaktadır. Kuruyan yapraklar ya elle ya da çırpılmak suretiyle daldan ayrılmaktadır. Buna karşın iş yoğunluğu daha az olan köylüler, sürgünlü defne yapraklarını kapalı yerlerde kurutmaktadır. Zira bu koşulda kurutulan yaprakların daha iyi kurduğu ifade edilmektedir. Ancak bu durumda yaprak kırılmasını önlemek için sürgünlerde çırpma işlemi yapılmamakta ve yapraklar sadece elle sürgünlerden ayrılmaktadır. Kurutularak sürgünden ayrılan yapraklar, daha sonra temizlenmekte, yeşil yapraklı olanlar ayrılmakta ve çuvallara konulmak suretiyle satışa hazır hale getirilmektedir. Ancak yaprakların sararması ve kırılmasına engel olmak için bu çuvallar satılincaya kadar gölge yerlerde bekletilmektedir.

Defne yaprakları at, eşek veya traktörler ile köy merkezine getirilmekte ve burada pazarlanmaktadır. Defne yaprakları Çakırlı köyünde Beylice köyünden gelen yerel araçlara satılır iken, Sarıkoyak köyünde İzmir ve Antalya

illerinden gelen özel şahıslara ve Topaklı köyünde ise ya köyden kişilere ya da çevre köylerden gelen yerel araçlara satılmaktadır.

Bölgenin yıllık defne yaprağı üretimi Çakırlı köyünde kuru olarak 3 ton/yıl, Sarıkoyak köyünde kuru olarak 15 ton/yıl ve Topaklı köyünde yaş olarak 400 ton/yıl'dır. 2002 yılında Çakırlı ve Sarıkoyak köylerinde kuru defne yaprakları 1 000 000 TL/kg'dan satılmış iken, Topaklı köyünde yaş defne yaprağı 250 000 TL/kg'dan satılmıştır. Her üç köyde de toplanan defne yapraklarının tamamı pazarlanmaktadır.

Öte yandan araştırma bölgesinde toplanan bir diğer odun dışı orman ürünü de adaçayıdır. Bu ürün bölgede sadece Sarıkavak köyünde toplanmaktadır. Adaçayları, köyün kırları ile taşlık-kayalık alanlarında görülmektedir. Elle toplanan adaçayları, köy merkezinde Tarsus ilçesi ve Adana ilinden gelen araçlara satılmaktadır. Köyde yılda ortalama 1 ton kadar adaçayı toplanmaktadır. 2002 yılında adaçayları 150 000 TL/kg'dan pazarlanmıştır. Köylüler topladıkları adaçayının yarısından daha fazlasını satışa sunmaktadır.

Bunun yanında araştırma bölgesi sınırları içerisine, sadece Sarıkoyak köyüne olmak üzere, Bozyazı ilçesinden defne yaprağı toplamaya gelenler bulunmaktadır. Bunlar Orman Teşkilatından resmi izin alıp bedelini ödemek suretiyle defne yaprakları toplamaktadır.

3.10.2. Avcılık

Araştırma bölgesinde eskiden yoğun olarak yaşadığı söylenen, ancak günümüzde yaşamayan veya çok nadir görülen av ve yaban hayvanları kapsamında Belen, Çakırlı, Çavdarlı, Kisecek, Körmenlik, Meşelik, Sarıkoyak ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabasında keklik (*Alectoris*) ve tavşan (*Lepus europaeus*), Çakırlı, Meşelik ve Sarıkavak köylerinde çakal (*Canis aureus*), Kisecek ve Sarıkoyak köylerinde yaban keçisi (*Capra aegagrus*), Kisecek köyü ve Sebil kasabasında vaşak (*Lynx lynx*), Körmenlik köyünde yabani güvercin (*Columba*), yine Körmenlik köyünde bülbül ve Sarıkoyak köyünde kurt (*Canis lupus*) belirtilmektedir.

Bu av ve yaban hayvanlarının azalma ve yok olma nedenlerinden olan aşırı ve usulsüz avlanma; Çavdarlı, Kisecek, Meşelik, Sarıkavak ve Topaklı köylerinde en önemli neden olarak görülür iken, Körmenlik ve Sarıkoyak köyleri ile Sebil kasabasında üçüncü sırada ve Çakırlı köyünde dördüncü sırada önemli neden olarak gösterilmiştir.

Bu hayvanların azalış ve yok oluş nedeni olarak düşünülen tarımsal ilaçlar; Körmenlik köyünde birinci sırada, Belen, Çakırlı, Çavdarlı ve Kisecek köylerinde ikinci sırada, Meşelik köyünde üçüncü sırada ve Sarıkoyak köyü ile Sebil kasabasında dördüncü sırada önem taşıyan nedendir.

Suni gübreler ise; Belen köyünde en önde gelen av ve yaban hayatı azalma ve yok olma nedeni iken, Körmenlik köyünde ikinci sırada, Çakırlı, Çavdarlı ve Kisecek köylerinde üçüncü sırada, Meşelik köyünde dördüncü sırada ve Sarıkoyak köyü ile Sebil kasabasında beşinci sırada önemli neden olarak düşünülmektedir.

Buna karşın av ve yaban hayatı türlerinin azalış veya yok oluşunda etkili olabilecek bir diğer neden olan avcı sayısının çokluğu ise; Sebil kasabası için ilk sırada yer alan neden olarak görülmekte iken, Meşelik, Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köyleri için ikinci sırada neden olarak ifade edilmiştir.

Bir diğer neden olan orman azalması ise; Çakırlı ve Sarıkoyak köylerinde birinci sırada, Sebil kasabasında ikinci sırada, Belen köyünde üçüncü sırada ve Körmenlik köyünde ise dördüncü sırada düşünülen nedendir.

Buna karşın çevre kirliliği ise; sadece Kisecek köyünde ve dördüncü sırada önem taşıyan bir neden olarak belirtilmiştir.

Bölgede halen Sebil kasabası hariç tüm yerleşim yerlerinde olmak üzere yaban domuzu (*Sus scrofa*), Sarıkavak ve Sarıkoyak köylerinde tilki (*Vulpes vulpes*) ve kirpi, Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabasında tavşan (*Lepus europaeus*) ve keklik (*Alectoris*) avı yapılmaktadır.

Yaban domuzu avı Belen, Çakırlı, Çavdarlı, Kisecek, Körmenlik, Meşelik ve Sarıkoyak köylerinde yıl boyunca yapılır iken, Sarıkavak ve Topaklı köylerinde daha çok kış aylarında gerçekleştirilmektedir. Yaban domuzu bölgede daha çok ormanlık ve çalılık alanlarda barınır iken, geceleri tarla, bağ ve bahçelere inmektedir. Yazın üzüm bağlarına ve kışın da buğday ve arpa tarlalarına zarar vermektedir.

Bölgede bu hayvan yılda ortalama Belen köyü, Çakırlı köyü ve Çavdarlı köyünde 10'ar adet, Kisecek köyünde 25 adet, Körmenlik köyü ve Sarıkavak köyünde 20'şer adet, Meşelik köyünde 50 adet, Sarıkoyak köyünde 2 adet ve Topaklı köyünde 8 adet olmak üzere toplam 155 adet avlanmaktadır. Avlanan yaban domuzlarının tamamı vurulduğu yerde çürümeye terk edilmektedir.

Yaban domuzu avında Kisecek, Meşelik, Sarıkavak ve Sarıkoyak köylerinde ormanda sürek avı yöntemi kullanılır iken, Belen ve Çavdarlı köylerinde tarlada veya su kenarlarında pusu kurma yöntemi ve Çakırlı, Körmenlik ve Topaklı köylerinde ise hem pusu ve hem de sürek avı yöntemi uygulanmaktadır. Bölge sınırları dahilinde yaban domuzu avı için başka yerlerden gelenler de bulunmamaktadır.

Bölgedeki tilki avı ise Sarıkavak ve Sarıkoyak köylerinde tavuk kümeslerini rahatsız ettiği sürece yıl boyu yapılmaktadır. Bu hayvan, köylerdeki tavuk kümeslerine ve ahırlara dadanmaktadır.

Yılda ortalama Sarıkavak köyünde 5 adet ve Sarıkoyak köyünde 4 adet olmak üzere, bölgede toplam 9 adet tilki avı gerçekleştirilmektedir. Avlanan tilkiler Sarıkoyak köyünde doğrudan toprağa gömülürken, Sarıkavak köyünde tilki derisi Adana ve Mersin illerinde deri ticareti yapan kişilere köy merkezinde

satılmaktadır. Sarıkavak köyünde 2002 yılında tilki derisi 30 000 000 TL/adet'den pazarlanmıştır.

Tilki avı Sarıkavak köyünde kapanla yakalamak suretiyle yapılır iken, Sarıkoyak köyünde sadece karşılaşıldığında tüfek ile avlanılmaktadır. Bölgeye tilki avı için başka yerlerden avcılar gelmemektedir.

Bölgede kirpi avı da yine sadece Sarıkavak ve Sarıkoyak köylerinde olmak üzere yıl boyunca yapılmaktadır. Gündüzleri taş ve kaya deliklerinde bulunan bu hayvan, geceleri dışarı çıkarak özellikle kabak ve sebze bahçelerine gelmektedir.

Kirpi avı bölgede ortalama Sarıkavak köyünde 50 adet/yıl ve Sarıkoyak köyünde 5 adet/yıl olmak üzere toplam 55 adet/yıl olarak gerçekleşmektedir. Avlanan kirpilerin tamamı köylülerin yiyecek ihtiyacında kullanılmaktadır. Kirpi etinin özellikle hemeroid (bağsur) hastalığına iyi geldiği vurgulanmaktadır.

Sarıkavak köyünde, kirpi avına köpekler ile çıkılmakta ve köpeğin yerini tespit edip haber vermesi ile kirpinin başına sopa ile vurulmak suretiyle avı yapılmaktadır. Buna karşın Sarıkoyak köyünde sadece kirpiye rastlanır ise tüfekle vurmak şeklinde avı yapılmaktadır. Bölgeye, Sarıkoyak köyü sınırları dahiline olmak üzere Tarsus ilçesinden de kirpi avına gelenler bulunmaktadır.

Bölgede tavşan avı ise Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabasında söz konusudur. Bu hayvan Sarıkavak köyünde yıl boyunca avlanır iken, Sarıkoyak köyünde Eylül ve Ekim aylarında, Topaklı köyünde kış mevsiminde ve Sebil kasabasında ise sonbahar ve kış mevsimlerinde avlanılmaktadır. Bölgede tavşan çalılık, taşlık-kayalık alanlar ile tarım arazilerinde görülmektedir.

Bölgedeki tavşan avı yılda ortalama Sarıkavak köyünde 8 adet, Sarıkoyak köyü ve Topaklı köyünde 2'şer adet ve Sebil kasabasında ise 5 adet olmak üzere toplam 17 adet kadar olmaktadır. Bölgede avlanan tavşanların tamamı köylülerin öz tüketimine yönelik kullanılmaktadır.

Tavşan avına bireysel veya 2-3 kişilik gruplar halinde çıkılmakta ve rastlanıldığında tüfekle vurulmaktadır. Bölgeye sadece Sarıkoyak köyü sınırlarına olmak üzere Tarsus ilçesi ve Mersin ilinden de tavşan avı için yabancı avcılar gelmektedir.

Araştırma bölgesindeki keklik avcılığı, tavşan da olduğu gibi, Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabasında yapılmaktadır. Keklik; Sarıkavak köyünde Ekim ve Kasım aylarında, Sarıkoyak köyünde Eylül ve Ekim aylarında, Topaklı köyünde kış mevsiminde ve Sebil kasabasında sonbahar ve kış aylarında avlanılmaktadır. Bölgede kekliğe taşlık-kayalık ve makilik alanlar ile ağaçsız açık alanlarda rastlanılmaktadır.

Bölgede ortalama Sarıkavak köyünde 20 adet/yıl, Sarıkoyak köyünde 50 adet/yıl, Topaklı köyünde 8 adet/yıl ve Sebil kasabasında 15 adet/yıl olmak

üzere toplam 93 adet/yıl keklik avlanmaktadır. Avlanan kekliklerin tamamını köylüler, evlerinde yiyecek ihtiyaçlarında kullanmaktadır.

Keklik avı da bireysel veya 2-3 kişilik gruplar halinde ve av köpeği ile yapılmaktadır. Sarıkoyak köyü sınırları dahiline Tarsus ve Çamlıyayla ilçeleri ile Mersin ilinden de keklik avı için avcılar gelmektedir.

Bölgede yaklaşık olarak Belen köyü, Çavdarlı köyü ve Sarıkavak köylerinde 50'şer adet, Çakırlı köyü ve Körmenlik köylerinde 20'şer adet, Kisecik köyünde 15 adet, Meşelik köyü ve Topaklı köyünde 25'er adet, Sarıkoyak köyünde 2 adet ve Sebil kasabasında 10 adet olmak üzere toplam 267 adet avcı bulunmaktadır. Bununla birlikte doğa koruma ve avcılık ile ilgili herhangi bir örgüte bağlı olan avcı sayısı Belen köyünde 2 adet, Meşelik köyünde 10 adet, Sarıkavak köyü ve Sebil kasabasında 3'er adet olmak üzere toplam sadece 18 adettir.

Bölgede avcılıkla ilgilenenlerden Topaklı ve Sarıkoyak köyündekiler yılda 3 ve daha az, Sebil kasabasındakiler yılda 4-5 defa, Belen, Çakırlı ve Sarıkavak köyündekiler yılda 6-10 defa, Kisecik ve Körmenlik köyündekiler yılda 11-15 defa ve Çavdarlı ile Meşelik köyündekiler ise yılda 1 aydan daha fazla ava çıkmaktadır. Sadece Sarıkavak köyündeki avcılar genelde hafta sonu veya resmi tatillerde ava gider iken, diğer köylerdeki avcılar ne zaman uygun zaman bulurlar ise o zaman ava çıkmaktadır.

Körmenlik, Sarıkoyak ve Topaklı köylerindeki avcılar her ava çıkışta genellikle 1-5 saat arası kalır iken, Belen, Çakırlı, Çavdarlı, Kisecik ve Körmenlik köyleri ile Sebil kasabasındakiler 6-10 saat arası ve Sarıkavak köyünün avcıları ise 3 günden daha fazla avda kalmaktadır.

Öte yandan avcılar her ava çıkışta 2002 yılında ortalama Sarıkoyak ve Topaklı köyündekiler 1 000 000-5 000 000 TL arası, Belen, Çakırlı, Kisecik, Körmenlik ve Meşelik köyündekiler ile Sebil kasabasındakiler 6 000 000-10 000 000 TL arası ve Çavdarlı ile Sarıkavak köyündekiler ise 11 000 000-20 000 000 TL arası masraf yapmaktadır.

Topaklı köyündeki avcıların ne avlanma ruhsatı ne de avlanma kartları vardır. Çakırlı, Çavdarlı, Kisecik, Körmenlik ve Sarıkoyak köyleri ile Sebil kasabasındaki avcıların tamamında avlanma ruhsatı var iken, avlanma kartına sahip avcı bulunmamaktadır. Buna karşın Belen köyündeki avcıların % 10'unun avlanma ruhsatı ve kartı bulunmakta iken, sadece avlanma ruhsatı olanlar % 20 oranında ve geri kalanının ise avlanma ruhsatı ve kartı bulunmamaktadır. Meşelik köyündeki avcıların % 25'inin avlanma ruhsatı ve kartı mevcut iken, geri kalan % 75'inin sadece avlanma ruhsatı bulunmaktadır. Sarıkavak köyü avcılarından avlanma ruhsatı ve kartı olanların oranı % 10 iken, geri kalan avcıların sadece avlanma ruhsatı vardır.

Bunun yanında Meşelik köyündeki avcıların yaklaşık yarısında av köpeği var iken, Belen köyündekilerin % 20'sinde, Körmenlik ve Sarıkavak köyündekilerin % 10'unda, Kisecik ve Topaklı köylerindeki avcıların % 5'inde av

köpeği bulunmaktadır. Bununla birlikte Çakırlı köyü ile Sebil kasabasındaki avcılardan sadece bir kaçı av köpeği sahibi iken, Çavdarlı ve Sarıkoyak köylerinde av köpeği bulunmamaktadır.

Bölgedeki avcılar tarafından tercih edilen tüfek çeşitleri incelendiğinde, tek kırma tüfekler; Belen, Çakırlı, Çavdarlı, Meşelik, Sarıkavak ve Sarıkoyak köylerinde en fazla kullanılan tüfek iken, Kisecik ve Topaklı köylerinde ikinci sırada ve Körmenlik köyü ile Sebil kasabasında üçüncü sırada tercih edilen tüfektir.

Çifte tipi tüfekler; Kisecik ve Topaklı köylerinde ilk sırada, Belen, Çakırlı, Çavdarlı ve Körmenlik köylerinde ikinci sırada, Meşelik ve Sarıkavak köylerinde üçüncü sırada ve Sebil kasabasında dördüncü sırada tercih edilmektedir.

Buna karşın otomatik tüfekler; Körmenlik köyünde birinci sırada kullanımı yaygın tüfek iken, Meşelik, Sarıkavak ve Sarıkoyak köylerinde ikinci sırada, Belen, Kisecik ve Topaklı köylerinde üçüncü sırada, Çakırlı köyünde dördüncü sırada ve Sebil kasabasında ise beşinci sırada kullanım yoğunluğuna sahiptir.

Bir diğer tüfek çeşidi olan süperpoze; Sebil kasabasının en yaygın tüfeği iken, Kisecik, Körmenlik, Sarıkavak ve Topaklı köylerinde dördüncü sırada ve Çakırlı köyünde beşinci sırada tercih edilmektedir.

Pompa tüfek ise; Sebil kasabası için ikinci sırada, Çakırlı köyünde üçüncü sırada, Belen köyünde dördüncü sırada ve Körmenlik köyünde beşinci sırada kullanım yoğunluğuna sahip tüfektir.

Bölge köylerindeki tüm avcıların av suçları konusunda kısmen bilgi sahibi olduğu ortaya çıkmıştır.

Araştırma bölgesi köylerinden Belen, Kisecik ve Meşelik köylerinde av korumasında etkin kuruluşlar olarak Muhtarlık, Orman Teşkilatı ve Jandarma Teşkilatı görülür iken, Çakırlı, Çavdarlı ve Körmenlik köylerinde Muhtarlık ve Jandarma Teşkilatı, Sebil kasabasında Orman Teşkilatı ve Jandarma Teşkilatı, buna karşın Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köylerinde ise sadece Muhtarlık düşünülmektedir.

Köylerde avcılık ile ilgili herhangi bir sorunla karşılaşıldığında Belen, Kisecik ve Meşelik köylerinde Muhtarlık, Orman Teşkilatı ve Jandarma Teşkilatı ile temasa geçilir iken, Çakırlı, Çavdarlı ve Körmenlik köylerinde Muhtarlık ve Jandarma Teşkilatına, Sebil kasabasında Orman Teşkilatı ve Jandarma Teşkilatına, buna karşın Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köylerinde ise sadece Muhtarlığa başvurulduğu ifade edilmektedir.

3.10.3. ORKÖY Kredileri

ORKÖY tarafından bugüne kadar Çavdarlı köyü hariç bölge köylerinin tamamına kredi sağlamada yardımcı olunmuştur. Kullanılan bu krediler arasında kooperatiflere ve köy altyapısına ait krediler bulunmaz iken, tamamının bireysel kredi olması dikkat çekmektedir. Bu kapsamda Belen, Çakırlı, Kisecik, Meşelik, Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köylerinde süt koyuncululuğu uygulaması gerçekleştirilmiş iken, Belen, Kisecik, Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köylerinde dam örtülüğü, Körmenlik ve Sarıkavak köyleri ile Sebil kasabasında fenni arıcılık, Belen ve Meşelik köylerinde besi tavukçuluğu, Kisecik ve Sarıkavak köylerinde besi sığırcılığı, Kisecik ve Körmenlik köylerinde motorlu testere, Körmenlik köyünde süt sığırcılığı ve Sarıkavak köyünde ise besi koyuncululuğu ile anaç tavukçuluğu ile ilgili kredi uygulamaları olmuştur.

Öte yandan araştırma bölgesi yerleşim yerlerinde en öncelikli olarak düşünülen kredi şekilleri de ortaya konmak istenmiştir. Buna göre sulama suyu getirilmesine yönelik kredi; Çakırlı, Çavdarlı, Kisecik ve Körmenlik köyleri ile Sebil kasabası için en öncelikli olan kredi şekli iken, Belen, Meşelik, Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köyleri için ikinci derecede önemli kredi şekli olarak düşünülmektedir.

Hayvancılık kredisi; Belen, Meşelik, Sarıkavak ve Topaklı köyleri için birinci derecede, Çakırlı, Çavdarlı, Kisecik ve Körmenlik köyleri ile Sebil kasabası için ikinci derecede ve Sarıkoyak köyü için beşinci derecede önem taşımaktadır.

Buna karşın fenni arıcılık kredisi; Çakırlı, Körmenlik ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabası için üçüncü derecede, Sarıkavak ve Sarıkoyak köyleri için dördüncü derecede ve Çavdarlı köyü için beşinci derecede önemlidir.

Bir diğer kredi şekli olan seracılık; Çavdarlı, Kisecik ve Meşelik köyleri için üçüncü derecede, Belen ve Körmenlik köyleri için dördüncü derecede ve Çakırlı köyü için beşinci derecede önemli olarak görülmektedir.

Bağcılık kredisi; Sarıkoyak köyü için üçüncü derecede, Çavdarlı köyü için dördüncü derecede, Körmenlik ve Meşelik köyleri ile Sebil kasabası için ise beşinci derecede önemli kredi şekli olarak dikkat çekmektedir.

Bununla birlikte odun dışı orman ürünleri yetiştiriciliğine yönelik kredi; Sarıkoyak köyü için en önemli kredi uygulaması olarak düşünülür iken, Çakırlı köyü için dördüncü derecede ve Belen ile Topaklı köyleri için ise beşinci derecede önemli kredi olarak belirtilmiştir.

Tavukçuluk kredisi; Belen köyü için üçüncü derecede, Kisecik ve Topaklı köyleri için dördüncü derecede ve Sarıkavak köyü için beşinci derecede tercih edilen kredidir.

Bahçecilik kredisi Meşelik köyü ile Sebil kasabası için dördüncü derecede önemli iken, ekolojik turizme yönelik verilecek kredi sadece

Sarıkavak köyü için ve üçüncü derecede önemli ve halıcılık kredisi ise yine sadece Kiseçik köyü için ve beşinci derecede önemli kredi uygulaması şekli olarak vurgulanmıştır.

3.10.4. Rekreasyon

Araştırma bölgesine başka yerlerden rekreasyonel, eğlence veya sportif etkinlikler amacıyla her yıl gelenler bulunmaktadır. Bu kapsamda Çakırlı, Çavdarlı, Kiseçik, Körmenlik, Meşelik, Sarıkavak ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabasına piknik amacı ile, Çakırlı, Çavdarlı, Körmenlik, Meşelik, Sarıkavak ve Sarıkoyak köyleri ile Sebil kasabasına olta balıkçılığı amacı ile, Çavdarlı, Kiseçik, Körmenlik, Meşelik, Sarıkavak ve Sarıkoyak köyleri ile Sebil kasabasına nehirde yüzme amaçlı, Çavdarlı, Kiseçik, Körmenlik, Meşelik ve Sarıkavak köyleri ile Sebil kasabasına manzara izleme amaçlı, Kiseçik ve Sarıkavak köyleri ile Sebil kasabasına kır yürüyüşü amacıyla Tarsus ilçesi ile Mersin ve Adana illerinden ve civar köylerden yılda ortalama 3500 kişi gelmektedir.

Bunun yanında Sarıkavak köyüne Tarsus ilçesi ile Mersin ve Adana illeri yanında Ankara ve İstanbul illerinden de yılda yaklaşık 30 kişinin fotoğraf çekme amacı ile geldikleri ifade edilmektedir.

Fotoğrafçılık etkinliği için ilkbahar ayları tercih edilir iken, diğer etkinlikler için Haziran, Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında geldiği vurgulanmıştır.

Buna karşın her ne kadar bölgede potansiyel alanları bulunsa da, dağ tırmanışı, dağ yürüyüşü, kaya tırmanışı, kuş gözlemi, kampçılık, at biniciliği, bisiklet, nehirde motorlu veya motorsuz botçuluk vb. etkinlikler yapılmamaktadır.

3.11. Yerleşim Yerlerinin En Önemli Sorunları

Araştırma bölgesindeki yerleşim yerlerinde görüşme yapılan kişilerden köylerinin en önemli temel sorunlarından beş tanesini önem sırasına göre belirtmeleri istenmiştir. Alınan cevaplara göre Belen, Çakırlı, Körmenlik, Meşelik, Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabasında birinci sırada ve Çavdarlı ile Kiseçik köylerinde ise ikinci sırada önemli olarak görülen sorun işsizliktir. Nitekim bölgede çalışabilecek durumda olmasına rağmen çalışamayan Belen köyü için 100 adet erkek ve 50 adet bayan, Çakırlı köyünde 50 adet erkek ve 30 adet bayan, Çavdarlı köyünde 60 adet erkek ve 40 adet bayan, Kiseçik köyünde 50 adet erkek ve 20 adet bayan, Körmenlik köyünde 100 adet erkek ve 50 adet bayan, Meşelik köyünde 50 adet erkek ve 20 adet

bayan, Sarıkavak köyünde 30 adet erkek ve 20 adet bayan, Sarıkoyak köyünde 30 adet erkek ve 30 adet bayan, Sebil kasabasında 150 adet erkek ve 75 adet bayan ve Topaklı köyünde ise 150 adet erkek ve 100 adet bayan olmak üzere toplam 770 adet erkek ve 435 adet bayandan oluşan 1205 adet işsiz kişi bulunmaktadır.

İşsizlik sorunu dışında, sulama suyunun olmayışı veya yetersizliği sorunu; Çavdarlı ve Kisecek köyleri için ilk sırada, Körmenlik ve Sarıkoyak köyleri için ikinci sırada, Sebil kasabası için üçüncü sırada, Belen, Sarıkavak ve Topaklı köyleri için ise dördüncü sırada önem taşıyan sorundur.

Sağlık hizmetlerinin yetersiz oluşu; Meşelik ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabasında ikinci sırada, Çakırlı köyünde üçüncü sırada, Belen, Kisecek ve Sarıkoyak köylerinde beşinci sırada önemli sorun olarak belirtilmiştir.

Buna karşın kanalizasyon altyapısının olmaması; Çakırlı köyünde ikinci sırada, Körmenlik ve Sarıkavak köylerinde üçüncü sırada, buna karşın Çavdarlı ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabasında beşinci sırada önemli olarak görülen bir sorundur.

Ürün pazarlaması sorunu; Topaklı köyü için üçüncü sırada, Körmenlik köyü için dördüncü sırada ve Sarıkavak köyü için ise beşinci sırada önemli sorundur. Mera alanlarının verimsizliği ve yetersizliği sorunu; Çakırlı, Körmenlik ve Meşelik köylerinde beşinci sırada önemli sorun olarak düşünülmektedir. Yakacak ve yapacak odun kıtlığından oluşan sorun ise; Belen köyü için ikinci sırada ve Sarıkoyak köyü için üçüncü sırada önem taşıyan sorundur. Beslenme yetersizliği ve dengesizliği sorunu; Çavdarlı köyünde üçüncü sırada ve Sarıkoyak köyünde dördüncü sırada önemli olarak ifade edilmiştir. Tarımsal verim düşüklüğü; Çavdarlı köyü ve Sebil kasabasında dördüncü sırada önemli olan bir sorundur.

Bununla birlikte eğitimsizlik Sarıkavak köyünde ikinci sırada, yağmurlu havalarda sürekli elektrik kesintisinin yaşanması Belen köyünde üçüncü sırada, topraksızlık Kisecek köyünde üçüncü sırada, toprak reformunun yapılmamış olması Meşelik köyünde üçüncü sırada ve Çakırlı köyünde dördüncü sırada, sosyal güvenliğin olmayışı Kisecek köyünde dördüncü sırada ve kadaströ-mülkiyet sorunu ise Meşelik köyünde dördüncü sırada belirtilen bölgenin diğer sorunlarını oluşturmaktadır.

3.11.1. Çevre Sorunları

Araştırma bölgesinde en yoğun şekilde yaşanan çevre sorunları; av ve yaban hayatı türlerinin azalması veya yok olması, ormansızlaşma ve toprak erozyonudur.

Nitekim av ve yaban hayatı türlerinin azalması ve yok olması sorunu; Çakırlı, Çavdarlı, Kisecek, Körmenlik, Meşelik, Sarıkavak, Sarıkoyak ve

Topaklı köyleri ile Sebil kasabasında söz konusu iken, ormansızlaşma sorunu; Belen, Çakırlı, Körmenlik, Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabasında ve toprak erozyonu ise; Belen, Çavdarlı ve Sarıkavak köyleri ile Sebil kasabasında yaşanmaktadır.

Bu çevre sorunları yanında Belen, Çakırlı ve Körmenlik köylerinde su kirliliği, Çakırlı ve Çavdarlı köyleri ile Sebil kasabasında toprak çoraklaşması, Belen ve Meşelik köylerinde yiyecek kirlenmesi (hormon, ilaç vb.), Belen ve Çakırlı köylerinde bitki türlerinin azalması veya yok olması, Çakırlı ve Sarıkoyak köylerinde gürültü kirliliği, Belen köyünde hava kirliliği ve Çavdarlı köyünde ise evsel atıklar sorunu bölgede karşılaşılan diğer çevre sorunlarını oluşturmaktadır.

Öte yandan bölgedeki tavuk kümeslerinden yayılan kokular da hava kirliliğine neden olmaktadır. Yine tavuk kümeslerinden oluşan atıkların su kaynaklarına (örneğin Cehennemdere nehrine) karışmadan yok edilmesi konusu da, çözülmesi gereken önemli çevre sorunları arasındadır.

4. SONUÇLAR

Araştırma bölgesindeki yerleşim yerleri Mersin ili, Tarsus ve Çamlıyayla ilçelerine bağlı orman içi yerleşimlerdir. Bölgedeki tek kasaba Sebil kasabası olup diğer yerleşimler orman içi ve bitişiği köylerdir.

Bölgesinin 1970 yılında 6989 kişi olan toplam nüfusu, 1977 yılında % 44,18'lik bir artışla toplam 10077 kişiye ulaşmıştır. Bölgeden daha çok Tarsus ve Çamlıyayla ilçeleri ile Mersin ve Adana il merkezlerine göç yaşanmaktadır.

Bölge yerleşim yerlerindeki okur-yazar olanların oranı % 90'ların üzerindedir.

Bölgedeki ortalama hane halkı, ülkemiz kırsal kesimi ve ülke orman köyleri ortalama hane halkı değerlerinden daha düşüktür.

Araştırma bölgesindeki tüm yerleşim yerlerinde en etkin kişi olarak "muhtarlar" görülmektedir. Bunda muhtarların seçimle başa gelmiş olması önemli bir etken olarak düşünülmektedir.

Bölgedeki yerleşim yerlerinde son on yılda önem derecesine göre en fazla orman suçu, arazi anlaşmazlığı, kız kaçırma ve ticari anlaşmazlıklar konularında sorunlar yaşanmıştır.

Araştırma bölgesi köylülerinin ana geçim kaynakları, önem sırasına göre meyvecilik (üzüm, şeftali, kiraz, Trabzon hurması vb.), ahır hayvancılığı, çiftçilik, zeytincilik, odun dışı orman ürünleri toplayıcılığı, arıcılık, tavukçuluk, salma hayvancılık, başkasının tarlasında işçilik, orman işçiliği, serbest ticaret, el sanatları ve ağaç oyma işleri olarak belirtilebilir.

Bölgedeki tarım alanlarında çoğunlukla buğday ve arpa türleri ile kuru tahıl ziraatı yapılmaktadır. Geri kalan tarım alanlarında ise bahçe (bağcılık, narenciye, kiraz, Trabzon hurması, antepfıstığı) ve sebze (domates, bezelye, zeytin) yetiştiriciliği söz konusudur.

Bölgede tarımsal faaliyetlerde karşılaşılan en önemli sorunlar arasında, önem sırasına göre sulama suyunun olmayışı veya yetersizliği, gübre fiyatlarının yüksekliği, yakıt fiyatlarının yüksekliği, tarım ilaçları fiyatlarının yüksekliği, tarımsal arazilerin verimsiz ve eğimli olması vb. nedenleri ile nitelik düşüklüğü, tohum fiyatlarının yüksekliği ve pazarlama olanaklarının sınırlılığı belirlenmiş durumdadır.

Bölge köyleri genel olarak alış-veriş, çalışma ve resmi işleri için en sıkı ilişkide buldukları yerler Çamlıyayla ve Tarsus ilçeleridir. Bunlara ulaşım bağlantısı özel minibüsler, belediye servisleri, kamyon, özel taksi ve motosikletler yoluyla gerçekleştirilmektedir.

Araştırma bölgesi yerleşimlerinin tamamında elektrik mevcut olup, hemen her meskene elektrik bağlantısı yapılmıştır. Öte yandan bölgede yeterli su kaynağı olması nedeniyle içme suyu konusunda da herhangi bir problem bulunmamaktadır.

Bölgede kanalizasyon altyapısı ise sadece Sebil kasabasının az bir bölümünde bulunmakta, diğer yerleşim yerlerinde bulunmamaktadır.

Araştırma bölgesinde Kisecek, Körmenlik ve Sarıkoyak köyleri haricinde, yerleşim yerlerinin tamamında temel eğitim okulları bulunmaktadır. Okulun bulunmadığı adı geçen köylerdeki öğrenciler ise, taşınmalı sistemle Çamlıyayla ilçesi ve Sarıkavak köyündeki okullara gitmektedirler.

Bölgedeki sağlık ocağı Sebil kasabası ile Sarıkavak köyünde bulunmaktadır. Bölgede rastlanan hastalıklar ise, önem derecesine göre ateşli hastalıklar, ishal hastalığı, sarılık hastalığı, sıtma hastalığı ve dizanteri hastalığıdır.

Bölgede Sarıkoyak ve Topaklı köyleri haricinde, diğer yerleşim yerlerinin kooperatifi bulunmaktadır. Ancak mevcut kooperatiflerin tamamı, kapasitelerinin altında çalışmalarını ile dikkat çekmektedir. Ormancılık ile ilgili çalışma yapan kooperatifler ise; Belen, Kisecek, Körmenlik ve Sarıkavak köyleri ile Sebil kasabasındaki Tarımsal Kalkınma Kooperatifleridir.

Üye olunan organizasyonlar ise, önem derecesine göre Tarımsal Kalkınma Kooperatifi, Ziraat Odası, Tarım Kredi Kooperatifi, Sulama Kooperatifi, Avcılar Derneği ve Tarım Satış Kooperatifidir.

Bölgede göçebe hayvancılığa dayalı yaylacılık faaliyetleri Kisecek, Çavdarlı, Çakırlı, Meşelik, Sarıkavak, Körmenlik ve Topaklı köyleri ile Sebil kasabasında söz konusudur. Sosyal (dinlenme) amaçlı yaylacılık ise sadece Çakırlı ve Meşelik köyleri için geçerlidir.

Araştırma bölgesi köylerinin orman kaynakları ile olan ilişkileri, önem sırasına göre yakacak odun temini, orman içi ve kenarında tarlalarının olması

suretiyle orman kaynakları ile etkileşimde bulunması, hayvan otlamacılığı, ormanlık alanlara avlanmaya gitme, odun dışı orman ürünleri toplayıcılığı, yaylalara çıkarken ormanlık alanlarda konaklama, arıcılık, ormancılık teşkilatında çalışma ve ormanlık alanlarda rekreasyon yapma şeklinde sıralanmaktadır.

Araştırma bölgesinde son on yıl içerisinde orman suçu nedeniyle tutulan suç zabıtları, önem derecesine göre usulsüz ağaç kesimi, ormanda izinsiz hayvan otlatma suçu, usulsüz avcılık, ormanda tarla açma, orman içine yerleşme, ormandan izinsiz maden çıkarma ve orman yangını çıkarma suçu şeklindedir.

Araştırma bölgesi köylerinin orman teşkilatı ile diyalogları olumlu durumdadır. Ancak köylüler, orman teşkilatından daha fazla iş imkanı sağlanmasını, zati yakacak ve yapacak odunu kalite ve kantitesinin artırılması ve bedellerinin düşürülmesini beklemektedirler.

Bölgedeki orman kaynakları; toprak erozyonunu önleme, doğal güzellik- estetik ve manzara sağlama, oksijen üretimi, iklim düzenleme, sel-çığ ve heyelanları önleme, hava-su-toprak ve gürültü kirliliğini önleme, kekik-defne-mantar-salyangoz vb. odun dışı orman ürünleri sağlama, av ve yaban hayatına yaşama ortamı oluşturma, biyolojik çeşitliliği koruma ve geliştirme, bol-kaliteli ve sürekli su sağlama, piknik-kamp yapma ve eğlenme-dinlenme kaynağı olma, tatlı su balıkçılığına imkan verme, iş ve gelir imkanları sağlama, doğa turizmi kaynağı olma ve kum-taş-çakıl vb. madensel ürünler sağlama gibi işlevleri yerine getirdiği anlaşılmaktadır.

Öte yandan araştırma bölgesindeki yerleşim yerlerinin orman içinde bulunması nedeniyle bazı zorluk ve kısıtlamalar da bulunmaktadır. Bunlar; hayvancılığın gelişmemesi, yeterli tarım toprağının bulunmaması, ormancılık işlerinde çalışmanın karşılığı olan ücretlerin düşüklüğü, orman alanlarının giderek azalması ve verimsizleşmesi sonucunda ormancılık çalışmalarından elde edilen gelirlerin giderek azalması, tarım yapılan toprakların eğimli ve genellikle tarıma elverişli olmaması, devletin ve devlet memurlarının sürekli gözetimi ve baskısı ile karşı karşıya kalınması, yerleşim yerlerinin genişleyememesi ve böylece gerekli olan hizmet binaları için yer bulunamaması şeklinde sıralanabilir.

Bölgede odun dışı orman ürünleri toplayıcılığı salyangoz, zeytin, keçiboynuzu, kekik, mantar, defne yaprağı ve adaçayı türlerinde yapılmaktadır.

Buna karşın bölgede yaban domuzu, tilki, kirpi, tavşan ve keklik avı yapılmaktadır. Ancak aşırı ve usulsüz avlanma, tarımsal ilaçlar, suni gübreler, avcı sayısının çokluğu, orman alanlarının azalması ve çevre kirliliği nedenleriyle bölgedeki av ve yaban hayatı kaynakları azalmakta ve yok olmaktadır.

Bölgede Çavdarlı köyü hariç diğer tüm köylere ORKÖY tarafından bireysel kredi sağlanmış durumdadır. Bu kapsamda önem sırasına göre süt

koyunculugu, dam örtülüğü, fenni arıcılık, besi tavukçuluğu, besi sığırcılığı, motorlu testere, süt sığırcılığı, besi koyunculugu ve anaç tavukçuluğu konularında bireysel kredi uygulamaları gerçekleştirilmiştir.

Araştırma bölgesine civar köy, ilçe ve illerden piknik, olta balıkçılığı, nehirde yüzmeye, kır yürüyüşü ve fotoğraf çekimi amaçlarıyla her yıl gelenler bulunmaktadır.

Bölgedeki yerleşim yerlerinin en önemli sorunları, öncelik sırasına göre işsizlik, sulama suyunun olmayışı veya yetersizliği, sağlık hizmetlerinin yetersizliği, kanalizasyon alt yapısının olmaması, ürün pazarlaması, mera alanlarının verimsizliği ve yetersizliği, yakacak ve yapacak odun kıtlığı, beslenme yetersizliği ve dengesizliği, tarımsal verim düşüklüğü, eğitimsizlik, toprak reformunun yapılmamış olması, sosyal güvenliğin olmayışı ve kadastro-mülkiyet sorunlarıdır.

ÖZET

Bu araştırma, Mersin ili Cehennemdere vadisinde yer alan toplam 10 yerleşim yerinde uygulanan anketlerden elde edilen bilgilere ve bölgede yapılan gözlemlere dayandırılmıştır. Araştırmada, ilgili yerleşim birimlerinin sosyal, ekonomik ve kültürel yapılarının ve orman kaynaklarıyla ilişkilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Çalışma başlıca dört bölümden meydana gelmiştir. Birinci bölümde araştırma amacı ve önemi açıklanmış, ikinci bölümde araştırma yöntemi, üçüncü bölümde araştırma bulguları ve dördüncü bölümde ise araştırma sonuçları ortaya konmuştur.

Çalışmaya yönelik anket uygulamaları Mersin ili, Çamlıyayla ve Tarsus ilçelerine bağlı Belen, Çakırlı, Çavdarlı, Körmenlik, Kisecik, Meşelik, Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı köyleri ile Sebil beldesinde gerçekleştirilmiştir. Adı geçen bu yerler orman içi yerleşimleri olan dağ köyleri ve kasabalarıdır.

Yerleşim yerlerinde köy hakkında genel bilgi sağlamak üzere toplam 188 sorudan oluşan bir “*Köy Genel Bilgi Formu*” hazırlanmıştır.

Yerleşim yerlerinin 1997 yılındaki toplam nüfusu 10077 dir.

Bölgede sağlık ocağı Sebil kasabası ile Sarıkavak köyünde bulunmaktadır.

Kisecik, Körmenlik ve Sarıkoyak harç diğer yerleşim yerlerinde temel eğitim okulları bulunmaktadır. Kisecik ve Körmenlik köylerindeki çocuklar ise taşınabilir sistem ile Çamlıyayla ilçesindeki okula gitmekte iken Sarıkoyak köyü çocukları ise Sarıkavak köyüne gitmektedir. Bu köylerdeki çocukların ulaşım masrafları Millî Eğitim Bakanlığı tarafından karşılanmaktadır.

Bölgede toplam 1900 adet özel telefon ve 1850 adet televizyon bulunmaktadır.

Bölgede köy ve kasaba sakinleri resmi işleri ve alışveriş ihtiyaçlarını karşılamak için çoğunlukla Tarsus ve Çamlıyayla ilçelerine gitmektedirler.

Buralara ulaşım için kendi özel araçları yanında çoğunlukla minibüs ve belediye otobüsleri kullanılmaktadır.

Bölgede en önemli geçim kaynakları meyvecilik, hayvancılık, çiftçilik, zeytincilik, odun dışı orman ürünü toplayıcılığı, arıcılık, tavukçuluk ve orman işçiliğidir.

Bölgedeki Çavdarlı, Kisecek, Körmenlik, Meşelik ve Sarıkavak köylerinde sulama suyu mevcut olmakla birlikte yetersizdir.

Bölge köylerinin en önemli sorunları; işsizlik, sulama suyunun olmayışı veya yetersizliği, sağlık hizmetlerinin yetersizliği ve kanalizasyon sisteminin olmamasıdır.

Bölge halkı ormandan ücret karşılığı kesim işçiliği, yakacak odun sağlama, hayvan otlatıcılığı, tohum ekimi, fidan dikimi, orman ürünleri taşımacılığı ve odun dışı orman ürünleri toplayıcılığı şeklinde faydalanmaktadır.

SUMMARY

This study was based on the data obtained from the surveys done in total 10 settlement units and on qualitative information obtained through observation of Cehennemdere valley at the Mersin province. In the study, the determination of social, economic and cultural framework of the related settlement units and their relations with forest resources was aimed.

The study mainly consisted of four parts. In the first part, the aim and importance of the study were defined, in the second part research method was explained, in the third part research findings were presented and the fourth part research conclusions were presented.

The practices with regards to the study were done at Belen, Çakırlı, Çavdarlı, Körmenlik, Kisecek, Meşelik, Sarıkavak, Sarıkoyak ve Topaklı villages and Sebil town administratively attached to Mersin province, Çamlıyayla and Tarsus districts. The villages and the town are settled in forest and mountain area.

In order to provide general information on the village, a “*Village General Information Survey*” that consisted of total 188 questions were prepared.

The total population of the villages is 10 077 in 1997.

There are two rural health centers in the Sebil town and Sarıkavak village.

Except Kisecek, Körmenlik and Sarıkavak there are primary schools in other villages with teachers. While Kisecek and Körmenlik villages children go to the school in Çamlıyayla district through transportation system. Sarıkavak village children go to the school in Sarıkavak village. Transportation costs of the children are met by the Ministry of the National Education.

There are 1900 private telephones and 1850 televisions in the villages.

The villages and the town citizens go mostly to Çamlıyayla and Tarsus districts for their official businesses and to meet their shopping needs.

Transportation to these districts is most realized by minibuses and municipality buses apart from the citizen's private cars.

The most important living sources of the villages and town are fruit-growing, stock-breeding, field agriculture, olive-growing, non-wood forest products harvesting, poultry and forest workmanship.

Despite there are water sources for watering in the Çavdarlı, Kisecek, Körmenlik, Meşelik and Sarıkavak villages, they are inadequate.

The most significant problems of the villages and the town are unemployment, lack or inadequacy of water for watering, inadequacy of health services and lack of sewerage system.

The villages and the town people benefit from the forest by working for cutting in return of money, providing wood to burn, pasturing animals, sowing seed, planting, doing transportation and collecting non-wood forest products.

KAYNAKÇA

ALİŞAR, F., 1991: *İçel'in Yeni İlçesi Çamlıyayla Halk Kültüründen İki Damla: Karsambaççılık ve İğne Oyaları.* İçel Kültürü Dergisi, Yıl: 5, Sayı: 18, Sayfa: 23-24, Mersin.

ANONİM, 1991: *Tarsus Folkloru.* İçel Kültürü Dergisi, Yıl: 5, Sayı: 13, Sayfa: 17-26, Mersin.

BAYRAKTAROĞLU, H., 1968: *Toplum Kalkınmasında Orman İçi Köyleri.* İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Seri: B, Cilt: 18, Sayı: 2, Sayfa: 31-42, İstanbul.

ÇAĞLAR, Y., 1986: *Türkiye'de Orman Köyleri ve Kalkındırılmasına Yönelik Etkinlikler.* Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları, Yayın No: 340, 216 sayfa, Ankara.

DEFNE, M., 1955: *Türkiye'de Otlak ve Otlatma İşlerini Tanzim Yolu ile Ormanların Korunması Problemi Üzerine Araştırmalar.* T.C. Ziraat Vekaleti, Orman Umum Müdürlüğü Yayını, Orman Koruma Serisi, Neşriyat Sıra No: 167, Seri No: 14, Yenilik Basımevi, 132 sayfa, İstanbul.

- DEVLET İSTATİSTİK ENSTİTÜSÜ, 1973:** *Genel Nüfus Sayımı, İdari Bölünüş*, 25.10.1970. T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Yayın No: 672, Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası, Ankara.
- DEVLET İSTATİSTİK ENSTİTÜSÜ, 1977:** *Genel Nüfus Sayımı, İdari Bölünüş*, 26.10.1975. T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Yayın No: 813, Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası, Ankara.
- DEVLET İSTATİSTİK ENSTİTÜSÜ, 1981:** *Genel Nüfus Sayımı, İdari Bölünüş*, 12.10.1980. T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Yayın No: 954, Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası, Ankara.
- DEVLET İSTATİSTİK ENSTİTÜSÜ, 1986:** *Genel Nüfus Sayımı, İdari Bölünüş*, 20.10.1985. T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Ankara.
- DEVLET İSTATİSTİK ENSTİTÜSÜ, 1991:** *1990 Genel Nüfus Sayımı, İdari Bölünüş*. T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Yayın No: 1457, Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası, Ankara.
- DEVLET İSTATİSTİK ENSTİTÜSÜ, 1994:** *1991 Genel Tarım Sayımı, Tarımsal İşletmeler (Hane Halkı) Araştırma Sonuçları*. T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Yayını, Yayın No: 1691, ISBN: 975-19-0901-05, XVIII+712 sayfa+Ekler, Ankara.
- DEVLET İSTATİSTİK ENSTİTÜSÜ, 1999:** *1997 Genel Nüfus Tespiti, İdari Bölünüş*. T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Yayın No: 2281, Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası, Ankara.
- DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI, 1989:** *Türk Aile Yapısı*. Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Ön İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara.
- DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI, 2001:** *Ormancılık Özel İhtisas Komisyonu Raporu*. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Yayın No: DPT:2531-ÖİK:547, ISBN: 975-19-2555-X, 539 sayfa, Ankara.
- EMİROĞLU, M., 1977:** *Bolu'da Yaylalar ve Yaylacılık*. Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, Yayın Numarası: 272, Ankara Üniversitesi Basımevi, 238 Sayfa, Ankara.
- ERYILMAZ, A. Y., 1991:** *Doğu Karadeniz Bölgesinde Orman-Halk İlişkilerinin Düzenlenmesi Üzerine Araştırmalar*. Orman Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü Yayını, Yayın No: 676, Sıra No: 71, ISBN: 975-7829-00-5, 120 sayfa, Ankara.
- GERAY, U., 1977:** *Ormancılıkta İşlendirme, Teknoloji Seçimi ve Sosyal Güvence*. İstanbul Üniversitesi, Orman Fakültesi Dergisi, Seri: B, Cilt: 27, Sayı: 1, Sayfa: 206-233, İstanbul.
- GERAY, U., 1989:** *Bir Bölüm Orman Köylerinin Sosyo-Ekonomik Özellikleri*. İstanbul Üniversitesi, Orman Fakültesi Dergisi, Seri: A, Cilt: 39, Sayı: 2, Sayfa: 29-36, İstanbul.
- LEIDENFROST, K. ve PASCHER, O., 1969:** *Yaylacılık*. Çevirenler: Münir DüNDAR ve Hadi Canver, Ormancılık Araştırma Enstitüsü Yayınları, Muhtelif

Yayınlar Serisi, Seri Numarası: 30, GİM-Güzel İstanbul Matbaası, 155 sayfa, Ankara.

MÜLAYİM, Z. G. ve TURAN, A., 1993: *Orman Köylerinde Kooperatifçilik*. T.C. Orman Bakanlığı, Ormancılık Şurası, Tebliğler ve Ön Çalışma Grubu Raporları, Yayın No: 006, Seri: 13, Cilt: 2, Sayfa: 310-321, Ankara.

ONUK, T., 1990: *Namrun İğne Oyaları*. I. Uluslararası Karacaoğlan ve Çukurova Halk Kültürü Sempozyumu (21-23 Kasım 1990), Bildiriler Kitabı, Sayfa: 502-506, Adana.

ORMAN MÜHENDİSLERİ ODASI, 1988: *Ormanlar Üzerindeki Sosyo-Ekonomik Baskılar ve Ormanların Korunabilmesi İçin Gerekli Tedbirler-Orman Mühendisleri Odası Görüşü*. Orman Mühendisliği Dergisi, Yıl: 25, Sayı: 8, Sayfa: 2-14, Ankara.

ÖREN, N., 1997: *Çukurova Bölgesi Tarım İşletmelerinin Başlıca Özellikleri ve Ülkemiz Tarım İşletmelerine Göre Durumu*. Çukurova Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Dergisi, Cilt: 12, Sayı: 3, ISSN: 1300-4700, Eylül, Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Genel Yayın No: 185, Sayfa: 11-20, Adana.

SİREL, B. ve YILMAZ, K. T., 1997: *Çukurova Bölgesi'nde Göçebeliğin ve Yerel Toplulukların Orman Ekosistemi Üzerindeki Etkileri*. 13-22 Ekim 1997 Tarihleri Arasında Yapılan XI. Dünya Ormancılık Kongresi (XXI. Yüzyıla Doğru Sürdürülebilir Kalkınma İçin Ormancılık) Çerçevesinde Sunulmuş Olan Yayınlanmamış Tebliğ, 6 sayfa, Antalya.

SOYSAL, M., KARABIYIK, Ö. ve GÜNAY, Ü., 1995a: *Çukurova Bölgesinde Köy Araştırmaları (Himmetli Köyü, Ümmetuşağı Merkez Mahallesi/Adana)*. Çukurova Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Dergisi, Cilt: 10, Sayı: 2, Haziran, Sayfa: 73-88, Adana.

SOYSAL, M., TÜRKMEN, M. ve GEDİK, A., 1995b: *İçel İli Bozyazı İlçesine Bağlı Çopurlu Mahallesinin Sosyo-Ekonomik Yapısı ve Yaylacılık*. Çukurova Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Dergisi, Cilt: 10, Sayı: 3, Eylül, Sayfa: 17-32, Adana.

TAN, N., 1990: *İçel Kültürünün Çok Renkli Bir Yönü: İğne Oyaları*. İçel Kültürü Dergisi, Yıl: 4, Sayı: 11, Sayfa: 21-22, Mersin.

TUNÇDİLEK, N., 1967: *Türkiye İskan Coğrafyası*. İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Yayınları, Yayın Numarası: 1283, İstanbul.

YARDIMCI, M., 1992: *Doç. Dr. Taciser ONUK'la Namrun İğne Oyaları Üzerine Bir Sohbet*. İçel Kültürü Dergisi, Yıl: 6, Sayı: 20, Sayfa: 18-20, Mersin.

YURDAKUL, O., 1990: *Akdeniz Bölgesi Tarım İşletmelerinde Sosyo-Ekonomik Yapı*. Akdeniz Bölgesinde Tarımın Verimlilik Sorunları Sempozyumu, Milli Produktivite Merkezi Yayınları, Yayın No: 433, Sayfa: 24-33, Antalya.